

ek

gyakorlatok
összel

szepember 19.
írálvi hadgyakorlatok
ikén kezdődnek és
nk. A manőverben
test csapatai vesz-
zt Olteniába ját-
zhatnak a hadgyakor-
szes lovassági és
ember 27-től 30-ig
patokat, elsejtel-
atok felvonulása,
a tulajdonképpent
10. és 12-ikén a
ejtik meg, majd
felvonulással feje-
lat. A hadgyakor-
y Szlatinán fog-
van, majd Craio-
gyakorlatok le fog-

sorsjáték
sa

szepember 19.
egnapi húzásán a
tek: 100 ezer lejt;
70. 20 ezer lejt;
5 ezer lejt: 47.282,
18.283.

bank-
tűntetése

szepember 19.
Tegnap este 2000
zetit, az egyik
jogtalan elbocsá-
A tisztviselők a
brvényesítését kö-
és rendőrség
tviselők a szin-
vissza, ahol el-
bb folytatják a

an a nemzetközi
mából jelentik:
a 4-ik nemzetközi
elyre 13 ország-
rek az olasz fő-

en munkáspárt
kommunistákkal
független munkás
gották az együtt-
skál.

Rómából Auszt-
Buresch dr.
bénégyminiszter
eti Rómából az

miniszter vissza-
Rizsból jelentik:
külgyminiszter
kövárost s visz-
ra.

ésben kapható
Ézasodjunk, Ju-
e, Krisztina. A
csak 58 lej. Az
zetes beküldése
el az Uj Kelet

ikon a
lexikon,

00 sorban 40.000
mellékletet tar-
a ára 548 lej
lej egész vá-
az Uj Kelet
eg és portá-
beküldése mel-
ntánválttal

Lapkiadó Rt.
Strada Baron
Telefon: 9-77.

Taxa postala
plátite in num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-

da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 118, negyedévre 328, fél-
évre 689, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3
félre 6, egészévre 10 dollár. Fél-
évesek díjszába szerint. Az "Uj
KELET" az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmentelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felfüggetlen szerkesztő Jámber
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szaki Ernő, Str. Matei Millo 13.

Csütörtök, 1933 szept. 21.
5695. ÉV
TISRI 1.
XVI. ÉVF.
216 SZÁM.

Roshasana — 5694

Lezártuk az 5693-ik évet.
A tizenkét hónap kevés jót hozott szá-
munkra. A zsidóság a világ legtöbb ré-
szében pusztta egzisztenciájáért küzd és
nálunk, Romániában odafordult a hely-
zet, hogy a pusztta egzisztencia sincs meg.
Zsidó koldusok csapatostól árasztják el
az országot, mert vannak vidékek, fent
Máramarosban és Bukovina és Beszará-
bia egyes részein, ahol már annyira nem
telik, hogy egyszer naponta ehessenek
kenyeret.

A gazdasági nyomor mellett felbuk-
kamt egy más fajtája a zsidó nyomor-
nak: a faji megaláztatás. Alacsonyabb-
rendűnek hirdetnek bennünket egy állam-
nak a reprezentánsai, amelynek nyelvét
a zsidók évszázadokon át hűségesen meg-
őrizték széjjelszóródottságuk majdnem
minden területén. Nagy zsidó műveket
alkottunk ezen a nyelven, nagy írókat
adtunk e nyelv számára, kultúrtenyező-
ket, akik becsületet szereztek a német
nemzetnek.

Most követ hajítanak reánk és vannak
más országokban németek, akik hódítják
a barbárságot, amit egy modern Hámán
hírdet.

Kétféle nyomor ellen kell küzdenünk:
a gazdasági és az önértelbeli megnyomor-
ítás ellen. Küzdeni fogunk, mert a küz-
dők népe vagyunk és bízunk a győzel-
münkben, mert Izrael a hit népe és mert
múltja garancia arra, hogy tud küzdeni.
Energiai pedig biztosítékai egy jobb jö-
vendőnek.

Lezártuk az 5693-ik évet és bent va-
gyunk az új esztendőben, amelyről nem
tudjuk, hogy hoz még eseményekben, de
tudjuk, hogy mi a teendők benne: dol-
gozni, küzdeni, akadályokat elhárítani!

Minden zsidónak, minden megértő de-
rek embernek boldog új évet kívánunk.

Ez is egy dobostorta

Osodálatos, hogy nem minden politi-
kus annyira óvatos.

Goga például egyáltalában nem félt
attól, hogy dobostortaszeletet csinálnak
belőle Olaszországban.

Es úgy látszik nem fél Argetoianu
sem, hogy a jóltévő olaszok táplálé-
kává válik, pedig ő igazán „gusztusos
egy ember”.

Rendeteg jó és rossz szöveccet lehetne
faragni ebből a dobostortadoból.

Titulescúról, mint desszertéről és a másik
kettőről, mint tápláló, zsiros eledelről.

Olyan rossz szöveccet is lehetne, ame-
lyeket éppen úgy nem lehet bevenni, mint
ahogy Gogát és Argetoianut is nehéz
megemészteni.

De hogy a komoly részére térjünk a
dolognak feltűnő harmónia mutatkozik
egyes politikásaink között külpolitikai
kérdésekben.

Goga és Argetoianu vész meg az ola-
szok után, a hivatalos politika fél tőlük
mint a tüztől.

Pedig a kérdés eleje meglehetősen mé-
lyen fekszik.

Románia gazdasági és politikai elhe-
lyezkedéséről van szó. Középeurópában,
ott, ahol — kisantant ide, kisantant oda
— egyre jobban szigetelődik el, ahol nin-
csenek kielégítő egyezményei, hol bajok
vannak a külföldi hitelezőkkel és ahol
kellene már egy kis béke, hamisítatlan
konferencia — és vámháborumentes bé-
ke.

Visszatérünk Titulescu dobostortájá-
hoz. Igen, szükség volna egy dobostor-
tára, szükség volna arra, hogy Titulescu
egyik szelete lenne ennek a tortának,
együtt Gogával, Argetoianuval, Brațianu-
val, Ducával — mindannyian egy-egy
szelet — mindenkivel, aki valamit akar
ebben az országban.

Egységes dobostorta kellene, hogy Ró-
mától Moszkváig minden európai hata-
lom megkösse végre a gazdasági és po-
litikai békét ezzel az országgal.

Ez volna a régen áhitott egység do-
bostortája.

Az angol-francia lesze- relési tárgyalások véget értek

Henderson és Beck lengyel külügy- miniszter is Párizsba érkeztek

Párizs, szeptember 19. Az eredetileg
ket napra tervezett angol-francia lesze-
relési tárgyalások már az első nap bevé-
gződtek és Eden angol külügyi államtitkár
már vissza is tért repülőgépen London-
ba.

Az eredményről semmi sem szivárgott
ki a nyilvánosságra.

A leszerelési konferencia elnöke, Hen-
derson, aki hétfőn este Párizsba érkezett,
kedden találkozik először a francia kül-
ügyminiszterrel, Paul Boncour, Daladier
és Norman Davis tanácskozása előrelát-
hatóan csak a délután folyamán kezdő-
dik.

Mint a Petit Parisien közli, Beck len-
gyel külügyminiszter a francia kormány
egyenes meghívására utazott Párizsba
és a látogatás hivatalos jellegű. Nincs
Daladier miniszterelnök és Paul Boncour
külügyminiszter, hanem Lebrun köztár-

sági elnök is fogadni fogja a lengyel
vendéget, Beck Paul Boncourral együtt
utazik csütörtökön este Genfbe.

London, szeptember 20. Az Evening
Standard közlése szerint a francia-angol
leszerelési eszmecsere a franciák azt kö-
vetelték, hogy fogadtassék el a fegyver-
kezések szigorú ellenőrzése. Ezt bízzák rá
a Népszövetségre. Tétessenek megtorló
lépések a békét veszélyeztető államok
ellen. Németország vonassék felelősségre
amiatt, hogy a Rajna-vidéken katonai in-
tézkedéseket fogantatosított, amivel a lo-
carnoi szerződést is megsértette.

Párizs, szeptember 20. Norman Davis
délelőtt Paul Boncournal, délután Dala-
dierral tett hivatalos látogatást. Az
amerikai leszerelési főmegbízott átadta
a miniszterelnöknek Roosevelt elnök le-
szerezésre vonatkozó üzenetét.

Dollfuss diplomáciai készségétől függ, hogy össze tudja-e tartani a kormánytámogató pártokat

Bécs, szeptember 20. Hangoztatják,
hogy a belpolitikai irányzat most nem
változhatik meg. Ausztriának a belső
köleson kibocsátása és a genfi népszö-
vetségi ülészek előtt lehetőleg minél
kevésbé ideges belső helyzetre van szük-
sége. Dollfuss minden erőfeszítést meg
tesz abban az irányban, hogy a kor-
mányt támogató pártokat továbbra is
együtt tartsa. A kormányt támoga-
tóknak tudomásul kell venniük,
hogy ellentétek kiéleződését a
nemzeti szociálista táborban kítőró
örömmel fogadják s ezekből új erőt
igyekeznek maguknak meríteni. Most
igazán szükség van mérsékletre és az
ellentétek félretételére.

Beavatott helyen most úgy hírlik,
hogy Ausztria mégsem fogja megkapni
a népszövetségi tanácsnokságot, mert
az eddigi hírekkel ellentétben francia
körök ezt ellenzik. Franciaország nem

tartja kívánatosnak, hogy a tanácsba
két német állam kerüljön be. Nem kí-
vánatos ez azért, mivel nem bizonyosak
afelől, hogy a tanácsnokság három éve
alatt nem kerül-e Ausztriában uralom-
ra nemzeti szociálista-barát, vagy egye-
nesen nemzeti szociálista kormány.

Leleplezték a nemzeti szociálisták tit-
kos agitációs központjainak egyikét,
amely egy fizikai és vegykeresleti ál-
lomás helyiségében volt. Husz láda prop-
agandairatot foglaltak le. Öt vezetőt
sikerült letartóztatni.

Az osztrák Heimatschutz szeptember
27-én vezetői értekezletet fog tartani.

Citta del Vaticano, szeptember 20.
XI. Pius pápa Miklós osztrák szövot-
ségi elnöknek a legnagyobb pápai kí-
tűntetést, a Krisztus-rendet, Dollfuss-
nak az aranyarkantyus rendet adomá-
nyozta.

Kuba tovább forrong

Mialatt Észak-Amerikában erős társa-
dalmi mozgalmak ütgözőjében áll Roo-
sevelt elnök terve, a rövid munkanap és
a megkösebbített munkahét, hogy a ter-
melésből kiesett erőköt megint vissza le-
hessen vinni az alkotás munkájába, az-
alatt Dél-Amerikában, Kuba területén
sztrájk és tüzharc tombol.

Manzanilloban általános sztrájk kez-
dődött, a rendőrség felvonult a sztrájkot
szítók ellen, közelharc folyt le, amelybe
beleavakozott a katonaság is. Az elnök
le akar mondani, a kommunisták meg-
szállottak nehány gyárat és közben Ma-
chado elnök hívei is fegyveresen támad-
ják San Martino elnök csapatait.

Szóval: kész anarchia és szervezeten
forradalom.

Északon a legteljesebb rend, délen a
legtökéletesebb rendtelenség.
Mind a kettő mégis egy igaz cél felé

törekszik: hogy a termelés becsületesen
szerveződjék meg, hogy mindenki mun-
kához jusson, hogy mindenkinek meg le-
gyen az elemi joga az élethez, hogy az
állam adjon mindenkinek megélhetést és
ne követeljen tőle, csak munkát. Az ál-
lam pedig a munkaszolgáltatást olyképp
szervezze meg, hogy a polgár megtart-
hassa egészségét és ne rokkanjon össze
élete derekán.

Északon ezeket az elveket progresszív
uton akarják végrehajtani. Délen forra-
dalmi uton.

Látszat szerint a kettő között csak
észak és dél temperamentumának kü-
lönbsége van. A tárgyi valóság azonban
az, hogy északon már elő van készítve a
békés fejlődés útja. Északon régi modern
kultúra uralkodik, Délen még ma is a
törzsek problémája van napirenden.
Amiből nyilvánvaló, hogy nagy átala-
kulások esakis ott jöhetnek létre békés
eszközökkel, ahol tulsúlyban van a kultu-
ra.

Ráchel sir gyermekei miatt

Írta: Dr. Löwy Ferenc

Maybaum professzor, a Miskolcra
származott berlini rabbi, ki a múlt szá-
zad végén a leghíresebb zsidó hittudósok
és a rabbiszeminárium homilétikai taná-
rára volt, hittudónoki szempontból a
legszerencsétlenebbnek jelentette ki: a
zsidó újévnap szentirási szakaszainak
megválasztását. Tényleg sem a Tóra,
(Mózes ötkönyve), sem a prófétai sza-
kaszokban még csak említés, de a leg-
kiseb vonatkozás sincs az újévre. Az
előbbiekk Izák születéséről és feljádó-
zásáról, az utóbbiak Sámuel próféta
születéséről, illetve Ráchel sirmalmáról
szólnak. Mind a négy feltűnő módon a
gyermekkel foglalkozik. En ebben lát-
tom a világos vonatkozást az újév nap-
jára.

A zsidó felfogás az újév napját a vil-
ág születésnapjának tartja és az év első
napja, tényleg hasonlít a csecsemő-
höz és ép úgy a legszebb reményre jo-
gosít, mint a gyermek, melynek mind-
egyike szép, jó és okos, legalább a szü-
lők szemében. De miként az év követ-
kező napjai sem alakulnak mindig úgy
miként mi vártuk, úgy rendszeren a gyer-
mekek sem fejlődnek olyanokká, mint
ahogy mi szeretnők. Azonban az ember-
nek mégis legfelfeltettebb kincse a gyer-
mek: az az ő öröme, benne él tovább,
ngy az egyes ember mint a fa, a nép,
a vallás. Aki a gyermek, azé a jövő.
Akinak a gyermeke elfajul, az olyan
mint a növény, melynek lehull a virá-
ga, melynek nem lesz gyümölcse. Erre
gondolhattak véleményem szerint Izrá-
el bölcsei, midőn a jelzett szentirási
részeket újévi felolvasásra kijelölték és
ezt ma jobban megértjük, mint valaha,
mert sohasem volt szükségesebb a kér-
désfel foglalkozni, mint manapság.

A zsidó újév körülbelül összeesik az
iskolai év kezdetével és a szülőknek dön-
teni kell, hogy adja gyermekét iskolá-
ba. Fájó szívvel kell megállapítani,
hogy az erdélyi zsidó gyermekek tul-
nyomó nagy része nem zsidó népiskolá-
ba jár. Egyrészt, mert a legtöbb helyen
nincs is zsidó népiskola, másrészt és ez
még feltűnőbb, hogy ahol van zsidó
népiskola, ott is nagyon sok zsidó gyer-
mek nem oda jár. Azt hinné az ember,
hogy a jámborabb zsidóság minden ál-
dózatot meghoz, hogy gyermekét zsidó
iskolába küldhesse, míg a közömböseb-
beknek jó bármilyen más iskola is. A
valóságban az ellenkezőjét látjuk: a
vallásosan élő és tóratudó közösségekben
csak elvétve találunk nyilvánossági
jogu zsidó iskolát, amelyek rendszerint
azokban a hitközségekben vannak, me-
lyeket kevésbé vallásosoknak szoktak
mondani. Valóságos rébusz: ott ahol
szép és jól berendezett zsidó iskolák
vannak, kiváló pedagógus tanítókkal, a
gyermekek alig tudnak imádkozni és
ahol a gyermekek a fél imakönyvet
könyv nélkül tudják, chumist (Mózes
öt könyvét) Rásit (a szentírás hagyomá-
nyos magyarázatát) és talmudot tud-
nak, ott nincs nyilvános zsidó iskola.
Nemrégiben egy tulbuzgó erdélyi rab-
binak nyilatkozatát közölte egy zsidó
lap, aki Erdély állítólag legjámborab-
ban vezetett nyilvános iskolájáról azt
mondta: „Schmad-Schul”, ami körülbe-
löl azt jeltené, hogy a zsidóságtól el-
térítő iskola, ami veszedelmes tulzás,
de egy szemernyi igazság van benne,
csak helytelenül kifejezve.

A népiskolákban mindezek dacára
még istenes a helyzet, de valóságosan
megdöbbentő a közepiskolai hitoktatás,
melyet az egy-két zsidó iskolát kivéve,
az intézetben, órarenden kívül, többnyí-
re még több osztályt összevonva, heti
egy legfeljebb két órában kell végezni;
amely időnek legalább egyharmada fe-
lekezeti, nemzeti, és iskolai ünnepek
miatt elmarad és a hitoktatást akár-
hány helyen olyan egyének végzik,
akiknek sem kellő világi, sem pedagó-
giai képzettségük nincsen. Egységes
vagy bármilyen tanterv, tankönyvről

még csak beszélni sem lehet; vallásos gyakorlatot, nyilvános istentiszteletet, még említeni sem szabad. Mint a bírák korában: „mindenki azt teszi ami helyes a saját szemében”. Még az azonban csak hagyján, aki tesz valamit; de mit szóljunk ahhoz a legenyhébben szólva is, lelkiismeretlenséghez, amellyel némelyek azon ürüggyel, hogy aki középiskolába jár, abból úgy sem lehet jó zsidó, vallásos tanítás nélkül hagyják az ifjúságnak és azt a részét, melyből a jövő zsidó intelligenciája kerül ki? Minden más felekezettől az intelligens ifjúság vallásos nevelésére fordítja a legnagyobb gondját, csak éppen a zsidóság engedi meg magának azt a fényűzést, hogy erre ügyet sem vet. Meg is látszik az eredmény!

Említsük e egyetemi ifjúságunk vallásos vezetését? Nem létező dolgokról jobb nem is beszélni. Ha csak felényi figyelmet fordítanánk rá, mint a szükös támogatott diakmenzúra, úgy boldogok és büszkéek lehetnénk.

„Rachel sir gyermekei miatt!” Nem hiszem, hogy Erdélyben valaki is megcáfolhatná a szomorú tényét. Nehogy valaki azt mondja, hogy az ifjúság a hibás, vagy hogy hangzatosabban fejezzük ki: a mai ifjúság az oka. A mai ifjúság megmutatta, hogy tud akarni, sőt a vallásos és világi vezetők nélkül és ellen is keresi az utat magának. Hogy helyesen és jól, arról eltérők le-

METALLUX

mindent tisztít

hetnek a vélemények, de tény, hogy nemcsak az egyetemi vagy középiskolai ifjúság, de már a népiszkolás gyermekek is szervezkednek zsidó nemzeti alapon. Nem kérdik az öregeket, Ábrahám és Izákról kétszer kiemeli a szentírás újvire kijelölt szakasza: „és mentek mindketten együtt, az apa és a fiu. Ma nem jár a zsidóságban együtt az apa és a fiu sőt egyre jobban távolodnak egymástól. Ennek pedig nem csupán a fiu az oka. Mert szép, jó, helyes a zsidó nemzeti érzés felkeltése és fejlesztése a zsidó ifjúságban, de nem okvetlenül szükséges, hogy ez a vallásosság rovására menjen. Pedig, fájdalom, úgy van, Ezért sir Rachel, a zsidóság anyja, sőt hozzátelhetjük, hogy sirásra indítja mindazokat, akik a mai zsidóság vallásos állapottal foglalkoznak.

A sirással, sopánkodással azonban semmit sem érünk el. Tenni, eszelekedni kell, még pedig mielőbb: vissza kell bódítani az ifjúságot a Tórához, a vallásossághoz, úgy mint megszervezték őket a zsidó nemzeti eszméhez. A kettő nem csak megfér egymás mellett, hanem egyik a másiknak nélkülözhetetlen kiegészítő része. Erre inti és ezzel nyugtatja meg Jeremiás prófétának, a nagy nemzeti és vallásos vezérnek, az újvire elhangzó szavata úgy az ifjúságot, mint a vezetőket: „Tartsd vissza hangodot a sírtól és szemeidet a könyvtől, mert van jutalma munkádnak és van reménye jövődnök, ha visszatérnek a gyermekek az ő határai közé”.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

L. M. Násáud, 1. A kértett cím: Ing. Szatmári Zoltán Tel-Aviv P. V. B. 2. A Palesztina Hivatal címe: Cluj, Piata Uniri 6. Ide forduljon többi kérdésével.

A. K. Tasnad. Csehszlovákiai információi rosszak voltak. Valutát csakugyan nem lehet a Banca Nationala engedélye nélkül átutalni.

B. R. Reghin. Cégek címét ebben a rovatban nem közöljük.

F. J. Brassó. Weissburg Chaim címe: Canaan TrusteeShip, Jerusalem P. O. B. 844. — Előf. igazolja okt. 1—jan. 1.

„SIGI” konzervatív megbízható, kapható gyógyszerárban és drogueriában.

Select Mozgó Maj kezdettel mutatja be Select Mozgó
Petrovics Ivan
legújabb szenzációs operettjét:
Válás mindenáron
zenéjét szerezte: Micsa Spoliansky. A többi szerepekben: ELSE ELSTER, SZÓKE SZAKÁLL, Mon. Sylviafilm.

Nagyváradról elindult és utközben Kolozsvárig eltűnt egy milliós fakomomány a CFR-en

Cluj-Kolozsvár, szeptember 20. A közelmúltban három bukaresti vasúti inspektor tett látogatást Kolozsváron és az egyik központi könyvelőségben nagy rovanesolást eszközöltek. A látogatásról több verzió kelt szárnyra és valószínűleg nem minden alap nélkül.

Többek között az egyik verzió az, hogy a CFR-nek nyomtalanul eltűnt ezer köbméter deszkaanyagja, aminek az értéke közel 800 ezer lej.

A deszkát egyik biharmegyei átomá-

son feladták és a meglepő az, hogy nem jutott el a rendeltetési helyére. Az inspektorok vevényekkel kezükben érkeztek Kolozsvárra annak megállapítására hogy a vevények valódiak e vagy hamisak.

Megállapítást nyert, a tettes alá írás hamisítással követte el a sikkasztást.

Az inspektorok miután felvetették a jegyzőkönyvet tovább utaztak, hogy folytassák a vizsgálatot.

A lupista szenátorjelölt kalandos százhatvanezer leje a kolozsvári tábla előtt

A tábla elhalasztotta a tárgyalást, mert nem jött meg a semmitőszék végzése.

Cluj-Kolozsvár, szeptember 20. Hónapokkal ezelőtt országoszerre nagy felzúdulást keltett Urian Joan lupista szenátorjelölt bűnpere. A Dési melletti Cusdroara községben lakik Urian Joan szenátorjelölt, akit azzal vádolnak, hogy négy embert hamis tanuskodásra bírt rá. Urian, aki egyébként módos paraszti gazda, a Dési Központi Bankból 160.000 lejt vett fel váltóra. A gazda állítása szerint amikor a váltója lejárt, elment a Központi Bank ügyészéhez, dr. Miksa Gyula ügyvédhez és ott lefizette 160.000 lejt tartozását. Az összegről nem kért nyugtát, mert baráti viszonyban volt az ügyvéddel és nem tartotta szükségesnek az elismerést. Ezt az állítást akarta négy tanuval igazolni, akik állítólag ott is voltak a pénz átvételénél és erre esküt is tettek.

Dr. Miksa Gyula felháborodva tiltakozott a szenátorjelölt állítása ellen. Urian Jánost feljelentette hamis tanuskodásra való felbujtás miatt. A négy tanút pedig hamis eskü címén szintén feljelen-

tette. A dési törvényszék ez év júniusában tárgyalta az érdekes bűnügyet. A tárgyalás folyamán, amikor a tanács ítélethozatalra akart visszavonulni, Urian szenátorjelölt a következő kijelentést tette: „Ha eljárnék engem, akkor azt fogom csinálni, amit Siancu tett Tischlerrel”. E kijelentés után Uriant, aki addig szabadlábon volt, azonnal le tartóztatták és egyévi börtönre ítélték. A négy hamis tanu pedig hat, négy, három és két hónapi elzárást kapott.

Urian védője, dr. Giurgiu János kolozsvári ügyvéd feliratott intézett a bukaresti semmitőszékhez, amelyben kérte védené azonnali szabadlábrahozását. A semmitőszék sürgőnyileg értesítette a dési főügyészt, hogy Uriant azonnal helyezzék szabadlábra.

Ma került a kolozsvári tábla II-ik szekciójának Bosia tanácsa elé Urian János és négy társának bűnügye. Mivel a semmitőszék hivatalos döntése nem érkezett meg a táblához, a tárgyalást bizonytalan időre elnapolták.

Meggyilkolták és kirabolták Ermihályfalva főbíráját

Több százezer lejt vitt el a gyilkos, aki megleste és hátulról leütötte áldozatát

Satu-Mare-Szatmár, szeptember 20. Borzalmas kegyetlenséggel elkövetett rabló-gyilkosság tartja izgalomban Ermihályfalva lakosságát. A gyilkosság áldozata Kovács Sándor, Ermihályfalva főbírája, aki egyébként legtekintélyesebb, legmódosabb gazdája volt a községnek. Kovács Sándor 18 éve főbírója már Ermihályfalvának, a községben általános szeretet, tisztelet vette körül és így annál megdöbbentőbb, hogy tegnap reggel meggyilkoltva találták szobájában. A borzalmas gyilkosságról a következőket tudtuk meg:

Kedden, a kora reggeli órákban Kovács Sándor eselédje szokás szerint gazdája reggelijét vitte be a szobába. Amikor az ajtón benyitott, megdöbbenne látta, hogy az összes butorok fel vannak forgatva és a szekrények feltörve, kifosztva. Csaknem kövémeredt, azonban a rémlettől, amikor pillantása az ágyra esett, amelyre borulva látta gazdáját vér befagyva. A eseléd rémült sikoltozására összefutottak a szomszédok, majd az orvos is előkerült, aki azonban csak az órákkal ezelőtt beállt halált konstatahatta. A meggyilkolt fején hatalmas ütésektől származó tátongó sebek láthatók. Inge teljesen össze van szagatva, ami arra enged következtetni, hogy a hatal-

mas természetű főbíró és gyilkosa között kétségbeesett küzdelem fejlődött ki, ezt bizonyítja az is, hogy az egyik ablaktábla be van törve. Kovács Sándor minden valószínűség szerint maga törte be az ablakot, hogy segítségért kiáltson, de támadója közben leütötte.

A megindult csendőrségi nyomozás megállapította, hogy a gyilkosság idején a házbeliek közül senki sem tartózkodott otthon. Csak így lehetséges, hogy a szörnyű tusára senki sem lett figyelmes. A csendőrség feltevése szerint a tettes a helyzettel teljesen ismerős egyén lehet, aki előzőleg elbújt a lakásban, megvárta míg mindenki elmegy hazulról és az éppen lefeküdni készülő főbíró hátulról megtámadta.

Kihallgatták Kovács Sándor nővérét, aki elmondta, hogy a meggyilkolt több száz ezer lej készpénzt otthon tartotta. Minthogy a szekrények teljesen fel voltak forgatva és a pénzt másutt sem találták meg, egészen bizonyos, hogy azt az elvetemült rablógyilkos magával vitte. A csendőrség telefonon jelentést tett a zilahi ügyészségnek, ahonnan a mai napon vizsgálóbíró érkezik Ermihályfalvára, hogy a titokzatos gyilkosság ügyében megindítsa a vizsgálatot.

Pilsudszky Moszkvába utazik, Vorosilov Varsóba?

Ravel, szeptember 20. Moszkvában nagy feltűnést keltettek olyan hírek, amelyek szerint Pilsudsky tábornagy, Lengyelország diktátora a jövőre, jelen a Szovjetunió fővárosába utazik. Orosz hivatalos körökben ezt a hírt nem erősítették ugyan meg, de kijelentették, hogy valóban folynak diplomáciai tárgyalások ilyen ut előkészítésére. Pilsudsky előreláthatólag november, vagy december elején érkezik Moszkvába. Bizonyosra vehető, hogy abban az esetben, ha erre a látogatásra valóban sor kerül, Pilsudsky Moszkvában meghívja Vorosilov hadügyi népbiztost, mint az orosz hadsereg és haditengereszet legfőbb vezetőjét, hogy tegyen néla vizsgálatot Varsóban. Készenlőn fog Pilsudsky moszkvai látogatásának a mostani világpolitikai helyzetben óriási jelentősége lenne, mert az bizonyítaná, hogy Szovjetország és Lengyelország között katonai téren is a legszorosabb barátság alakult ki.

Byrd admirális új expedíciójával elindult az Északi Sarkra

Newyork, szeptember 20. Byrd admirális 70 tagú expedíciójával újra elindult a déli sarkvidékre. Az expedíció két hajón utazik. Remélik, hogy karácsonyra elérik Little Americat az előző táborozó helyet.

Az expedíció repülőgépen kívül magával visz alkatrészeket is, hogy a három évvel ezelőtt elhagyott két repülőgépet újra használható állapotba hozhassák. Rádióállomásuk állandó összeköttetésben lesz Buenos Airessel, ahonnan észak felé fogják továbbítani a jelentéseket.

Orkán a pyreneusi félsziget keleti és nyugati partvidékén

Madrid, szeptember 20. A pyreneusi félsziget keleti és nyugati partvidékén orkán pusztította végig, amely Portugáliában 17, a spanyol parton 9 emberéletet követelt áldozatul. A halálos áldozatok többsége hirtelen megáradt patakok és folyókban pusztult el. A spanyol Valenciában 11 ház s több tízfal az itéletidőben összeomlott. Az állatállományban is jelentősek a károk.

Csak az egészséges haj szép!

De ha azt akarja, hogy haja egészséges maradjon, ápolnia kell. A korpaképződés annak a jele, hogy a haj nem egészséges, hogy hajhullás fenyegeti. Tehát mielőtt eljelenkezne, szükséges, hogy a haj ápolására alkalmas szerhez nyuljon. Ez a szer a klinikailag kipróbált, bevált és sok szak tekintély által ajánlott

PIXAVON és Pixavon-Shampoo

Ha állandóan ápoljuk a haját

PIXAVON-nal és PIXAVON-SHAMPOON-nal,

megszűnik a hajhullás és a korpaképződés; a fejbőr megerősödik, a haj visszanyeri természetes fényét és könnyen fésülhető. Ismét szép lesz a haja, mert az egészséges haj szép haj.

A Dimineata

Bucuresti-Bukares (Uj Kelet tud.) A Dimineata (Morgue) című folyóirat szerkesztője leplezte le, hogy egy szót a Dimineata című folyóirat szerkesztőjére számot vet.

Megismerték a Dimineata című folyóirat szerkesztője leplezte le, hogy egy szót a Dimineata című folyóirat szerkesztőjére számot vet.

Maniu s

Minden határozatától függ. Akkor volt pártelnök úgy, szükségessé nyílt szólni ahhoz, hogy a kormány és a párt magatartásától függ, már is fel lehet állítani a Dimineata című folyóirat szerkesztője leplezte le, hogy egy szót a Dimineata című folyóirat szerkesztőjére számot vet.

Hétfőn a Dimineata című folyóirat szerkesztője leplezte le, hogy egy szót a Dimineata című folyóirat szerkesztőjére számot vet.

Ehhez a Dimineata című folyóirat szerkesztője leplezte le, hogy egy szót a Dimineata című folyóirat szerkesztőjére számot vet.

Vasárnap a Dimineata című folyóirat szerkesztője leplezte le, hogy egy szót a Dimineata című folyóirat szerkesztőjére számot vet.

Maniu Gyula lemezen örzi Mirtonak a Skoda igazgatójával folytatott párbeszédét?

A Dimineata újra szenzációs részleteket közöl a Maniu-Vaida ellentétekről. Ujra hét képviselő csatlakozott a szovátai határozati javaslatához

Bucuresti-Bukarest, szeptember 20. (Az Uj Kelet tud.) A Maniu-Vaida ellentétek frontján ma szenzációs érdekességű esemény került nyilvánosságra, amelyet Vasile Munteanu, a Dimineata erdélyi szerkesztője leplezett le lapjában. Anélkül, hogy egy szót is hozzátennék Munteanu adataihoz, szóról-szóra közöljük szenzációra számot tartó riportját.

Megismélik a szovátai értekezletet

A parlament megnyitása előtt azok a képviselők és szenátorok, akik csatlakoztak a szovátai javaslatához, újabb értekezletre jönnek össze, ezúttal Kolozsváron. Az értekezlet célja megállapítani a csoport magatartását a kormányval szemben és mindenekelőtt a parlament életében a határozati javaslatához megfelelő magatartásról dönteni. Rendkívül fontos lesz ez az értekezlet, mert határozataitól egy a parlament üléseinek képe, mint egy egész sereg politikai esemény függ. Így meg fogják beszélni, hogy kell-e bizalmatlansági indítványt tenni és hogy a szovátai parlamenterek, akik a határozati javaslat politikai irányához kötötték le magukat, támogatják-e még a kormányt.

Maniu szavától függ minden

Minden határozat azonban Maniu szavától függ. Akkor lesz látható, hogy a volt pártelnök úgy találja-e, miszerint szükséges-e nyílt színvallás a parlamentben ahhoz, hogy a kormány eltávozzék. A kolozsvári határozat természetesen a kormány és a párt elnöki tanácsának magatartásától függ. Ebben az irányban már is fel lehet állítani a szovátai prognoszt. Az erőszakos eszközökkel szemben — „mint aminő a három képviselő kizárása volt” — feltétlenül határozott választ fog adni a kolozsvári határozat. Ezenfelül, amit szintén előre meglehet jósolni, hogy a második megbeszélés Erdélynek Maniu elveihez való újabb szolidaritását jelenti. A határozatok konfirmálni fogják a szovátai határozatok politikai jelentőségét. Az egy héttel ezelőtti határozatok mostantól kezdve alapvető programja lesz a Maniu köré gyülekező csoportnak. Ha ezt nem hangsúlyozták kellőképpen alá Szovátán, úgy meg fogják tenni Kolozsváron.

Hétfel meggyapordtak a Szovátaiak

Ehhez a bulletinhoz — írja Munteanu — hozzá lehet tenni néhány érdekes részletet a párt erdélyi szervezetének helyzetéről. A hét folyamán a szovátai javaslatokhoz csatlakozó képviselők száma megsaporodott. A hatvanhárom képviselő és szenátorhoz, akik szeptember 12-én jelen voltak, még hét parlamentert csatlakozott. Ezek között van Ghita Crisan volt miniszter is.

Ami a megyei szervezetek helyzetét illeti, az a következő:

Azt írták, hogy Vlad Aurel elítéli a szovátai határozatot. Ilyképpen beállítani a volt kultuszminiszter magatartását túlzás és nem felel meg a valóságnak. Vlad Aurel miután beteg, semleges magatartást tanúsít, míg fel nem gyógyul. Ezzel szemben a megyei szervezetnek szabadságot adott. Boila Zakariáson kívül még két képviselő azonosította magát a szovátai határozattal és pedig Vlad szenátor, a szászvárosi pártvezér fivére, és Zeno Draja, a fiatal generáció reprezentánsa, Vlad Aurel rokona.

Brassóban is két vélemény van

Vasárnap a brassói szervezetben is tisztázódott a helyzet. Voicu Nitescu bejelentette, hogy az egész szervezet szolidáris a kormánnyal. Ezzel szemben küldöttség jelent meg Maniunál N. Ioanes és Aron Suciu volt prefektus vezetésével, közölve vele, hogy csatlakoznak a szovátai határozatokhoz az összes községi szervezetekkel együtt.

Eddig a szovátai határozathoz a következő erdélyi szervezetek csatlakoztak: Kolozsvár, Bihar, Szatmár, Máramaros, Temes, Kisküküllő, Szilágy, Alsófehér, Maros, Naszód, Brassó, Udvarhely, Hunyad, és Szamos. Maniu ezenkívül még számíthat Pop Csicsó István támogatására. A conopi megbeszélés Maniu és a kamara elnöke között, tisztázta a helyzetét. Az aggodalom mellett, mely a párt egységének megőrzése miatt tölti el Pop Csicsó Istvánt, elfogadta azokat az elve-

ket, amelyeknek alapján Maniu akciója áll.

Popovici szolidáris Maniuvál?

A párt markáns erdélyi vezetői közül még csak Mihai Popovici véleménye nem ismeretes. Azt hiszik azonban, hogy ő is szolidáris lesz Maniuvál, annál inkább, mert a szatmári szervezet csatlakozott a szovátai határozathoz, anélkül, hogy Popovici Mihály részéről tiltakozás hangzott volna el.

Ezek után még néhány részlet a napirenden fekvő kérdésekről: Mirtonak a Skoda-ügyben tett kijelentéseiről.

Ezeket Kolozsváron úgy tekintik, mint a tisztulási folyamat kezdetét, mely azonban távol van attól, hogy befejezést nyerjen és hogy elégtételt szolgáltatson Maniunak a hónapok óta folyó rágalomhadjáratért. A mai helyzettel kapcsolatban a Skoda-ügynek valóban szenzációs története van, mely igen jellemző politikai szokásainkra.

Ebben a kérdésben a következőkről tájékoztattak:

A botrány kipattanása után Maniu bár visszahúzódt Badacsnyba, a parlamentbe készült, hogy személyesen adjon felvilágosításokat a fegyverkezési politikáról. Vaida azonban ellenkezett, azt állítva, hogy a volt pártelnök közelépése nehézségeket támaszthat a kormánynak, Vaidának erre az érvelésére aztán Maniu lemondott a tervezett beszéd megtartásáról.

Egy állítólagos lemez

Eközben kezdődtek meg az áskálódások a volt pártelnök ellen, Kolozsváron

egy gramofonlemezt őriznek, amely a Mirto és Löwenstein Skoda-igazgató közötti beszélgetést tartalmazza. Ebben a beszélgetésben a következő párbeszéd is előfordul:

Mirto: Löwenstein ur, a kormány úgy értesült, hogy Maniu nem áll messze az önök kereskedelmi ügyleteitől.

Felelet: Összes könyveink és becsületeim is tanúsítják, mily meglepő számomra az ön kérdése, mely egy miniszterelnök korrektségére vonatkozik.

Ez a lemez bizonyítja a Maniu ellen indított rágalomhadjáratot és ezért támadták Szovátán Mirtot, a pártból való eltávolítását követelve. Időközben Vaidát is informálták mind a hamisításról, mind a prágai párbeszédéről. Lazar Illés máramarosi képviselő megjelent a miniszterelnöknél egy aktaesemővel és Vaida indignálódva vette tudomásul, amit bizonyítékok alapján neki előadtak.

Ime, ezért nem elegendők Mirto felvilágosításai ahhoz, hogy ezt a fejezetet lezárja és hogy az ellene indított erdélyi kampányt lecsendesítse. Már most meg lehet állapítani, hogy közlekedési miniszternek nehéz helyzete lesz a parlamentben. A Maniuvál szolidáris képviselők és szenátorok a leghatározottabb formában kérik fogják, hogy a szovátai határozat értelmében Mirtot távolítsák el a kormányból és zárják ki a pártból. A kampány és az izgalom ezen a fronton nem szűnhetik meg, mert röviddel a parlament megnyitása után nyilvánosságra hozzák azokat a bizonyítékokat, amelyek Maniu birtokában vannak.

Kubában teljesen felborult a rend

Párizs, szeptember 20. New Yorkban átérkezett jelentések szerint Kubában valószínűleg zavaros a helyzet. Mansanilloban napok óta általános a zűrzavar. Több helyütt tüzharc folyik az ellenforradalmárok és a kormánycsapatok között. A kommunisták általában zavargásokat igyekeznek szecseben, hogy a lakosságot félrazzák a tömeges erejével eljuthassanak a hatalomhoz. Az amerikai flotta távozásáról egyelőre nem lehet szó. A sziget belsőjéből állandó az amerikai és más fehérek özönlése a partvidékre.

Ramon San Martin kubai elnök — mint Havannából jelentik — leköszönt méltóságáról.

Vád alá helyezték az erdélyi Katolikus Státus összes vezetőit?

A Patria szerint okirathamisítással, szélhámassággal, hazaárulással és államellenes összeesküvéssel vádolják dr. Gyárfás Elemért, dr. Hirschler Józsefet, dr. Inczedy Joksmann Ödönt, Páll István pápai prelátust és az erdélyi katolikussság valamennyi vezetőjét

Új-Kolozsvár, szeptember 20. (Az Uj Kelet tud.) A Patria mai számából veszzük ezt a feltűnő és országos szenzációra számot tartó közleményt.

Alig fejeződött be a törvényszéki szünet, a kolozsvári ügyészségnek új, eddig még nyilvánosságra nem került szenzációja van. Vád alá helyezte a helyi katolikus közélet husz vezetőjét, akik az er-

délyi római katolikus státus ügyeibe keveredtek be. A vizsgálat, amelyet titokban folytatott a kolozsvári ügyészség, hosszú ideje tart, az ügy első részét már tavasszal kezdték nyomozni.

A tavasszal kibocsátott vádhatározat és a Barbateiu vizsgálóbíró által vezetett vizsgálat a státus egyes vezetőinek büntettségére vezetett. Azt mondták ugyanis,

Hull a haja? Korpázik a fejbőre?

E kellemetlen tünetek megszüntetésére és ezáltal a kopaszodás megelőzésére biztos és komoly szer az

Egger-Petrol hajszesz és Egger-Petrol-szappan

Feloldja a fejbőrön lerakódó zsradékot, fertőtleníti és táplálja a fejbőrt. A hajnak fényt és kellemes illatot kölcsönöz.

A fejbőr naponta Petrol-lal bedörzsölendő és hetenként egyszer Petrol-szappannal megmosandó.

Minden droguerijában és gyógyszerárban kapható.

hogy ezek a vezetők nem voltak idegennek bizonyos megmenegedett manipulációtól és hogy a státus jelentékeny vagyonnak jutott birtokába, ezen manipulációk eredményeképpen. Ahelyett, hogy a vizsgálat befejeződött volna a három ember ellen indított eljárással, akiket még a tavasz folyamán vád alá helyezték, a vizsgálat kiszélesedett és bevonultak az ügybe még husz embert az erdélyi római katolikus státus elitjéből.

A vizsgálat eredményeként a következő urakat helyezték vád alá: Dr. Gyárfás Elemér képviselő, Matskásy Pál, dr. Inczedy Joksmann Ödön, dr. Jelen Gyula, Zomora Dániel, dr. Hirschler József, Inczedy Domokos, Toth Balázs és Hevesi József, a státus tanácsosai, Páll István pápai prelátus, Patai József dr., a kolozsvári piarista rend főnöke, Jakubek István, Trefan Leonard és Biró Vencel a státus volt vezetőit.

A fentieket, valamint még néhányat, akiknek neveit nem jegyeztük meg, közokirathamisításért, szélhámassággal, hazaárulásért (btk. 142 paragrafus), hamis üzletvezetésért, valamint a Marzescu-féle rendtörvény 11. paragrafusa értelmében az állam érdekei ellen történt összeesküvésért helyezték vád alá.

A vád alá helyezettek közül Gyárfás Elemér képviselő nem hallgatható ki, míg a parlament mentelmi jogát fel nem függeszti. Ezért a kolozsvári ügyészség átiratot intézett a törvényhozó testületnek, melyben mentelmi jogának felfüggesztését kéri.

A husz magyar előkelőségnek vád alá helyezése nagy szenzációt keltett Kolozsváron.

Feisal király halálához

Jeruzsálem, szeptember 20. A Jewish Agency Feisal, Irak királyának elhalálása alkalmából a királyi családhoz és Irak miniszterelnökehez részvétlétíratot intézett, amelyben a zsidó nép őszinte együttérzését fejezte ki az országot ért gyász miatt. Ugyancsak részvétét fejezte ki a Jewish Agency az elhunyt király idősebb fivérének, Abdullah emirnek, a ki tudvalevőleg Transzjordánia fejedelme.

Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy Iraknak mintegy 88 ezer zsidó lakosa van. Ezek közül 50 ezer a fővárosban: Bagdadban lakik, amelynek összesen 250 ezer lakosa van. Igen kiterjedt zsidó iskolahálózata van, az Alliance Israelit és az Anglo Jewish Association támogatása mellett. A nemzsidó lakossággal igen jó barátságban élnek. Egyébként igen önérzetes zsidók.

szkvába osilov ?

Moszkában...

expedició- z Északi

Byrd admirá...

fen kívül magá...

usi félsziget partvidékén

20. A pyrenensi...

és

Shampoo

haját

al,

a

őr

za-

és

tét

az

Miért az új
NIVEA
-fogpasztát?

Mert már 22 LEI ért nagy tubus fogpasztát, amely az eddigi bevált fogpasztákkal teljesen egyenértékű és melynek csodás ízét Ön bámulni fogja. Olcsó ára főlegessé teszi, hogy a sok ismeretlen és be nem vált szájpótlószerszettel kísérletezzon.

Minősége: NIVEA
Olcsó és jó!

LEI 22.-

„Ti zsidók...”

NOVELLA

Írta: Barzilay István

Ez az én barátom szöke fia volt. Világosszöke haja sárga fényben és finoman borzolódtatott érdekes metszésű, okos fején. Világosszöke volt, áttetszően világos és bár magas volt, magasabb mint én a háta kissé elgörbült, még jobban mint az enyém, egészen nőies hangulat áradt belőle, ami kizárólag a világosszöke hajnak és a kék szemeknek volt tulajdonítható. Egyszer azt mondtam neki, hogy nemcsak a haja világosszöke, ő egészben véve világosszöke egyéniség.

Beszélgétni remekül tudott a barátom. A vitaközébe nagyszerűen értett. Vannak emberek, akik születésüktől fogva vitaközébe kerültek. Ezek az emberek biztosan már csecsemőkorukban vitaközébe kerültek, alighanem szoptatás közben is különféle német nyelvjárásokat, nem abból, a máskból. Ez a vitaközé ember jobban repül, mint egy parlamenti debatter és különül csavarta ki az igazságot, mint egy talmudista. Mindezt nyugodt, erőteltjes tenorhangon ami feltűnő ellen tette volt a szökecsöke. Volt is köztünk annyi csökecsöke, hogy nevetett rajta szökecsöke barátj körünk. Később már az egész kisváros tudta, hogy a Béla meg én sehogysem férünk meg egy szemétdombon, mert ha leülünk az úgy nevezett népkertben, mely festői szépségű domb tövében ékeskedett, a végén szinte egymásba harapunk. Alighanem akadt probléma a világon, amelyben egyetértettünk volna. Ha meg akadt, akkor az volt a baj, hogy egész külön utakon jutottunk arra a véleményre, mintahogy Kolozsvárról el lehet jutni Bukarestbe úgy is, ha felülök itt a vonatra és leszállok Bukarestben, de lehet ug yis, ha előbb elmegyek Szófiába és onnan utazom el a keleti Párizsba. Ó boldog idő volt az!

Mindketten tízenyole évesek voltunk!

Ha én megkezdtem egy Ady verset, Béla egészen biztosan folytatta. Ha én mondtam egy viccet, Béla egészen biztosan még előttem „előtte” a poénját. De ha én véleményem nyilvánítottam például a nőkről (oh Istenem a nőkről...) Béla a leenyhébb kifejezéssel: röhögött. Pedig akkoriban Adyverseken, vicceken és nőknél kívül alighanem más beszélnivalónak. Akkor még nem nyár volt. Vannak vidékek Erdélyben, ahol csodálatosan szép a nyár, egészen különös ize van a napugárnak, érzéketlenségét gyönyörködtető, kábító illata a hársnak, simitó hűvössége az esti szélnek és üdítő, balszamos simitása a víznek. Miről is beszélhet hát egy vagy pláne két tízenyole éves fiu egy ennyi csodálatosságban tobzódó erdélyi nyárban? Adyversekről és szerelemről...

Mondom, egész nyáron harmónikus volt a barátság, remekül veszekedtünk és még remekebbül beküldtünk ki, egészen őszig. Akkor valami közbejött.

Jöttek az őszi ünnepek. Én bizony keveset tudtam az egészről. Szegény anyám Békéscsabáról származott ide, ott pedig hírneves hitetlen zsidó családok élnek. Apám meg alt még mielőtt egy hitközségi elnök fiahoz illő nevelésben részesített volna. Én is meg a báltám is, úgy nevelkedtünk fel, hogy sejtelmünk sem volt a zsidóságról. Míg nem aztán tollat kezdtem forgatni és cionista mozgalmak hódítottak meg, az Uj Keletet is tudósítani kellett, ami azzal járt, hogy naponta olvastam a vezércikkeltől az apróhirdetésig. Ekkor már érezni kezdtem, hogy jönnek az ünnepek, hogy az egész város zsidóságában valami transzcendens hangulat uralkodik, várnak valamit, ki tudja mit, ezt aztán igazán nem értettem. De ez csak valami sejtélem volt még, amit

szégyel az ember bevallani, minthogy rejtegeti a szívében fakadó, most kezdődő szerelem lágyágát, megnevezhetetlen mámorba lendülését...

Bélával nagyon melegen fonódtunk össze. Nagyon sokat veszekedtünk, nagyon sok Adyverset megtanultunk. És eszembe sem jutott, hogy...

De mielőtt ezt leírnám, elmondom, hogy meghalt Grünfeld. Grünfeld, az öreg, ócskaruhás zsidó, akinek hat gyereke volt és roppant kövér, szuszogó felesége. Az öreg Grünfeldet szegényt guta ütötte, még mielőtt lebonyolíthatna volna az ünnepi előkészületekhez szükséges pénzek beszerzésére megindított üzleteit. És maradt a család három rend ócskaruhával. Egy lej sem volt a házban. Az ünnepi vacsora pontosan a nyolc nap után érkezett vola el. Grünfeldéknek nem volt mit enni...

Egy derék kezdeményező összehívott bennünket, fiatalokat, kezdjünk akciót Grünfeldék számára. Nyakunkba vettük a várost és gyűjtöttünk Grünfeldéknek. Ócskaruhákat adtunk el. Nagy buzgalommal, nagy igyekezettel, végül sikerült összehozni egy havi megélhetést a Grünfeld családnak. Gyűjtés közben, az utcán találkoztam Bélával.

— Nem jössz a kerembe? — kérdezte.

— Nem feleltem —, gyűjtenem kell Grünfeldéknek.

Béla nem felelt, csak gúnyosan elmosolyodott. A szája úgy ferdén húzódtott el és volt valami humor a szemében.

— Miért röhögysz? — kérdeztem.

— Njancs ezen mit röhögni! Meghalt egy ember és gyűjtök a családjának.

— Egy zsidóember...

Meghökkenve néztem rá. Ekkor jutott, annyi év után először, eszembe, hogy Béla keresztyény. Béla nem zsidó. És ez a „zsidóember” úgy megdöbbenett, olyan mélyen fájt, hogy egy szó sem jött a számba, csak néztem Bélát, megrövedve szemmel és sirni való kedvem volt...

Béla mindezt nem vette észre, hanem belémkarolt és jött velem. Ezeket mondta:

— Érdekesek vagytok ti zsidók. Nagyon keveset törődök azzal, ha az egész világ elpusztul, ha más fajta emberek a levegőbe röptenek. Azt mondjátok, hogy néhány goj meghalt és passz. De ha az öreg Grünfeldet megütö a guta, akkor elindultok gyűjteni...

Ez a szó, hogy „ti zsidók”, meg az egész megkülönböztetés, hogy mi ketőnk között valami ilyesfajta különbség van... En egészen megdermedve hallgattam, pedig Béla nem akart semmi rosszat, semmit a világon. Csak egyszerűen érezte, hogy ő valami más.

— Mi, keresztyények — mondta — egészen másfajta vagyunk. Mi nem törődünk ezekkel a meghalt emberekkel, mi az élőkkel törődünk. Kérlek szépen, egészen más, egy uralkodó fajta...

Még sok hasonló ostobaságot mondott nekem Béla, olyan ostobaságokat, amiket egy vidéki tízenyole éves fiu mondhat a zsidókérdésről.

Én pedig hallgattam. Aztán kitéptem a karomat a kezéből és elrohantam.

Béla utánam nézett és nem értette a dolgot.

Én sem értettem.

Később aztán újra jóbarátságba lettem Bélával. Hiszen Béla nem volt antiszemita. Sőt, nagyon derék, jó fiu volt. De azt a percet, amikor először mondta nekem, hogy „ti zsidók”, nem tudtam elfelejteni soha. Ez a két szó közénk félkövet és mind a mai napig közöttünk is maradt. Ugy éreztem: talán másnéppel, talán más alkalommal kellett volna. És nem úgy, hogy „ti zsidók”...

KÖZGAZDASÁG

Németországban erőteljesen megrendszabályozzák a gabona-piacot

Berlin, szeptember 20. Darré birodalmi gazdasági miniszter az egész birodalom területére kiterjedő érvénnyel buzában és rozsban betiltotta a határidős üzletet. A rendelet ellen vétőket megfosztják tőzsde tagságuktól. Az intézkedés a berlini és a breslauer tőzsdéket érinti, mert a többi német tőzsdéken nem volt határidősüzlet gabonában.

Készül a rendelet, amely megállapítja gabona minimális árát, melynek alatta gabonát eladni és vásárolni tilos.

Roosevelt bankjegyledezeteinek akarja proklamálni a szinezüstöt

London, szeptember 20. Gazdasági és pénzügyi körökben kétségtelennek tartják, hogy az amerikai valuta-kísérletezés még hónapokig el fog tartani és Anglia, ha nem is nézi teljesen hidegen, azt, ami a tengerentúl történik, nem kíván és nem is igen tud dönteni a font stabilizációjáról addig, amíg a dollár vásárlóerejének értékállandósága is be nem következik.

A világ két legnagyobb exportőre nem hagyja figyelmen kívül riválisának valutáris politikáját. Ez a tétel áll különösen ki Angliára. Általános a vélekedés, hogy a világgazdaságnak be kell rendezkednie arra, hogy a világ legfontosabb két valutájának, a dollárnak és a fontnak a közel hónapok folyamán nem történik meg a stabilizációja.

Az aranyblokk országaiiban az utóbbi hetekben némi idegeskedés mutatkozik. Fárastó a várakozó álláspont s nem lehet tudni, meddig maradhatnak meg az aranystandard mellett. Ez már nemcsak tőlük függ, hanem a világgazdasági helyzet jövő alakulásától. A helyzetet bizony talanul látják. Számolni kell főként az amerikai kísérlet előre nem tudható hatásával.

Ugy hírlik, hogy Roosevelt elnök legközelebb kiadandó rendeletében bankjegyledezeteinek fogja proklamálni a szinezüstöt is s meg fogja állapítani az arany és ezüst törvényes értékarányát.

Amerikában még nem tudják, hogy az ezüst fedezettel bankjegyeket fognak kibocsátani, vagy pedig ezüst igazolványokat.

A Kamarák Központja jóváhagyta a kolozsvári Iparkamara választást

Szeptember 25-én iktatják be a Kamara új igazgatóságát

Cluj-Kolozsvár, szeptember 20. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara választásához a következő értesítést küldte tagjaihoz:

A törvényes elnök ur 1933 szeptember 20-án kelt rendelettel értesített, hogy a kereskedelmi és iparkamara központja jóváhagyta a kamarának a f. évi szeptember 10-én tartott igazgatótanács választását és hogy ennek következtében 1933 szeptember 25-én, hétfőn d. u. 4 órakor:

1. A kamara igazgatóságát be fogja iktatni.
2. Felkérjük szíveskedjék a beiktatáson megjelenni annnyival inkább, mert a törvény és szabályok értelmében a kamara igazgatóságát tagjai hivatából vagy bármelyik választó kérese alapján a legidősebb tanács tag elnöke alatt
3. meg fogják állapítani a választói jogosultságot és határozni fognak a képzetlenségi vagy érdemteleneségi esetek felett, a törvény 5. szakasza értelmében.
4. Ha az érvényesített tagok száma a tanácsban 25-nél több, a kamara tanácsa törvényesen meg van alakítva és a tanács folytatódik.
5. megválasztja az elnököt, titkos választás útján és a megválasztott tagok szavazatának abszolút többségével.
6. Folytatólag következnek:
7. A kereskedelmi és ipari osztályok elnökeinek a választása, az illető osztályok tagjai által, titkos szavazással és az osztály tagjai abszolút szótöbbségével.
8. A jogszertint tagok kiküldöttek és levelezőtagok beiktatását — a szabályzat 13. szak. értelmében és miután jogszertint tagok az ügyvezető igazgatóság megállapította — az elnök eszközli egy közlekedési úton.

Termelőtől vásároljunk!

A. Muntean fatermelő tűzifája

Legjobb és legolcsóbb. Kapható minden tételben. Pontos, szolid kiszolgálás. Cluj, Calea Regele Ferdinand (v. Ferenc József ut) 53. és Str. Lunga I. Tel. 89.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ára 140 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portókölség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

Már csak a feszítés, megvétel — és fentendőhegy esu Verejtékes. Fáradt, kihegytetőn és tekintete simgyet. Meredek, g — füstölő ro — Üszkös gerendült hajlékok. Romok, romjai. A zsidó élet. Hegyeten a mők fölött. E százados pozíció mények és illu Fáradtak vag ketnek lábaink ket a föld, — a zovább, előre... meg kell állni. Meg kell állni. Jom Hadin!

A spanyol intendő meg nem gába annyi fá mint 5693. Erről az eszt mesélni a történet a későbbi nemze Sulyos, kemé nek krónikája kel vesődik be a vebe.

Számtalan esz 2000 éves galuth megszámolni va csapások és ves ságából azonban sorsdöntő dátum hasított bele a z nagy dátum, me nem is egy orszá egész nemzetet s eme három legna nyolországi zsidó zepkorban, az ord őrlődése a forrad — 5693-ban — a tragédiája.

Hogy miért épp tum a legnagyobb a máglyatűz, és a többi véres k erre feleletet kap a zsidó történelem

A második zs után Jeruzsálemb man ismét Babyló dóság szellemi, me Az éltető erő, me számlított népbem. nyolországi vánd zsidó centrum volt melyből évszázado között a zsidó né Cordovából indult költők és politikus szétszórásban is népet. Erthető teh középeurópai zsidó tették meg annyira mint a spanyol in kor élő zsidó nép le tét, a galuth z kenyebb nemzeti e te meg.

Evszázados vánd Keleten. Oroszorszá taláni új hazáját é. 1860-tól 1917- volt a zsidó élet k rása, mely évtizede nyitotta a szétszört líkai életét. Az or semmisítette ezt a z és ezzel a galuth z nagy centruma me A világháboru ut kad ez az éltető, i New-York. Az ut minden jelentősebb z és e két városból a pénzügyi bázisa v do megmozdulásnak

ROSHASANA 5694

5693

Írta: Danzig Hillél

Már csak egy lépés, egy utolsó erőfeszítés, még egy utolsó, mely lélegzetvétel — és fent vagyunk a hegyen. Esztendőhegy csúcsán.

Verejtékes, keserves út volt. Fáradt, kimerült sereg áll meg a hegytetőn és fátyolos szemek szomorú tekintete simogatja a lentmaradt völgyet.

Meredek, göröngyös szerpentin alatt — füstlő romok hevernek a völgyben. Űszkös gerendák, ledöntött falak, fel-dult hajlékok...

Romok, romok. A zsidó élet romjai, 5693 évének romjai.

Hegytetőn állunk. 5693 tetején. Romok fölött. Évtizedes existenciák, évszázados pozíciók, évezredes hitek, remények és illúziók romhalma fölött.

Fáradtak vagyunk. Kimerültek. Reszketnek lábaink és lábaink alatt is reszket a föld. — a talaj. S bár menni kéne, tovább, előre... rohanni, futni... mégis meg kell állni.

Meg kell állni, számot kell adni: **Hiné Jom HaDin!**

A spanyol inkvizíció óta zsidó esztendő még nem gyűjtött össze egymagába annyi fájdalmat és keserűséget, mint 5693.

Erről az esztendőről még sokat fog mesélni a történelem. El fogja mondani a későbbi nemzedékeknek — mi volt.

Sulyos, kemény esztendő volt, melynek krónikája kiemelkedő nagy betűkkel vésődik be a történelem emlékkönyvébe.

Számtalan csapás érte a zsidóságot a 2000 éves galuth folyamán. Ki tudná megszámlálni vagy felmérni azokat. A csapások és vesztések végtelen sokaságából azonban kiemelkedik három sorsdöntő dátum, mely legmélyebben hasított bele a zsidó nép életébe. Három nagy dátum, mely nem egyes zsidókat, nem is egy ország zsidóságát, hanem az egész nemzetet sújtotta. A galuthi lét eme három legnagyobb csapása: a spanyolországi zsidóság összeomlása a középkorban, az oroszországi zsidóság fel-örölődése a forradalom sodrában, és most — 5693-ban — a németországi zsidóság tragédiája.

Hogy miért éppen ez a három momentum a legnagyobb és nem a pogromok, a máglyatüzek, a kereszties hadjáratok és a többi véres napok végtelen sora, — erre feleletet kapunk, ha végigkísérjük a zsidó történelem menetét.

A második zsidó állam pusztulása után Jeruzsálemből Javnéba, majd onnan ismét Babiloniába menekült a zsidóság szellemi és politikai centruma. Az éltető erő, mely a lelket tartotta a száműzött népből. Babilonia után Spanyolországba vándorolt át és a spanyol-zsidó centrum volt az a nagy erőforrás, melyből évszázadokig merített és táplálkozott a zsidó néplelek. Toledóból és Cordovából indult ki Tan, a mesterek, a költők és politikus igéje, mely a nagy szétszórásban is összefogta az egész népet. Erthető tehát, ha a XIII. század közepéurópai zsidóüldözései nem rendítették meg annyira az egész zsidóságot, mint a spanyol inkvizíció, mely az akkor élő zsidó nép legnagyobb erejét tépté szét, a galuth zsidóságának legtermékenyebb nemzeti centrumát semmisítette meg.

Évszázados vándorlás és kborlás után Keleten, Oroszország földjén vélte megtalálni új hazáját ez a centrális zsidó erő. 1860-tól 1917-ig Moszkva, Odessza volt a zsidó élet központja, a Tan forrása, mely évtizedeken át mozgatta, irányította a szétszórt nép szellemi és politikai életét. Az orosz forradalom megsemmisítette ezt a nagy zsidó rezervuárt és ezzel a galuth zsidóságának második nagy centruma ment pusztulásra.

A világháború után 2 centrumba szakadt ez az éltető, irányító erő: Berlin, New-York. Az utolsó 14 esztendőben minden jelentősebb zsidó kezdeményezés e két városból indult ki. New-York a pénzügyi bázisa volt mindennemű zsidó megmozdulásnak. Az igazi centrum

azonban Berlin volt. Az orosz forradalom után ide menekültek a zsidó szellem nagyjai: Bialik, Csernichowsky, Dubnov stb. Az utolsó évtized zsidó irodalmának hatvan százaléka Németországban született meg. Politikai és szociális tekintetben is első helyen állottak a berlini központi szervek.

A németországi zsidóság összeomlása szívében sebezte meg a zsidó népet. Hatszázezer zsidó még nem a zsidó nép, de ez a kis zsidó közösség magában rejtette azt a nagy erőt, mely láthatatlanul öröködt a kollektív zsidó lét fölött. Amely irányította, vezette, táplálta és erősítette a 18 millió zsidó életét.

5693 esztendeje kiemelkedő mérföldjelző a zsidó történelem országútján. A harmadik nagy, szomorú dátum a 2000 éves száműzetésben, a harmadik nagy csapása a galuthnak, 5693 számláján azonban még egy sulyos tehertétel szerepel: a tegnap még hatalmas amerikai zsidóság letérése. Tegnap még hozzájuk fordult segítségért, támogatásért az egész zsidó világ és nem volt zsidó ügy, melyet ne karoltak volna fel az amerikai zsidók. 5693 erre a nagy forrásra is pontot tett. Vége. Amerika már nem tud adni. Maga is segítségre szorul.

Maradna a lengyelországi zsidóság, melynek segélykiáltása ma erősebb, mint valaha. Nyomoruk kétségbejött. S nincs kihez fordulni. Hisz az amerikai forrás kiapadt és a berlini alapok is megsemmisültek.

És mindez 5693-ban ment végbe szédületes, száguldó gyorsasággal, villámszerűen.

És most itt állunk a hegy csúcsán. A romok tetején. És kérdezzük: **kama jaa- vrin vókama jibareun**, hányan birják még és mi teremődik még ebből, **mi jehje umi jamuth**, mi marad meg és mi vész még el?

Egy esztendővel ezelőtt, 5693 küszöbén is remegve, félelemmel, aggodással teli szívvel kérdeztük ugyanezt. Ki hitte volna, hogy egyetlen esztendőben ennyi minden fog ránk szakadni? De ha valaha lehetett azt mondani, hogy vége a galuthi kalandnak, — ugy ezt ma kockázat nélkül állíthatjuk.

A zsidó szellem mindig vándorolt. Hol Keletről Nyugatra, hol Nyugatról Keletre. Sohasem tudott egy helyen megpihenni. Megoldási utjai azonban váltakoztak. Három ízben átmeneti megoldással is beérte. Babiloniából Spanyolországba, onnan orosz földre ment, hogy aztán ketté szakadjon Berlin és New-York irányába. De mindenütt utolérte a félmegoldások elkerülhetetlen végzete. Két ízben azonban egész megoldást követelt. Egyiptomból és első babiloni száműzetéséből egyenesen hazament és ott magára talált. Ne kutassuk, miért. A legkönnyebb volna azt mondani: öntudatra ébredtek a zsidók. Am az is lehet, hogy nem volt más kiút számukra. Kénytelenek voltak hazamenni. És ez a valószínűbb.

Ma kétségtelenül ez a helyzet, 5693 kétezer esztendő kísérletezésének vetett véget. Vége. Nincs tovább. Haza kell menni. Sürgősen, gyorsan.

Es ez a baj. Mózesnek mindenestre könnyebb dolga volt.

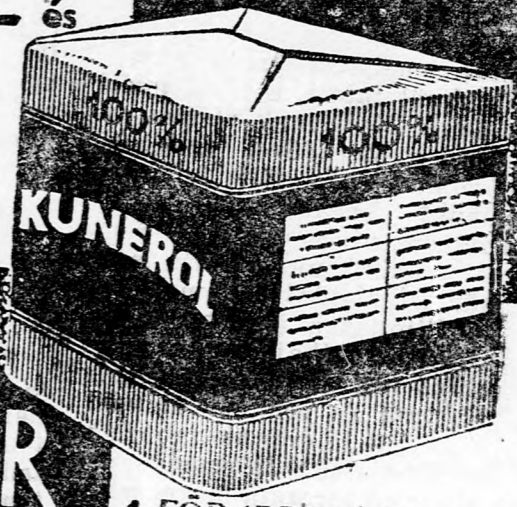
Az ő idejében is ugyanaz történt, mint napjainkban. Galuthban voltunk. Idegenben. Megtermékenyítettük „Gosen” földjét. Alkottunk, teremtettünk, újítottunk. — de sohasem magunknak, hanem „magunkért” másnak. Azt hittük, hogy szabadok vagyunk és az emberiséget boldogítjuk. Pedig dehogyan! Szolgák voltunk Egyiptomban. Pithomot és Ramszést építettünk Fáraonak. És nem történt más, csak az, ami már egyszer megtörtént: **„vájakom melech chadas bö-Mi-erajim aser lo jodá eth Joséf”** új király támadt Micrajimban, aki már nem akarta ismerni Józsefet. És akkor is, ott is, a szörnyű rabság égető napjában ütött a szabadság órája. A nyögésből, sirásból szabadsághimnusz fakadt. A szenvedések tömegéből a felszabadulás utja tört előre kérihelhetetlen parancsszóval.

De Mózesnek nem volt oly sürgős. Neki volt ideje negyven éves hachsaráht

A KÖZELEDŐ ÜNNEPEKRE, MINDENKÖSER KONYHÁBAN

SÜTÉSHEZ és FÖZÉSHEZ

100%-os tiszta KOKUSZ ZSIR

A FÖRABBINATUS HECHSERE!

מיר ווינשען אונזערע קאנסומענטען לשנה טובה תכתבו!

esinálni a puszta, míg a szolgálékü régi nemzedék helyébe kinevelhetett egy új generációt, mely a puszta korlátlan szabadságában, a nap tüzeiben nőtt fel, egy erős nemzedék, mely szabadságra született és szabadságra neveltetett.

Mózesnek könnyű volt. Nekünk nincs időnk. A szükség üt és kerget. Nincs maradásunk. Mennünk kell. Az otthon kapuja azonban szűkre van még szabva. Nem férünk be egyszerűen. Mert a magunk jövője helyett: Pithomot és Ramszést építettünk Berlinben és New-Yorkban.

A szükség üt és kerget. De tanít is. Sulyos leckét ad. Két sulyos konzekvenciát parancsol: Ere Jisrael gyors felépítését és a galuth zsidóságának egy-séges megszervezését.

És itt beszélhetünk 5693 aktiváiról is. Ere Jisrael gyors fejlődéséről, mely nemcsak az elmult esztendőnek a legnagyobb aktivája, hanem az egyetlen ut és az egyetlen biztos alap az egész zsidó jövő számára.

Kongresszus után vagyunk. Motzkin azt mondotta: „Es ist gewen a schlechter Kongress.” A delegátusok csalódottan mentek el.

Nem volt igazuk. Jó kongresszus volt. Minden kongresszus volt hibái és hiányosságai. Az utóbbi kongresszusok szépek voltak, de belső tartalmukban főleg ugyanazon határozatok és deklarációk ismétlései voltak. Igaz: ma különösen nagy szükség lett volna a külső, demonstratív sikerre és az is igaz, hogy a plénum sok szépségihát követett el. A szakbizottságokban azonban komoly munka volt. A cionista kongresszus még sohasem lépett fel olyan határozottsággal és energiával Angliával szemben, mint Prágában. A Nemzeti Alapok megerősítésére, a nemzeti kolonizáció előjogainak biztosítására, a magániniciativa tulajdonának és spekulációs manőverének megfékezésére ez a kongresszus hozta meg az első energikus lépéseket. És egy kongresszus sem merete oly határozottsággal kimondani, mint a prágai, hogy nem Tel-Avivban, hanem a produktív városi és mezőgazdasági telepítésen nyugszik az egységes fejlődés alapja. A kongresszus vitája és lefolyása sok okot adott a keserűségre, végső munkaeredménye azonban biztató reményt önt minden cionistába. Okunk van hinni, hogy a munkáspártoktól kezdve az összes cionista frakciók, az általános közvélemény hatása alatt le fogják vonni a végsőkéig feszített, áldatlan párt harcok kedvezőtlen visszhangjának konzekvenciáit.

Tavaly, néhány héttel roshasanah előtt ült össze Genfben az első zsidó világgkongresszus. A napokban zajlott le a második. Semmi sem jellemzőbb a zsidóságban végbement nagy átalakulásra, mint ez a két konferencia. Tavaly még vitatkozni kellett azon, hogy szükség

van-e a zsidó világgkongresszus megteremtésére, egy olyan politikai instrumentumra, mely a zsidó nép egyetemes képviselő gyanánt intézheti a galuth zsidóságának ügyeit. Ma már nem képezte ez vita tárgyát. Akik tegnap még idegenkedtek egy ilyen zsidó megmozdulástól, ma azok sürgetik a kongresszust. És a II. genfi konferencia nem is habozott: 1934 márciusára kitűzte a kongresszus dátumát.

És még valami. Ami talán ennél is jelentősebb. Az első genfi konferencián a cionista delegátusok harcisan követelték a Zsidó Nemzeti Otthonnak a kongresszus programjába való iktatását. Ma a cionisták kérték, hogy Palesztina ügye maradjon továbbra is a Jewish Agency hatáskörében és a zsidó világgkongresszus csak a galuthbeli feladatokkal foglalkozzék. A nemcionisták tiltakoztak. Ők is beie akarnak szólni Palesztina ügyeibe.

Kortünet ez. Nem a cionisták vagy a nemcionisták változtak meg, hanem a viszonyok. És ha a sok szomorú passziva mellett, csak ezt a két aktivát tudja felmutatni 5693 esztendeje: a zsidó állam-építés és a zsidó szervezethez való felépítés és a zsidó szervezethez való felépítés és a zsidó szervezethez való felépítés — javíthatatlan optimizmusunk erre is rámondhatja: **gam zu lotová.**

Ha 5694 esztendeje a gyors zsidó országépítés és a zsidó nép megorganizálásának éve lesz, úgy elhíhetjük, hogy 5693 sorscsapásai és keserűségei egy szabad zsidó nép, egy szabad zsidó lét születési fájdalmai voltak, melyek egy jobb zsidó jövő csiráit rejtik magukban.

Népszerű olcsó könyvek: tíz, kötet ára csak 80 lej. Langenscheidt: Szegény kis árva, Langenscheidt: Ut a férjtől a férjig, Langenscheidt: A szöke Loni, Langenscheidt: Szeretlek, Langenscheidt: Gróf Cohn, D'Aurevilly: A karmazsin függöny. Lehne: A szerelem hatalma, Lehne: Tavaszi álom, Lehne: Egy sebzett szív, Geo Archibald Ferguson: Két-életű asszony. Szállítja az Új Kelet könyvosztálya az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett vagy utánvétel.

Az összes iskolák tankönyvei LEPAGE-nál

LEPAGE-nál Kvár

Minden vevő ajándékot, ingyen sorsjegyet és további ajándékokra jogosító betétkönyvet kap. Menjen és kérje!

ÁG

meg- a-piacot

mert a többi né- határidőzlet ga- mely megállítja- rát, melynek alatta- árolni tilos.

etnek ezüstöt

edés mutatkozik. háspont s nem le- radhatnak meg az- Ez már nemcsak- lággazdasági hely- A helyzetet bizony- ni kell főként az- nem tudható ha-

osevelt elnök leg- etében bankjegy- málni a szinezüs- bitani az arany és- ányát.

az a tudják, hogy az- gyeket fognak ki- züst igazolványo-

ahagyta lasztást

azgatóságát

ajjal hivatalból- kérese alapján- elnöklete alatt- tani a választói- ni fognak a kép- ségi esetek fe- za értelmében.

gok száma a ta- kamara tanácsa- akítva és a ta-

ököt, titkos vá- választott tagok- bbségével.

ári osztályok- az illető osztá- szavazással és- t szótárság-

különdöttek és- a szabály- s miután jog- tó igazgatóság- k eszközöli egy-

a legjobb- védő fertőző- betegségek- ellen

ben kapható

vában

es beküldése

A megemlékezés napjára

Irta: Gábel Sándor

A végtelennek látszó időfordulat ismét megáll egy jelzőkénél. Ezen jelzőkő egy új esztendő kezdetét és egy régi elmúltát, befejezését is mutatja. Megállunk egy percre, gondolkozunk a múltnak eseményei fölött, elmélkedünk a jövő reményeiről, kilátásai fölött. Az elmúlt 5693. esztendő bátran sorozható azon évek közé, amelyek a zsidóságra nem sok jót hoztak: csak szaporították a zsidó nép szenvedései krónikáját. Ismét csak a krónikának lesz feladata, hogy a zsidó nép tengernyi szenvedését, megszámlálhatatlan bántódását, amely az elmúlt esztendőben osztályrészüll jutott, a többi mellé regisztrálja. Talán tápláljunk vérmes reményeket a jövővel szemben, amelynek közelmúltja oly sötét felleggel bucsuzott tőlünk? Tagadhatatlan, hogy nagy optimizmusra nincs okunk, viszont egy borongós pesszimizmus érzését is el kell hessegszük lelkületünkről, amelynek már kezdő beállítottága is inkább egy jobb jövő reményének óhajta felé hajlik. Mi, istenhívő nép, hitünk adottságánál fogva is, hinni és remélni tudunk, mert ebben képződött ki erős akaraterőnk az évezredek viharjainak folyamán. Az üldözöttek végtelen sorozata megedzette akaratainkat, megacélozta erőnket és nem a tárgyi állapot keresi megnyugvás után áhító lelkünk akkor, amikor az üszendő határmegjéjére lépünk, hanem saját történelmünk meg-megisméltető jelenségeinek alapján a törvényszerűség jogának reményességével bízva bizunk egy jobb, egy megértőbb kor eljövételének hajnalhasadásában. Ne marcolgólják lelkületünket ez órában kétségek, mert ezt éreznünk kell, ezt akarunk muszáj, ezt igazolja történelmünk logikájának láncolata.

A megemlékezés napja élénk tárja németországi testvéreink kálváriájának szomorú esztendejét. Az elmúlt év nap-nap után bővelkedett a germán barbarizmus el sem képzelt borzalmaival. Megisméltető a középkori Németország diestelen napjai, hetei és hónapjai a Hitler uralom rémtetteiben és bár a világ keresztény közvéleménye bizonyos politikai izoláltságot teremtett ezen uralommal szemben; ez azonban csakis politikai, elégtételről, elkobzott vagyonok, konfiskált emberi szabadságjogok visszaállításáról beszélni sem lehet. A legféltelenebb zsidóüldözés válogatott fajtája dühöng ma is Germániában, a kultur-emberiség tehetetlenül nézi a százazrek elvesztését és megmarad a német árúk bojkottjánál.

Hallunk zsidóüldözésekről más országokból is, sőt mintha hazánkban is konjunkturálisabban működne az antiszemitizmus szervezetek, a vasszabvány stb., mint eddig. Ezekhez a szomorú epizódokhoz kezdünk lassanként hozzászokni.

A megemlékezés napján, regisztrálnunk kell e szomorú tényeket, emlékeztetnek az események az emberi szolidaritás naiv meséjébe vetett hitünk döröszgére. Bennünket, zsidókat az emberiség közössége egy olyan passzív féltelnek tart, amelynek jogait való küzdelemben aktivitást kifejezni nem érdemes. Előkeztet bennünket a megemlékezés nagy napja arra a hamisítatlan, mindig bevált igazságra, hogy: „én lónn éle ovinn sebasomajim”. Az emberi szolidaritásról költött frázisok ismét esődtö mondták a zsidó néppel szemben, amelynek sorsa az ugynevezett kulturerberiségét hidegen hagyja...

Ne várjunk mi büntető expedíciókat a sok zsidó véért, az elrabolt zsidó vagyonokért, a rengeteg megaláztatásért ez nem értünk jár ki. Történelmi feljegyzéseink igazolják, hogy mi egyedül magunkra vagyunk hagyatva. Emlékeztessen erre bennünket az emlékezés napja is, a saját elpusztíthatatlan népi őserőnkre.

Amidőn a sófár hangja felrész minden zsidó szívet letargikus álmából, emlékeztessen bennünket kötelességeinkre istennel szemben; saját népünkkel, testvéreinkkel szembeni tartozásainkra, elhanyagolt kötelességeinkre. Amikor a jövő gondja és aggodalma, a remény és a bizakodás érzései vibrálnak minden zsidó lelkében, emlékezzünk németországi hittestvéreink szörnyű helyzetére. Akik évtizedek óta példát statuáltak az egész világ zsidóságának a testvéri szeretet, a jótékonyág gyakorlásában azok nem szabad csalódnak a zsidó testvériség érzésében.

A megemlékezés napján emlékezzünk a zsidó történelem azon szomorú periódusaira, amelyek tragédiáit a széthúzás, az erők szétforgácsolódása okozta. A jeru-

zsálemi Szentély pusztulásának közvetlen oka az áldatlan testvérharc, a belső békétlenség, az egymást megérteni nem akarás és a féktelen széthúzás volt. É-mit látunk ma? Majdnem minden zsidó közület belseje forrong, hogy azt a testvérharc szörnyű átká sodorja a megsemmisülés felé. És miért a féktelen ambíciók robbanó tüzele, miért a disharmónia átkos betegsége, amikor a mi sorsközösségünk régen elmúlt teória lenni, hanem egy kézzelfogható, reális valóság? Nem egyes kategóriák, de minden zsidó gyűlölet tárgya ott, ahol az antiszemitizmus mérgező növénye felburjánzik. És mégis azt látjuk, hogy a zsidó intézményekben, közületekben, közelebbi és távolabbi relá-

ciókban, egyéni szempontok dominálóan élezi ki a helyzetet, teszik lehetetlenné a szükséges békés együttélést és az alkotás, a konzerválás első alapfeltételét, a harmónikus atmoszférát.

Az emlékezések nagy napján, vezessenek bennünket a sófár hangjai az egymást megbecsülés érzéséhez, juttassák minden zsidó testvérünk eszébe, hogy fokozottabban szükség van a zsidó testvériség érzésére ma, mint közvetlen elődeink nyugodt életében. Helyezzük előtérbe a zsidó közösség univerzális érdekeit mindenek fölé. Senász solaum uverocho, az áldásos fejlődés csak a béke alapján történhetik... A béke az egymást megbecsülés alapja, amelynek biztos bázisára építhetjük az elővetkező esztendő reményeinket. És vezesse be az emlékezések sorát saját lelkiismeretünk utjainak revidálása, az őszinte önmegismerés csak a kötelességteljesítés egyedüli igaz útjára vezethet...

Sz'lichesz-otthonon

Sz'lichesz előtti napokon akaratlanul is haza kell gondoljak. Szemeim előtt leperregnek a sz'lichesz-reggeli képek. Látom a görnyedt hátú öregeket, mint hajlodozva mennek gyertyafény mellett a templomba.

Es hallom a beütött kalapu, asztmától fuldoklóan köhögő reg Duvedot a hitközség sámeszát, amint hosszú karóval ütögeti az emeleten lakó rabbi ablakait, mi-

közben „reb-be, re-b-b-e, steht auf zi sz'lichesz”-t kiabál.

Es látom a fuvaros Francsik Dávidot, amint felkelve a szalmával behintett, agyagos földön fekvő öt gyermeke mellől, betakarja azokat a magáról ledobott rongyos pokróc darabokkal, kitérli trachomás szemeit, beleerug a küszöbön fekvő lompos, kiéhezett kutyába és miután megvakarja egy kicsit az istállóban levő

Rettenetes Adolf*

*Kiverten andalog a szent honfijábanat,
félösen lapul meg árnyán a kocsmáknak.
Kocsmá pedig vagyón számos a hazában,
lézengő ritterek gyűlnek a homályban.
Gyűlnek a homályban, müncheni kocsmában,
rekedt hangok sírnak a nagy éjszakában.
Ki huhog, mi huhog? Egy fekete ritter,
szava tele búval, örülettel, hittel.
Szörnyű kampóskezeszt ül aroszos karján,
sötét Chaplin-bajusz feketélik száján,
mint herélt bikáé, olyan a járása,
mint vikszolt csizmáé szempillantása.
Fú veszett dühében, miért is ne fújna,
mikor olyan nagy lett a hazának búja
s a haza bújában búja ökelmenek,
Ausztriában nemzett mázoló legénynek.
Miért ez a nagy bú? Adolf magyarázza:
„Zsidó kigyó mászott a hon derekára,
örmesterek szoldják marxisták oroszák,
gyalázat levében úszik, jaj, az ország.
Megkopott presztizse a porosz csizmának,
megfogyott a zsirja filiszter hasának,
az őz germán isten lekerült az égből,
Jehova dobta le ősi irigységéből.
Hej pedig lehetne mindez másképp, jobban,
madár is ezt zengi a berki bokorban.”
Müncheni kocsmában mozgolódás támad,
nagy hatása vagyón Adolfunk szavának,
ritterek kebelén megcsillan az ordó,
a kocsmá közepén megremeg a hordó.
Nem remeg hiába: van már hivatása:
röla lendül messze
esámen az egekbe
nagy Adolfunk lába
akárki meglássa.
Mi van a hordóban? Sír van és sötétség,
mi a hordó körül? Abroncs és keménység.
Csupa olyan jelleg, csupa olyan kelék,
má nagyrabcsülnek a germán leventék.
Becsüli a gyáros és a generális,
mivel a helyzetük máris kriminális:
Miniszteri székben plebs fiaí ülnek,
nagy protetár-hadak komor harcra gyűlnek.
Zsidó firkász csügged a hon állapotján,
zsidó a marxista és zsidó a kormány.
Genfben zsidók ülnek és a zsidó tőke
vámpréként tapad rá férfiakra, nőkre.
A germán hazában nincs otthon a német,
becsülete sincs már a fajtisza vérnek.
Holott csak a vér az, ami mindent pótol,
elég volt, elég volt már az okos szóból.
Tudomány és szellem — zsidók találánya,
ez hozta az átkot nagy Germániára.
Szeretet, igazság, vigye el a fránya,
éljen a népegyesség, a faj tisztasága.
Hullion Juda népe, hullion Róma átka,
halál az ellenre és a marxistákra!
A munkás szeresse a fajtisza tőkét,
a tőkés becsülje a munkások életét.
Gyöngye zsidó Krisztus remegj a keresztben,
vagy támadj fel te is a kampóskezesztben.*

SALAMON LÁSZLÓ

* Részlet a szerző tragikomikus eposzából.

egyetlen „párnuszét” biztosító vak lovát, megy — zi sz'lichesz.

Es látom Márcus Danit a hétgyermekes, egyetlen, három méteres szobácskában lakó cipészt, aki a sz'lichesz reggélére viradó szent éjszaka misztikumaitól áthatva, a „Semá Kólénu” című ima dalmlára énekl az „Oh donna Clara” nótaszövegét, miközben erősen nekifekszik annak a pár cipőnek, amely reggelre kész kell legyen és amely neki hatvan lei munkabért biztosít, két napi megélhetést. A cipő elkészült, Dani feláll, tüzet gyújt, hogy reggelre meleg víz legyen a nyolcadik újszülöttet megfürösztetni. A tűz ég, a víz susztorog és Dani megy — zi sz'lichesz.

Es látom a párbajozó Sellöt, amint a kávéházban, kártyasztal mellett átviasztott éjszaka után, szemére lehuzott kalappal, cigarettával a szájában megy — zi sz'lichesz.

Es ni, ni ki is megy itt egy pislogó gyertya fényénél? Az öreg hetven éves özvegy Cháje néni. Megy ő is a templomba, ahol — olvasni nem tudva — padrón-padra jár és a hangosan imádkozó asszonyok után ő is utána mond, „Sz'lách lóni” veri a sovány kiasztott mellét. Vétkeztem Uram, veri a mellét és veri a másik padnál is. Ajkai mozognak... „Te chjmit” mond. Fir mein män in mein kind... Megy Cháje néni... Lábai rognak, de azért ő megy — zi sz'lichesz.

Es megy az „intelligens ur” is. Első nap sz'lichesz meg kell tartani. Illik. De már mondja is a sámesznek, „hogy ha tholnap is fel mer költeni kitekerem a nyakát!...” Ma azonban még ő is megy — zi sz'lichesz.

Es Ansel meg Mendel, miután fel-szedték a „báscsika” diófa alól a lehullott diókat, elszaladnak, mert jön a báscsika és egyenesen a Harmbein bácsi almafája alá mennek. Ott nem félnek. Harmbein bácsi a jószág maga. Ő maga szedi fel a lehullott almákat és odakészíti nekik. Különbön most ugy sem jönne, mert már egy órája mondja a templomban a „thilim”. A zsákmánnyal elosztokodnak. Egy kicsit hajba is kapnak, de azután megkülömböztetnek a templomba — zi sz'lichesz.

Igen mennek, de előbb megkergetik egy kicsit a szomszéd faluból bejött reb Bernek, a templom udvarán hagyott lovát. A ló megizzadt, reb Ber hajította, mert sietett. Most is siet, mert félő, hogy Jankel megveszi olecsón a Bindiben lakó parasztoktól a szilvát. Menne is ő gyorsan, de előbb itt kell maradni — zi sz'lichesz.

Es a templomban, az almemor elé áll apám, a község rabbija. Táliszba burkolva, szép bariton hangján ráküz — és a mikve víztől nedves hosszú pájeszü tanító, a földözött ruhájú reb Duved, az irtozatosan fáradt fuvaros, a nyolegyermekes Dani, a kávéházi füsttől bűzös ruhájú Sellö ur, az öreg Cháje néni, az Istent — a templomba való eljövételével — boldográ tevő „intelligens ur”, az almával teletömött zsebű chéder gyermekek, a falubeli reb Ber mind, egy szíjjel és lélekkel utána mondják, áhitatosan — „Ásré jósvé vészecho...”

Fisl Halpert.

Az UJ KELET olcsó könyvei

Smedley: Magányos asszony	147	Lej
Patenotre: Pénz	87	Lej
Juhász: Hősök, tudósok, emberek	147	Lej
Molnar Ferenc: Harmonia	54	Lej
Sigríd Undset: Koszoru	144	Lej
Schalom Asch: Moszkva	168	Lej
Schalom Asch: Petervár	168	Lej
Marai: Csutora	117	Lej
Galsworthy: Vagyon urai	70	Lej
Galsworthy: Biró előtt	75	Lej
Karinthy: Hasmtét	72	Lej
Babits Mihály: Gölyakaliva (kötve)	67	Lej
Juhász: Japán	36	Lej
Juhász: Olaszország	36	Lej
Pap: Megszabadították a haláltól	87	Lej
Adanov: Thermidor 9.	90	Lej
Adanov: Összeesküvés	90	Lej

A gyarló végtelenségbe időjelzőket áll visszatekinthet tárkó az évför

A lefolyt évek, a galuthu tendje volt. A szos galuthu emlékeztet, A vészes gyorsas zsidóság seizm mutatja a hull komor emlékez pek féktelen valamely pont homokra épült állás, előbb- zsidóságot a tő

A föld egyet ki a zugó árad üzött bárka, építhet magán földje, Erec J gyelemből, ha azt 14 év előtt államok szövet

Egy leroml egy leromlott uk regenerál A tőke teremt több tőkét inve iparba, vállalá egészségügyi i több testi és sz országra, kap

14 év óta kor is ki vannak tőke számára mak teremtése gei, az egész zs

Ha a németo nagy része a n tozott, hallgatot 14 évben a cion

A k

A Jaffa-kapu nélküli során z zet s uccáz v áttikká a neve gyede, ahol a híres spanyolza a külföldiek ez Mert hívó és gyelettel járkél évvel ezeltöt e keskeny uccák ben talán, járk a nagy szelle után is kihívjá ta helyett a g az emberek szí elismernek. E egyik jobbra k Hajjúhadjm, a egymássalé s gyengébb küls csakhogy a pi jemeniták, akik ha talán soha erről a helyrő gyerekesoportok ódon, kököckás dök: Talmud-Tó

Az évzárót vonz oda, A deklodésük ugy av Hiszen ne életükben, Vít dolgon, A fleg letek bőven sz zá. A szereplő náli igaztobb az Ódon, bolttv pad sorok meg h nulóval mér nehéz dolog a igagatói teki itt a rendet, szinpád, amely zik a talapzat nekik mielőtt kozások függő tartja össze a kotmányt és okozzák a nyu Ez a vig ünne szigoru Tórat badulhatnak a mulathatnak a hallgatóság kö és érdekes fek

SE BLEU
EDVELTEBB
KÖLNIVIZ
...
KALLO
ROSITO.

Dr. Jordán Viktor:

Az évfordulóra

A gyarló emberi ész képtelen az idő végtelenségében gondolkodni. Úcsinálta időjelzőket állít föl magának, ahonnan visszatekinthet és előrenézhet. Ilyen határkö az évforduló.

A lefolyt év a zsidó állam elvesztésének, a gáluthnak (száműzetés) 1864-ik esztendeje volt. Végzetes eseményeivel gyászos gáluthtörténetünk legsötétebb éveire emlékeztet. A német földrengés hullámai vészes gyorsasággal terjednek tova és a zsidóság seizmográfja minden országban mutatja a hullámok okozta kilengéseket, komor emlékeztetőül arra, hogy ha a népek féktelen östermszerte egyszer áttörte valamely ponton a politikai liberalizmus homokra épült gátjait, akkor nincs megállás, előbb-utóbb elsöprés fenyegeti a zsidóságot a többi országokban is.

A föld egyetlen pontja emelkedik csak ki a zúgó áradatból, ahol kiköthet az üzött bárka, ahol maradandó otthont építhet magának a zsidóság — az ósók földje, Erec Jiszráél. Építheti nem kegyelemből, hanem joga alapján, amint azt 14 év előtt a népek — helyesebben az államok szövetsége kodifikálta.

Egy leromlott ország újjáépítésére, egy leromlott nép gazdasági strukturájának regenerálására töke és munka kell. A töke teremti a munkaalkalmat. Minél több tökét investálnak mezőgazdaságba, iparba, vállalatokba, nevelés — és közegészségügyi intézményekbe, stb., annál több testi és szellemi munkás jöhet be az országba, kap munkát, tud megélni.

14 év óta korlátlanul ki voltak és most is ki vannak tárva Palesztina kapui a töke számára s általa, új munkaalkalmak teremtetve által, a munkások tömege, az egész zsidóság számára is.

Ha a németországi zsidóság, amelynek nagy része a módos középosztályhoz tartozott, hallgatott volna legalább a lefolyt 14 évben a cionisták intő szavára s ezen

idő alatt tökéjének csak egy kis töredékét, jövedelmének csak egy kis fölleségét fektette volna be magánvállalkozások és az országot építő közalapok, a Keren Kayemeth és Keren Hayessod utján Palesztinába, akkor ma a még ott rekedt mind a 100.000 család részére lenne munkaalkalom, egzisztencialehetőség, pár hét alatt valamennyi átköltözhetne az Erecbe.

Ugy látszik azonban, hogy Marxnak igaza van: a töke rövidlátó, rohan saját vesztébe. A németországi zsidók is bedugták füleiket, biztak vagyonukban és az állampolgári egyenjogúság papiros törvényeiben. Ma már mind a kettő rongy csak. A harmadik birodalom zárt üvegburája alatt, ahonnan az államhatalom gigantikus gépezete félelmetesen szivattyuzza mind erősebben ki a levegőt, vergődik a vagyonától és a kereseti lehetőségektől megfosztott németországi zsidóság, egykori tőkés és munkás egyaránt. A testvéri szolidaritás kötelessége menteni, amennyit csak közülök bírnak. De a pusztulás terjed tova.

A létfenntartás szakadatlan harc a természettel. A harcban azok az életrevalóbbak, akik nyitott szemmel okulnak társaik kárán és igyekeznek megelőzni a veszedelmeket. Vajha az új esztendő felnyitná a többi gáluthország zsidóságának szemét és megtanítaná őket az imaköltő szavaiknak aktuális jelentőségére:

En lánú siur, rák hátoráh házot! — Nines más kiut mint az, hogy minden zsidó ember kapcsolódjon be töke- és munkainvestícióval az országépítésbe, készítsen elő egzisztenciát, otthont magának, gyermekeinek, népének. Mert csak az arthat, aki idejében vetett és aki nem gondoskodott magáról és hozzátartozóiról erev sabbátkor, az nem tud majd örülni a szombatnak...

A kis „Moissi” Jeruzsálem óvárosában

A Jaffa-kapun át, arab bazárok végéig, a Jeruzsálemi óvárosban, a Kótel Määrávi és régi híres spanyol zsidó templomok fogadják a külföldiek ezreinek áhítatos ámulatát. Mert hívó és nemeshívó egyaránt kegyelettel járkel ezeken a helyeken. 2000 évvel ezelőtt ezeken a szűk, kölépcsős, keskeny utcákon, két méterrel mélyebben talán, járkáltak a mi őseink. Azok a nagy szellemek, melyek évezredek óta is kihívják az egész világ bámulata helyett a gyűlölséget ellenünk. Mert az emberek szívesebben gyűlölnék, mint elismernek. Ez a zsidókérdés. — Az egyik jobbra kanyarodó ucca a Röchov HaJóhudim, a zsidók uccája. Hasonló egymásmellette sorakozó bódék, talán még gyengébb külsejűek, mint az arabokéi, csak hogy a piros fezes, fehérszakállas jemeniták, akik úgy hatnak reám, mint ha talán soha el sem is mentek volna erről a helyről. Itt-ott kis futkározó gyereksorok. Aztán kihalt tér és ódon, kőkockás falak! Ez a szefárd zsidók Tal mud-Tóra iskolája.

Az évzáróünnepély tarka sereget vonz oda. A bejáratnál maszatos kis deklódésük ugyancsak fel lehet csigázni. Hiszen nem sok színdarabot láttak életükben. Vitatkoznak is szerfölött a dolgon. A főpróbáról kiszivárgott részletek bőven szolgáltatnak anyagot hozzá. A szereplők, kis iskolatársaik, annál izgatottabb az ügy.

Ódon, boltyes helyiségbe kerülök. A pad sorok meghívottakkal s az iskola tanulóival már zsufolva vannak. Bizony nehéz dolog a tanítóknak, magának az izgatott tekintélynek is, fenntartani itt a rendet. Az összetakolt, rögtönzött színpad, amelynek ebédlőasztalok képezik a talapatát, máris élvezetet nyújt nekik, mielőtt megnyílna a nagy várakozások függönye. Egyelőre gombostű tartja össze a vékony spárgán lógó alkotmányt és a ki-kivillanó jelmezek okozzák a nyugtalanságot. Érihető is. Ez a vig ünnepség a jutalom egy évi szigorú Tóra-tanulás után. Ma felszabadulhatnak a kedélyek és kedvükre mulathatnak az ötletes színjátékon. A hallgatóság között két copfos leánykák és érdekes fekete típus, a szülők fog-

lalmak helyet. A leányokon cifra fejdísz és sok függő, karkötő emlékeztet az ősi, spanyol zsidó viseletre. A csöpp-szerűből álló nézőtéri türelmetlenség nőttön nő. Nagy fekete szemük rátapad néha jegyzeteimre, mint valami ritka hieroglifákra. Előttük ismeretlenek még a latin betűk. Nem is tudják elképzelni, mit jelenthet ez az ákom-bákom. Rám-szegik csodálkozva, kérdő csillagó szemeket. Belenyúlnak, ha nem ragyognának ugy! Kétezer éves tűz lobog ott szakadatlanul. Az arcuk sem olyan sápadt, mint a chéderek látogatóié. Még látszik a színükön, napsütötte fekete-ségükön, hogy Erec Jiszráél szabad levegőjében tanulják az ősi tant. Bár a környezet szegényessége, bizonyos kulturálanság, nem tagadható le és az embernek önkéntelen gettót juttat eszébe. A sárgafolt nélküli, egyeses hátú gettót, Hirtelen csend támad. A szefárd rabbi, Surnagh érkezett. Öltözéke különös. Arab fezzhez hasonló fekete sapka, világos, tógyszerű ruha, amelyet galléros, bő fekete köpeny borít. Rendezet, fehér szakáll, Lilien-képekre emlékeztető típus, átszellemült arc. Valaki kíséri. — Bernmann, a Vaad Hahinuch, a nevelésügyi osztály mizrachi képviselője a másik vendég. A Hadasszát, amelynek itt valóságos kulturmissziója van, dr. Brombergné és Szodmoriáné képviseli. Az „Itónenu” gyereklap kiküldötte is jelen van.

A függönyök resein kikandikáló szereplők készkarva izgatják kis társaikat. Lázas érdeklődésük tetőpontra hág, amikor az izgatott, Mizrachi, eléjük lép. Előadja a jelenetek rövid kivonatát, úgy hogy a gyerekek a tanulságot is levonhassák belőle. Látszik, hogy ért a gyerekek nyelvén.

Egy rakoncátlan fiúcska, hiábavaló szüleinek minden kérése, fenytése, vonakodik a táplálékúds zöldségektől. Nem akarja enni. A zöldségek emiatt egyöntetűen haragra lobbannak és felázadnak a gyerek ellen. A lázadókhöz lecsatlakozik a párá, tehén, miután a gyerek a tejet is elutasítja, sőt még a tarmagólet is, a tyuk, mert ugyanez a kis sztrájkoló hasonló megszegyentésben részesíti a finom tojásokat is. Az így megnagyobbodott felkelők táborra a zöldségek fejedelméhez, a káposztához

Csillár vásárlásnál követelje a gazdaságos fényerős tartós TUNGSRAM izzólámpát

és karfiolhoz megy elégtételért. A káposzta és karfiol méreteiknél fogva nyerik el a fejedelemséget a zöldségek birodalmában. Itt ugyanis egy jölmegtermett fő káposzta akkora, mint egy nagyobacska gyerek és a karfiol sem marad alul a versenyben. Elérkezvén a díszes társaság a trónhoz, előadják súlyos sérelmeiket. Szószóló a hagyma, amely hivatta van a benne rejlő illóolajával könnyekre fakasztani a magas fejedelemséget. Meghatón vázolja minden bánatukat, a sok megszegyentést, amely őket a kis fiúcska állandó viszszaütésével éri. Sikerül is felbőszíteni a fenséget, aki maga is sértett fél, dicső hitvesével együtt, mert a gyerek egyazon konoksággal a káposztát és karfiolt is eltolja magától.

A bölcs ítélet nem késik soká. Méltóképpen meg kell büntetni gonosz viselkedésért a kis rakoncátlant, riasztó példát gyanánt. A titkos határozat szerint éjjel álmában fogják orvul meglepni és megzavarni. Cheddad, cheddad, éljen a királyi párt a zöldségek hada és vig nótaszóval elvonul a palotából. Ki-ki a maga jó tulajdonságait sorolja fel dalában. En a csontokat erősítem, lihegi a mord káposzta, én pedig a vasat nyujtom, diesekszik a sponót. Legtöbb vitaminnom nekem van ám, fokozza önbecsét a paradicsom. A chacilim, banán, sárgarépa sem vonakodik értékét feltárni. Aztán körösbán folytatják: vitaminnal vagyunk telve, ásványban sem szűkölködünk, gazdaságunk a fehérje s vért is gyűjtünk bőven, cheddad!

Közben leszáll az éj, a színpadon egymagában szendereg a kis bűnös. Álma nyugtalan. Ide-oda forgolódik, mély lélegzeteket vesz, néha sóhajtozik. Megérkezik a zöldségek raja. Mint rossz szellemek lebegnek körülötte. Suhogó jelmezzel átfutnak az alsó gyerek mellett és külön-külön mindenik nógatja, rázza, lökdösi, a fülbe füttyörész, valami „cö-reszt” csinál neki. A gyerek mind nyugtalanabb lesz, rossz álmok gyötirik, fájdalommal nyug és lázas félelmében a földre potyog ágyából. Megijed, ordítani kezd: ábbá, immá! Apám anyám! A megdermedt szülők ott állnak a lázas gyerek mellett, felemelik és kétségbeesve rohannak orvosért. Az orvos szabályszerűen megvizsgálja a kis páciens. Kikopogtatja szakszerűen és szemüveges, az ügyhöz illő komoly arcocskájával receptet ír. Valamennyi zöldséget, tejet, tojást rendel. A beteg ezek hiányában gyengült le, gyengeség okozza a lázalmokat, — állapítja meg — annyi fölénnyel, mintha egész életében recepteket irt volna elő. Az alaposan megfélemlített gyerek, a kis büntetett, felül ágyában. Riadtan hallgatja az orvost és egyszerre érdeklődő, átszellemült arccal kéri anyját: mesélj nekem a zöldségekről anyukám. Annyi szépet halottam szerepükről az iskolában. Mesélj, mesélj csak, majd meg-lásd, ezentul semmit sem tolok el magamtól. „Ach vörach jörákót!” Kizárólag zöldségeket eszem. A szülők boldogan ölelik magukhoz a megjavult kis vadócot és vége a tanulságos, kedves esztendővésnek.

A gyerekek legnagyobb meglepését vivia a ki a história. Nem csoda. A játék elsőrangú volt. A primitív kis papírlámpák ötletesen voltak rájuk agy-gatva. Elfogadhatóan szimbolizáltak. Tetszetős volt a paradicsom, nagyszerű a lila „chacilim”, az uborka, s a megtévesztésig hűl az a bögés, amelyet a barna

papirba, fehér foltokkal tarkított és szarvakkal ellátott, négy lábra ereszkedett kis tehén produkál. És az a kotkodácsolás, amelyet a bánatos kotló visz végbe elutasított tojásaiért. Piros a taréja s valahogyan a fehér tollat is oda-képzeli az ember, annyi leleményességgel tudta Szodmoriáné felöltöztetni őket. Ezeket a kis mezitlábásokat. Mert abból a rétegből valók, ahonnan rongyosan és mezitlábban kerülnek elő. Talán meg is kell mosdatni őket, mielőtt a színpadra lépnek. De így is, ennek tudatában is, kedvesen hatottak. A tehetség a rongyokból is kivillan. Ragyogása áttör rajta. És ezekben a rongyokban, ki tudja, nem egy zsenit rejtget a végzet. Az anya mintha merev lett volna kisé. Az apa méltóságtegljes szigorral viselkedett és az orvos direkt bájos alakítást nyujtott. A zöldségek képviselői, a koronás fejedelmek és a csatározott állatok csodás összejátékot produkáltak. Hanem amit a főszereplő, a zöldséget elutasító fiúcska nyujtott, az egyenesen a szenzációval határos. A kis „Moissi”. 9 éves ez a kicsi „Moissi”. Maszatos is, pajeszos is a kis eljövendő talmudos színész-zseni. És milyen otthonosan mozgott a primitív alkotmányon! Az ugynevezett „rivaldafény” csöppet sem látszott őt zavarni. A zótottsájjal rászegződő gyerekszem-párak, a felnöttek kereszttüze, mintha ott sem lett volna, nem látszott tudomást szerezni róla. A lámpaláz ismeretlen fogalom ennek a kis östehetségnek. Annyi természetességgel játszott a főszerepét mintha valamely színiakadémia kitüntetett növendéke volna.

Szerettem volna „megintervjuolni”, szó baelegyedni a félig már kiforrott, pöttyömmi színésszel. De ő egy Napoleon dicsőségével jár-kel a gyerekek között és élvezi a jól kiérdemelt bámulatukat. Nem zavartam. Meg tudtam érteni, hogy a kor társak elismerése egyelőre többet jelent neki.

Jeruzsálem. Öhlbaum Etus.

Ha Dutorait földünk vásárolja 3 előnye van

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Készpénzért nagyon olcsón és hitelbe is kedvező feltételek mellett vásárolható!

Székegy és Réti Dutorogó R. I.

Tárgu-Mures, Bucuresti, Brasov.

sító vak lovát,
a hétgyermes szobácskák-
hész reggelé-
misztikumaitól
című ima dal-
na Clara” nota
nen nekifekszik
mely reggelre
y neki hatvan
ét napi megél-
ani feláll, tüzet
g víz legyen a
fűrészt. A
Dani megy —
Sellőt, amint
al mellett átv-
emére lehuzott
szájában meg
itt egy pislogó
eg hetven éves
ő is a temp-
mán tudva — pad-
rosan imádkozó
mond, „Szilách
ott mellét, Vét-
ellét és veri a
ozognak... „Te
mán in mein
... Lábai rogy-
zi szlichesz.
s ur” is. Első
artani, Illik. De
nek, „hogy ha
ni kikerem a
még ő is megy
el. miután fel-
alól a lehullott
jön a bácsika
bási almafája
nek. Harmbein
naga szedi fel a
lakészíti nekik.
jönne, mert már
plomban a „thi-
elosztokodnak.
nak, de azután
emplomba — zi
bb megkergetik
lából bejött reb
rán hagyott lo-
b Ber hajította.
mert félt, hogy
a Bindiben lakó
enne is ő gyor-
maradni — zi
almemor elé áll
Tálszba burkol-
rákezd — és a
zu pájeszü tani-
b Duved, az ir-
a nyolegyermé-
öl büzös ruhája
óni, az Istent —
telével — bol-
gyerekek, a fa-
szívvel és lé-
áhitatosan —
Fisl Halpert.
ET
könyvei
ny 147 Lel
87 Lel
emberek 147 Lel
a 54 Lel
144 Lel
168 Lel
163 Lel
117 Lel
70 Lel
75 Lel
72 Lel
kaliva 67 Lel
36 Lel
36 Lel
haláltól 87 Lel
90 Lel
90 Lel

VISSZA SPANYOLORSZÁGBA!

Szabó Imrénének a közeli hetekben „Toledo” címen regénye jelenik meg. A regény egyik hőse, Miguel Cortez, híres matador, akinek apja az ukrán pogromok elől Dél-Amerikába menekült, a másik egy fiatal magyar báró. A regény hátterében fölfejlődik a spanyol visszatérési probléma, felvonulnak a marannások késői vadakái és látjuk a gyönyörű országnak jóságos népét, amely szívesen látja viszont küzdelem testvérét.

Alább közöljük a könyv egy hatásos részletét.

Még egy napig vendégei voltak a matadornak, a nagyszerű furdóhelyen. A Kursal és a hosszú parki korzó közönségének figyelmébe rajuk irányult, ismeretlenek köszöntötték: nagy külföldi előkelőségek tartották őket. Saavedra asszonyt sokan ismerték és tudták róla, hogy nem lép a nyilvánosság elé, csak akikkel nagyon érdemes. A Choncha-sétányon illatos délszaki folyóáradók és vidám, gondtalan gazdagok között gömbölyű navarrai parasztlányok jöttek szembe, megálltak, hajuk mellől leszedték a virágot és Ilona felé nyújtották. Több volt az egyszerű népszerűség. A magyar báróleányt látnia kellett, hogy szeretik az országban ezt a fiatal férfit, akinek az ostromlásait ő csalfa mosolygással intézi el. Valami önvádát is érzett, de nem többet, Miguel Cortez iránt, aki most már azt hitte, hogy Ilona alacsonyrendűnek tartja véres foglalkozását. Hallott is ügyesről, Valaki egyszer azt mondta neki, hogy a mérsáros a foglalkozások erkölcsi rangsorozatában felhőkarcoló magasságban áll felette, mert nem kizárta halála előtt az állatot. Akkor azt mondta magában, bizonyára valami szentimentális állatvédő, vagy pláne valami kinevetni való vegetárius. De ha Ilona is így gondolkozik, akkor van ebben valami. Bikkákat kiválogatni, picadorokkal bosszankodni, az igazgatóval verekedni, egy életet beirányítani gyilkos mulattatásra. Pfuj!

— Nem zsidónak való! — sőhajtotta egyszer szállodai erkélyén Valenciában egy súlyos eset után, amikor a bika kitépte a ló hasát és legjobb barátját, Chico de Pardinjast, úgy megsebezte, hogy most élet és halál között fekszik!

Furcsa dolog, hogy az ember ide sodródik. De nem lehet kiugrani. Olyan mint a hazzárdjáték. Akár megy, akár nem megy, az izgalom odakötik az embert a játékasztalhoz. Nehány esztendő van még, sokat lehet keresni, de egy bika kitépheti az ember beleit és akkor hiába szeretett, hiába gyűjtött, hiába élt.

Ebben a szorongató hangulatban nézte a tengert, ami távolság és közelség szimbóluma volt számára. Hiába élt! Van nagyon, van ünneplés, a földi javakból a legjobb és nincs valaki, akinek szeméből igaz barátság villan feléje. Csupa kérés és halás köszönet. Nagy dolog a barátság, a nő főleg, de ezt áldozattal kell kiérdemelni és bizony nem olcsó áldozattal. Amit a tarsolyában tartogatott, szintén olcsó áldozatnak tűnt fel előtte. Régi tervét akarta most megvalósítani: kórházat alapított a bikaviadalban megsebezettek számára. De mintha látna Ilona gunyos mosolyát. Talán inkább az egész barbár intézmény ellen indítana mozgalmat! Egy orvos ismerőse — kiváló ember, híres belgyógyász — mondotta egyszer neki: Ha a társadalom jobb közviszonyokról gondoskodik, akkor nem kellene nekünk másféle orvosok, csak sebészek, nem kellene nekünk kórházak, csak mentőállományok. Az orvosoknak egyéb feladata nem lenne, mint ügyelni arra, hogy az emberek ne essenek kórházba.

Valami egészen nagyot kell cselekedni. Ha belőle Spanyolország híressége válna, akkor bizonyára megvan benne a nagyotalkotás magva. Már nem is Ilonát látta, hanem az édesanyját, ahogy mindenkor kirajzolta magának: keskeny arcával, mosolygással bánatos fekete szeméből. Anyja parancsolja, a mártíranya, hogy nagyot cselekedjen. Egy mártír gyermekének az élete nem peroghat le véres játékokban és dözsölésben!

Transzba hozta ez a gondolat. Visszament a szobájába, verejtékezett. Sok válságos pillanata volt az életben, de soha nem érezte azt, amit most. Belei egy ismeretlen vágyakozástól tüzeltek, minden porcikája forrón lüktetett. Elment a tükör mellé, belenézett és megijedt a feldagadt ereitől és a pirosságtól, ami előtűnt. Ledült és pár pillanat után a fejéhez kapott.

— Megvan, Vissza! Vissza! Igenis, ez lesz életem műve, ezt fogja megselekedni a mártírasszony gyermeke! — kiáltotta önkívületben.

Felugrott és kusza jegyzeteket vetett papírra. Zsidók neveit Délamerikában, akiknek pénzük van és a néppükkel érznek, akik jótékony mozgalmak élén állanak, hitközségeket és iskolákat segítyeznek, olyanoké, akik alapítványokat tettek. Az ötlete, ami annyira felzaklatta, az volt, hogy vissza kell hozni a zsidókat Spanyolországba. Megismerte az ország középét és intelligenciáját, tudja rólok, hogy nem elfogultak. A papok, nem úgy mint régen, most már. Rómára halgatnak és nincs inkvizíció. Inkább védekezésre szorulnak. A spanyol Montevideóban az egyház és állam éles harcban áll egymással, a kormány tempomokat foglal le. Spanyolország maga nem is olyan régen, alig negyven évvel ezelőtt köztársaság volt.

Arra gondolt, hogy jó lenne talán a republika akkori elnökének, Emilio Castellárnak valamelyik rokomát megnyerni a mozgalom számára, de ezt nyomban rossz ötletnek találta. Maiakkal kell megcsinálni, akiknek nevéik és befolyásuk van, Valami tehetséges, diplomatikus koponyával muszáj elrendezni a dolgot, aki latba veti a világhelyzetet és érzi, hogy van kedvező alkalmak kihasználására.

Eszébe jutott, hogy a legbefolyásosabb lapnál, az A. B. C.-nél van egy ismerőse, Révész doktor, aki, úgy hallotta, minden jelentős politikust és diplomatát ismer, sőt cikkei hatalmával a kezében tart. Okos és korrekt, tudja, mivel mit lehet elintézni.

Este volt, de nem törődött vele, ugysem tudott vona aludni, begyújtotta autóját és Madridba utazott. Tudta, hogy a politikus újságré néha éjszakai munka után betér egy pohár sörre a forgalmas „Barra”-ba, barátai közé. Jól számított. Révész doktor ott volt, nem is látszott kimerültnek. Félrehívta asztalától, ahol mindenki ismerte a matadort. Fölhevültégből arra kezdtettek, hogy valami lovagias ügyben keresi az újságrót.

Révész mátra gondolt.

— Fontos közügyben keresem, doktor ur. — lőhegett Miguel.

— Nagyon szívesen állok a rendelkezésére, csak hogy a bikaviadatok ügyére nekünk külön embertünk van, Martiner Estado ur. Pízonára ismeri. Kötő-nő versenykritikus.

Idegessé tette, hogy az újságrót mindjárt le akarja rázni a nyakáról.

— Megbocsát doktor ur, még nem vagyok hülye! Nem fogom keresni a külső politikust, ha a bikká kritikusára lenne szükségem. Politikai ügyben keresem fel és egyenesen Valenciából jövök.

Politikai ügy Valenciában! És Miguel Cortez hozza a hírt! Mi lehet az? Most már Révész is izgult.

— Csak nem lepleztek le egy helyőrségi összeesküvést? — kérdezte színellet nyugalommal és a noteszét kereste.

Miguel azzal, ahogy egy másik ember is valahogy bekapcsolódott az ő izgalomába, visszanyerte egyensúlyát. Higgadtan és elutasítást nem tűró határozottsággal adta elő szándékát és kívánságait. Révész rövid gondolkodás után megadta a legpraktikusabb tanácsot az első teendőkre.

— Menjen el Pulido Fernandez professzor urhoz, a szenátus alelnökéhez. Ő már dolgozott ebben az irányban, könyvet is írt, a királyt is próbálta megnyerni az ügynek. Ha van, ami munkájában inspirálja, bizonyára erőteljesen nekifekszik.

Azzal a mohósággal és ösztönösséggel, ami akkor lepi meg az embert, ha életbevágó és életem tundra is kiható szándékokat hord magában, azzal a biztos megérzéssel dolgozott most a viadortudósokat és politikusokat, udvari embereket, szerkesztőket, írókat keresett föl, előadta nekik terveit („Lassan beengedni őket, hogy hasznosan elhelyezkedhessenek a termelésben és a kultúrában”), tippeket kért a bevándorlás megkönnyítésére és mindenki megérezte a nemes szándékot. Össze már elf volt készítve a kongresszus, amelynek ezt az egyszerű és mégis hangzatos címet adták: „Vissza Spanyolországba!”

Ugy volt, hogy öszre a magyar hölgyek hazautaznak de a kongresszus világrakcióinak ígérkezett, tehát Toledo maradtak, ahol a tanácskozások számára a kormány kijelölte az El Transito templomot. János, aki úgy érezte, hogy Miguel hiábavalóan erőlködik Ilona irányában, sokat segített a kongresszus megszervezése körül, sőt elhozatta apját is, aki otthon a mellőzetésben és munkatlanságban valóságos haladott. A hír, hogy visszatérhet apái honába — amely már csak a történeti olvasmányok és illusztrációk közvetítésével élt benne — fölvilágyozta. Toledoiban, ahová a kongresszus előtti hetekben érkezett, úgy érezte magát, mint a szülővárosában. Szép öregur volt, átszellemülten nyugodt. Föltétlenül jó figurát mutathat Gerassi Menasse ur a kongresszus elnöki pódiumán. János tehát alelnöknek tette meg. Előnké kinéztek egy nagyon agilis tudóst, Jehudi professzort, mellette: Rafael Barzell, tuniszi rabbit és Mose Chajm Sylva portugál marannust, egy mártírhalt, régi drámaíró leszármazottját. Soha sem árt, ha tulzotian tisztelünk vagy ha tul sokat tisztelünk. Ez volt Miguel Cortez elve. Higgadt, nyugodt nép a szefárd, de nem kevésbé hű, mint az askenázi, ha kevésbé is mutatja.

A megnyitás napját október tizenkilencedikére tették. Ezen a napon közel kétszáz esztendővel ezeiőt halt mártírhalt ama Antonio Jose da Sylva, aki szép spanyol drámákat írt, de meg kellett halnia, mivelhogy a katolikus papok „idegen szellemet” találtak műveiben. A templomot őt és fél évszázaddal ezeiőt építette Pedro király kincstár-

noka és házi zsidája Sámuel Lévy Abulafia. Mintha arabok építették volna. Egyszerű és világos, csak főt, ahol egykor a toratekereseket őrizték, a keleti oldal olyan mint egy kőbe-falba rögzített régi keleti imaszöveg, áhítatos zsolnári versekkel. A világos falak mentén arabeszkék között koszoruban spanyol-izsidó költők héber dala, bizonyára ama Santob de Carrioné, akit bölcsessége és szépsége miatt a király annyira szeretett.

Már a megnyitást veszekedések előzték meg.

Hetekkel előbb ugyanis terepszemlére megérkeztek Szalonikiból a görögországi spanyol zsidók. Ők érezték magukat a leghívatottabbnak arra, hogy a rendezői és programadói minőségben szerepeljenek. Ők őrizték meg — mondották — a maga szépségében a régi spanyol nyelvet, a latinót, ők adták a legnagyobb tudós-hírességeket, ők tartották meg külsőségeiben is a spanyol szokásokat. Anyáik még ma is castiljai népviseletben járnak, zenészeik spanyol hangszereken játszanak és spanyol dalokat énekelnek.

Aki ilyen módon birtokba vette Toledo, egy köpcös, beretvált emberke volt, tulzott intellektuál, természetesen csipetével husos, széles orrán. Publicista és népszónok volt, szervező, izgága idegember, aki azonban nem hanyagolta el rövidáru boltját és a legtávolabbi görög szigetre is kiutazott, amikor arról volt szó, hogy üzletet csináljon. Mose Almosnino-nak hívták, akárcsak híres elődjét, a szent szaloniki hitközség átszervezőjét. Aki a konstantinápolyi zsidókat a görögök támadása elől sokszor megvédte azzal, hogy bejáratos volt a szultánhoz. A veszedelmet pedig egy-egy jó adomával, vagy példázattal tudta elhárítani.

A mi Almosnino-nak nem adatott példálódzási képesség, ő csak a bátorságot örökölte őseitől. Ezzel a bátorsággal pedig azt követelte, hogy távolítsák el a templom ormaról a keresztet, legalább arra az időre, amíg a kongresszus tart. Végleg eltávolítandónak ítélte viszont a templomból a calatravai nemesek sírjait és csak a templomban elhelyezett castiljai és leoni cimereket megengedte meg. Azért, mert ezeken nincs kereszt.

Azt hitte, könnyen megy, minthogy a templomot nem használták istentiszteletre és inkább muzeumi célokra szolgált.

Az agilis ember Gomez tisztelendő atyával tárgyalt, aki Barcelonából szolgálati ügyben áthelyeztette magát a toledói püspöki könyvtárba, de idejének javát azzal töltötte, hogy előkészítette a kongresszus számára azt az anyagot, amely a toledói zsidók egykori híret és nagyságát manifestálja.

Miguel Cortez nagy formában volt.

Minden idejét a kongresszus sikerének szánta és az év végéig nem is váltalt semmiféle megbízatást. Hiába figyelmeztették a bikaviadatok igazgatói a néphangulat gyors változására, hiába arra, hogy a riválisait nehezen lehet majd lehangerelelni, ha egyszer már följutottak a népszerűség ormaira. Az egyis ostromló direktornak azt válaszolta, hogy a nép sok mindent gondolhat, gondolhatja azt is, hogy training közben megsebesült. „A nép nem gondol — írta vissza az igazgató — a nép érez és tudja, mi az igazság. Ön egy egészen újszerű foglalkozásra adta a fejét: történeti tényezőnek képezi ki magát. Nem akarom befolyásolni, elvégre minden független ember úgy használja a szabadságát, ahogy akarja. Csak emlékeztetem, hogy a történelem sok pénzbe szokott kerülni. Az egyik keres rajta, a másik veszti. De én ismerem önt, és tudom, hogy nem tartozik az utóbbiak kategóriájába.”

Ovd meg ételed, italod!

de ne üvegburával és szekrényvel. A oviszket és bacillust vívő legyek minden-hová bejutnak és még élkezésed alatt is veszélyeztetnek. Végy **FLY-TOX**-ot! Minden rovarl azonnal elpusztít.

FLY-TOX illatosított

A modern kézimunka

legértékesebb disze minden lakásnak!!!

A legújabb külföldi modellek szerint készített kézimunkák képek meglepő olcsó áron kaphatók

FISCH BOSKE kézimunkaszalonjában
Cluj, Str. Baritju (Malom u.) 16. szám.

Egy munkaév új Erdélyi Wizo-Föderáció 6-ik évebe lépésből vannak a beszületek folytak, ünnepi dísz beszédek minden háztartásban jelen előkészületek központban is. M. bendezőnk, azaz lezük az elmúlt év megbeszéléseken a dust és föbb eseméle idézzük. De márlendülettel beszélünkjáról, komolyan tanprogrammról. Ünnegyunk, Bennünk reha hü olvasó hetenkia meg is állapíthatja, rencia nagy élménydott, megtanácskozótárazatok melyek bhis kötnék és kötelezkakedvtől duzzadt be az Uj Évbé élinkat.

Nagy feladatokatnak, — mi, kis ermost bizony komonunk, ha csak akarnók megvalósítent meg akarunk építeni Erdélyben amint eddig volt, melyek közül, be csak a papíron létderációit akarunk szli Erdély összes nézeti felfogásra valbizonyította a Wizo-kassága alatt és moérvényesülési és kliéa mizrachit és a nearánt, a szélsőbalogezig, a szélső jobguig, mindenkéjtárraj közt, A Wizo-galma! Evvel a jekkezdeni az Uj Évetadni a férfiaknak, a helyes utat, azt eszmét és a végélnem bukik meg a s

Ezen az uton akaháladni. Meg foguérerde érdekében mből telhetőt. Megdély összes nagybvárost, minden akarunk menni mhoz! Hiszen tudjáránk, sokan szeretnri és sokan szeretnialni palesztinait hgy az első lépésbük akarunk megakarjuk őket fogakarunk adni a cjuk építeni a Wizo

a legszorosabb kavezetősége és a taakarjuk a hebra meghonosítani, hőkészülve találjon ismereteimket ki a szorosabb képeso mindennapi galuth akarjuk ismerni o mert elegünk vanrákból és lelünk ki kincsei után. szitjuk az új ott nyitjuk nekik a megvívandó harcos segíteni akarunk kában, minden anyáink is mindig sulya ránehezedet új erőt önteni, és mint egyenlő fországépítő munk generációit, főleg sünk szerint nevelnak biztosítani akarjuk, hogy legyen Palesztinának grümölcsét

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

Lösanah Tovah

Reiter Lunka (Temesvár)

Egy munkaév újból véget ért és az erdélyi Wizo-Föderáció immár működésének öt-ik évébe lép. Az ünnepek küszöbén vannak, s a házakban lázas előkészületek folynak. Nagytakarítás, új, finnepi dísz beszerzése jellemző minden háztartásra — s ugyancsak ilyen előkészületek folynak a Wizo központban is. Mi is nagytakarítást rendezünk, az új lezárjuk és összegezzük az elmúlt év munkáját. Átfutjuk megbeszéléseken a lezárt munkaperiodust és főbb eseményeit lelki szemünk elé idézzük. De már nagyobb hévvel és lendülettel beszélünk az új év munkájáról, komolyan tanácsozunk a munkaprogramról. Ünnepi hangulatban vagyunk. Bennünk rezeg még, amint azt a hü olvasó hetenkint mellékletünkben meg is állapíthatja, a Wizo világkonferenciája nagy élményei, a százszor átgondbolt, megtanácskozott és megragott határozatok, melyek bennünket erdélyieket is kötnék és köteleznék, s ebben a munkakedvtől duzzadt hangulatban lépünk be az Új Évbe és köszöntjük csoportjainkat.

Nagy feladatokat tűztünk ki magunknak — mi, kis erdélyi föderáció, — s most bizony komolyan neki kell fogunk, ha csak egy kis hányadát is akarnók megvalósítani, holott, mi mindent meg akarunk csinálni! Ki akarjuk építeni Erdélyben a Wizo-t! Nem úgy, mint eddig volt — 31 csoporttal — melyek közül, be kell vallanunk, sokan csak a papíron léteztek. Egy nagy föderációt akarunk szervezni, mely felől Erdély összes zsidó asszonyait, világnézeti felfogásra való tekintet nélkül, bebizonyította a Wizo az elmúlt évek munkássága alatt és most is Prágában, hogy érvényesülési és kielézési lehetőséget nyújt a mizrach-i és a neológ asszonyok egyaránt, a szélsőbaloldali felfogású nőtől egész a szélső jobboldali beállítottságig, mindenképp tárt karokkal fogad sorai között. A Wizo a zsidó nő világmozgalmá! Ezzel a jelszóval akarjuk megkezdeni az Új Évet! Megakarjuk mutatni a férfiaknak, hogy mi megtaláltuk a helyes utat, azt az utat, mely csak az eszmet és a végcélát látja szem előtt és nem bukik meg a személyi kérdéseken.

Ezen az uton akarunk a jövőben is haladni. Meg fogunk tenni ezen cél elérése érdekében minden szerény erőnkkel, mindenkit tárt karokkal fogad Erdély összes nagyobb helyiségeit, minden várost, minden nagyobb községet. El akarunk menni minden zsidó asszonyhoz! Hiszen tudjuk, sokan várnak már ránk, sokan szeretnének már közeink jönni és sokan szeretnének szolidaritást vállalni palesztinai testvéreinkkel. Tudjuk, hogy az első lépés nehéz, s mi ezért elébük akarunk menni, s tárt karokkal akarjuk őket fogadni. — Programot akarunk adni a csoportoknak! Ki akarjuk építeni a Wizo mellékletet, mely ma a legszorosabb kapcsolatot képezi a Wizo vezetősége és a tagok között. Támogatni akarjuk a hebraizációt és sorainkban meghonosítani, hogy a jövő év felkészülve találjon bennünket. Palesztinai ismereteinket ki akarjuk bővíteni, hogy szorosabb kapcsolatot létesítsünk honunk és mindennapi galuth-életünk között. Meg akarjuk ismerni országunk kulturáját — mert elegendő van már az idegen kultúrákból és lelkünk szomjazik népünk lelki kincsei után. Az asszonyokat előkészítjük az új otthoni életére, megkönynyítjük nekik a mai súlyos problémákkal megvívandó harcot. De a férfiaknak is segíteni akarunk minden cionista munkában, minden akcióban, mint az ös-anyánk is mindig megtették, ha az élet súlya ránehezedett a népre; lelkünkbe új erőt önteni, akarjuk őket támogatni és mint egyenlő fél részünket kívenni az országépítő munkában. Akarjuk az új generációt, főleg a leányokat elképzeltünk szerint nevelni — akarunk magunknak biztosítani egy „Nachwuchst“, s akarjuk, hogy leányainknak módjukban legyen Palesztinában a Wizo munkájának gyümölcsét élvezni, Erdély városai-

ban akarunk Wizo-leánycsoportokat létesíteni, programot adni nekik, őket az új meginduló munkában támogatni. De akarunk az egész ifjúságnak segíteni. Szerény anyagi erőnkhez mérten, a Palesztina Hivatal utján támogatni a hátsaratelepeket és speciálisan elősegíteni a leányok alijáját pártá és felfogásra való tekintet nélkül. És akarjuk kötelességünk tudatában az utóállamok magyarul beszélő területeinek megszerzését elősegíteni, nyomtatott és élőszóval — akarunk nekik juttatni tapasztalatunkból — akarunk tehát segíteni a Világszervezet kiépítésében, mert meg van hozzá az erőnk és az adottságunk. Akarjuk a palesztinai áruk népszerűsítését, valamint a fogyasztás növekedését elősegíteni, minden rajtunk álló erővel akarjuk minden tagunkba ezt a felelősségérzést az épülő ország iparával és kereskedelmével szemben felkelteni. Akarjuk a KKL és KH bevételeit lényegesen emelni, mert felismertük, hogy ép a mai időkben kell fokozottabb mértékben dolgozni, mert ép ma van Palesztinában nagy szükség arra, hogy Németországban hontalan lelt testvéreinknek segítségükre siessünk oly módon, hogy Palesztinában való bevándorlásukat lehetővé tegyük, s mert tudjuk, hogy erre más mód, mint az alapok jövedelmeinek emelése, nincsen.

És végül — be kell vallanom, ha le akarunk menni, mindazt, amit még akarunk, akkor ez az egész melléklet szűk lenne ehhez. Így az olvasóra bízom, s fantáziájára, hogy képzelje el, mi mindent akar ennek az új munkaévnek a kezdetén megvalósítani a munka hevéből fűtött Wizo-központ.

De vajon meg tudjuk-e valósítani mindent Önök nélkül? Fogunk-e tudni

eredményeket felmutatni, ha egyedül vagyunk, s ha nem állanak mellénk ugyanannyi szeretettel, ügybuzgalommal, kitartással, szorgalommal és munkakedvvel? És ez volna ma a mi Új Évi kívánságunk Önökhöz kedves olvasóink, hogy egy szép napon legyenek felruházva ezekkel a tulajdonságokkal és egyszerre sokan legyünk, akik áthajva ugyanattól az eszmétől hirdessük az egész országban ugyanezt a programot! Igen, minden egyes zsidó asszonyhoz kell fordulnunk, mert mindenki tudja ügyünket előbbre vinni, csak akarnia kell, csak éreznie kell, hogy óra is szükség van, s hogy lelkiismeretének adozik azzal, hogy ne hagyja népét ezen nehéz időkben egyedül és érezze magát szolidárisnak a világ összes zsidó asszonyaival. Hozzátok is fordulok asszimiláns zsidó nővéreim, kiket ma még tárt karokkal várunk és fogadunk, hogy ültessétek gyermekeitekbe, amíg még nem késő a zsidó hit, a zsidó tradíció, a zsidó nyelv magvait. Gyerekek hozzánk és mi megakarjuk mutatni Nektek a helyes utat, melyen járnotok kell, hogy egyszer bátran viselhessétek a felelősséget gyermekeitek fejlődéséért!

Használjuk fel ezeket az ünnepeket arra, hogy magunkba szálljunk, s akár csak a központ teszi, s akár csak azt minden évben háztartásunkban tettük idáig, lelkünkben is végezzünk nagytakarítást, s hagyjuk az elmúlt évben mindazokat a gondolatokat és cselekedeteket, melyek nem voltak méltók zsidóságunkhoz — az Új Évbe vigyük át szent fogadalmunkat, hogy minden erőnkkel azon leszünk, hogy úgy itt, mint Erec Jiszráelben ügyünket szolgálj! Akarjuk, legjobb tudásunk és akarásunk szerint.

Ebben a reményben köszönti a központi vezetőség csoportjait, tagjait, és az összes erdélyi zsidó asszonyokat, kiket remél még ez év folyamán tagjainak megvívni! És kívánjuk tagjainknak a legszebbet, amit zsidó zsidónak csak kívánhat! Lesana tova tikatevu.

A karaiták és a szamaritánusok

Palesztinában két sémita nemzet éli népi életének utolsó napjait. Az egyik a karaiták nemzete, amelyből ma már csak tizenötven vannak életben. Tudjuk, hogy valamikor ez egy jelentősebb nép volt, amely azonban teljesen elcsenevezedett. Jeruzsálemben laknak a visszamaradtok, jai ennek a nemzethez, teljesen visszavonultan élnek, senkivel nem érintkeznek, elmerültek népi emlékeikbe és egykori vezetőjük, Caró József legendás történetébe. Valószínű, hogy még sokáig fennmaradjanak, mert az életben lévő karaiták közül a legfiatalabb is már felül van az ötvenen. Mindössze három nő van közöttük, akiknek azonban nincsenek gyermekeik.

A másik nemzet, amely szintén kihaltan van, a szamaritánusok nemzete. Már csak százötvenen élnek és Nabluszban (Sichemben) Samaria fővárosában laknak. Valamikor ez is hatalmas nép volt, amelynek fontos szerepe volt a történelemben. Salmannassar király idejéből származnak, amikor is babyloniai törzsek összekeveredtek a zsidókkal.

Ebből a keveredésből származtak a szamaritánusok. Ez egyetlen sémita nemzet, amely a peszach-áldozatot a Gerizim hegyén még ma is bemutatja. Ezek is teljesen elkülönülten élnek és arabul beszélnek. Templomukban egy Tórást mutatnak az idegeneknek, amely állítólag még Aron főpaptól maradt rájuk. A Cionista Világszervezet legutóbbi héber iskolát állított fel számukra abból a célból, hogy ezt a kivészó nemzetet az elmulástól megmentse és a zsidósághoz visszatérítse.

„HAMMILLON!!!“

Politikai és gazdasági körülmények kapcsán a világszerte nagy lendületnek indult a héber nyelv elsajátítását célzó mozgalomnak közepette, német és magyar ajku közönségünk öröme és feszült érdeklődésnek minél előbb való kielégítése céljából egy német-magyar-héber szótár lett sajtó alá rendezve, mely Sámuel Jenő szerkesztésében „Hammillon“ néven kerül legközelebb könyvpiacon. A Hammillon zsebkönyv-alakban a legmodernebb igényeket is kielégítő fényes kivitelben, 90 tárgykörben hozza és tárgyalja az egyes tárgykörökhöz tartozó német és magyar fogalmak és elméletek halmazának eredeti terminológiát legújabb a jerruzsálemi akadémia által elfogadott és a gyakorlatban áttett héber definícióját, héber és latin betűkben, különös tekintettel a precíz szefárd kiejtésre, valamint az oly annyira problematikusnak nehéz hangsúlyozásra, melynek — különösen utóbbiak — hiánya vagy hiányossága tette oly nehezzé és körülményessé az eddigi szótárak használatával, mint segédeszközzel a héber nyelv elsajátítását.

A Hammillon, szerzője révén, akinek mély és alapos héber tudásától több héber műve, valamint egy évekkel ez előtt általa szerkesztett világlajcióban is erősen értékelte héber folyóirat eklatáns módon tanuskodik — a legnagyobb bizalomnak örvend, aminek megjelenése által egy igen fontos etapéhoz fog jutni a héber nyelv elsajátítására irányuló, világszerte erősen propogált mozgalom.

A Hammillon, mely a meglepetések egész sorozatát foglalja magában, igen redukált példányszámban és a mai viszonyokhoz mérten mérsékelt árral kerül könyvpiacon, hogy ezzel is szolgáltatásuk a héber nyelv minél szélesebb körökben való térhódítása érdekében. Előjegyzések elfogadhatnak: a kiadónál, Juliu Mandula, Cluj, Cal. Victoriei 69, valamint a szerzőnél: Samuel Jenő, Cluj, Sanatorul Parc.

A ZSIDÓ ASSZONYT kiadja az erdélyi WIZO temesvári központja, Piata Asanesti 4.

„Nyáritábor Lubna b. Rakonitz“

Csehszlovákia tükörimsa országutján 80 km-es gyorsasággal röpül az autó. Nem győzők betelni a rend, a kultúra és a még ma is létező gazdaság megnyilvánulásával. Utirány: Prága, Kongresszus. Az első életben — de, ha élek nem az utolsó. Látni és hallani fogom mindazokat, akiknek nevei egy-egy „fogalmat“ jelentenek minden cionista előtt. Szokolov, Ussischkin, Weizmann, Utitársam Stadler kereskedelmi tanácsos számtalan zsidó és cseh jótékonyági és politikai alakulat vezető embere. Beszélnek nekik a cionizmusról, igyekezem meggyőzni, hogy egy zsidó csak zsidó és semmi más. Ő fanatikus rajongónak néz és a leghatározottabban kijelenti, hogy ő először és másodszor cseh polgár és csak azután zsidó, de akkor sem cionista. Massarykra gondolom, akiknek hosszú életet kívánok magam is a csehszlovák zsidókkal együtt, akiknek mindennapi forró imájuk ez: —

Az autó száguld és mind a ketten elmerülünk gondolatainkba. En arra gondoltam, ahogy 14 éves koromban gyönyörűen és meggyőző erővel szavaltam a „Talpra magyar“t.

Ötven kilométerrel Prága előtt az autó egy merész kanyar után megáll egy hatalmas villaszerű ház előtt. Ez meglepetés volt, amit utitársam részemre fenntartott. A ház homlokzatán felirat: „Israelitischen Ferien Kolonie Lubna b. Rakonitz“ 150 5—12 éves, lebarant, izmos, ragyogó arcu gyermek boldogan üdvözlö cseh nyelven a Kommerciarát-ot. Előkerülnek az előttem eddig titokzatos csomók gyümölcs, csokoládé és különböző ajándékok. A nyaralótelep igazgatója, Ottó Freudenfeld és felesége, aki a 120 gyermek szerető édesanyja. És én csak nézek és bámulok, mutatják a hatalmas világs terméket, a gyönyörű hálókat, ebédlőt, külön kórház-orvosnál, fürdőszobával játszótérrel tanárok vezetésével, football-pálya, tornaszerek, stb. Nagyon boldog vagyok és nagyon, nagyon szomorú. Haza gondolok, a mi sze-

gény és árva zsidó gyermekeinkre. Mit nyujtunk mi nekik? — mit nyujthatunk? Prága zsidósága 70 ezer csehkoronát ad össze évente ennek a Ferienkolonijának fenntartására. 2—250 szegény gyermek kap ellátást és szeretetteljes gondozást két hónapra át. Regényírók, lík témában szükkölködtek, ajánlom ezt a helyet. Van közöttük egy gyerek, aki egy 14 éves anya gyermeke, akit egy zsidó napszámos az uccáról szedett fel és számtalan talált gyermek, német emigránsok gyermekei. Egyike odajött hozzá és azt kérdezte, igaz-e hogy Palesztinából senkit sem üznek ki? — Ez a gyerek és én nagyon összebarátkoztunk héberül szeretne tanulni, Palesztinába készülni. Mi ketten voltunk itt cionisták.

Hatalmas, ragyogó konyhában készítik az uzonnát: finom kávé, vaj, dzsem, 120 gyermek részére. Mindenki megkapja a maga gyümölcs és csokoládé részét, narancsot, banánt. Az egyik gyermek csodálkozva nézi a narancsot és nem tudja, hogy kezdjen hozzá, még sohasem látott ilyet. Az uzonna végeztével az egyik odajön és cseh nyelven megköszöni a többiek nevében is az ajándékokat. En egy merész elhatározással arra kérem az egyik tanárt, beszéljen ennek a zsidó gyermeknek valamit a mi Palesztinánkról is. A Kommerciarát és a tanárok igazgató udvarias mosollyal átisklanak a téma fölött. Most jön a football és a tornaverseny és az izmos, egészséges, barnára sült gyerekek láttára ósvinte örömet érek. A szeretet, a győzelem és a vezető részéről, a gyermekek bátor fellépése, ami azt mutatta, hogy mindez nemcsak alkalmi poz — valószínűleg megható volt.

Szeretetteljes búcsukodás után autóra ültünk, hogy elérjük utunk célját, Prágát, ami még ezer szencsációt rejt magában és én némán a kezem nyujtom annak a Stadlernek, akit az előbb szívem mélyén említeni kezdtem, azért mert nem cionista.

Kohn Mártonné.

PTEMBER 21.
muel Lévy Abu-
pitették volna.
ak fönt, ahol
örizték, a ke-
gy kőbe-falba
szőnyeg, ahita-
világos fajak
tt koszoruban
er dalai, bizo-
Carrioné, akit
miatt a király
rekedések előz-
terepszemiere
a görögorszá-
ezték magukat
hogy a rende-
ségben szere-
— mondották
régí spanyol
dták a legna-
ők tartották
spanyol szoká-
castíliai nép-
zeik spanyol
s spanyol da-
pa vette Tole-
emberke volt.
szetesen csip-
v. Publicista
vező, izgrága
m hanyagolta
legtávolabbi
t. amikor ar-
et csináljon.
akárcsak hi-
iki hitközség
stantinápolyi
és a elől sok-
ny bejáratos
delmet pedig
példázattal
nem adatoti
sak a bátor-
a bátorság-
gy távolítsák
eresztet, leg-
a kongressz-
ándónak jtel-
a calatravai
temploiban
cimereknék
mert ezeken
minthogy a
istentiszte-
élokát szol-
tiszielőndő
ónából szol-
magát a to-
de idejének
előkészítette
az anyagot,
ori híret és
ban volt,
bus sikerés-
nem is vál-
Hiába fi-
igazgatói
sára, hiába
ezen lehet
yszer már
umaira. Az
t választol-
gondolhat,
ning köz-
gondol-
pép érez és
gy egészen
fejét: tör-
agát, Nem
ge minden
a a sza-
emlékező
k pénzbe
s rajta, a
nt, és tu-
bbiak ka-
ka
minden
i model-
t kézi-
pó olcsó
SKE
an
ajom u.)

כתיבה וחתימה טובה

Boldog új évet kívánnak rokonaiknak, ismerőseiknek és üzletheleiknek

Megboldogult Fischer Lipót összes elbarátainak zsidó reményben való teljesítését kívánjuk az új esztendőben. Özv. Fischer Lipótné és Fischer Ernő.

Összes üzletheleiknek boldog újévet kíván „Barzel” vasúzetlet.

שנה טובה

Kívánunk rokonainknak, ismerőseinknek és az egész cionista társadalomnak. Weinberger Nándor és neje.

Munkás és jó újévet kíván a temesvári központnak és minden Wizo csoportnak. A cluji Wizo.

Boldog újévet kíván összes üzletheleiknek Angyal Drogueria Leitersdorfer Sándor.

Boldog újévet kíván összes üzletheleiknek Rados és Comp. festékkereskedés.

כתיבה וחתימה טובה

Jóbarátainak és üzletheleiknek Hochmann Jakab és családja a „Tacamul” ezüst-árugyár tulajdonosa.

Boldog újévet kíván rokonainak, ismerőseinek és az egész cionista társadalomnak, Rechenberger Aladár és neje.

Közeledtével az új esztendőnek Románia zsidóságának és általa a világ zsidóságának bensőséges szeretetkívánatait fejezi ki Gross Erdős Árpád zsidó költő.

שנה טובה תחנכו

Boldog újévet kíván Schwartz Menyhértné leánynevelő intézete, Oradea.

Boldog újévet kívánunk cionista elbarátainknak, Brit Trumpeldor, Betlen.

Boldog újévet kívánunk Erdély összes cionistáinak Zs. N. Sz. Kisintézőbizottsága.

Boldog újévet kívánunk Erdély összes cionistáinak K. K. L. Kuratóriuma.

Boldog újévet kívánunk Erdély összes cionistáinak K. H. Kuratóriuma.

Boldog újévet kívánunk összes rokonainknak, ismerőseinknek és jóbarátainknak Kutz Bella és Singer Ferenc, Szatmár-Dej.

Boldog újévet kíván a központnak és összes tagjainak A deji Árvagondozó.

Boldog újévet valamennyi Wizo csoportnak. A deji Wizo.

Összes rokonainak, jóbarátainak és cionista elbarátainak boldog újévet kíván Kohn Márton és neje Tg.-Mures.

Rokonainak, vevőinek és jóbarátainak boldog újévet kíván Nussbaum Testvérek Tg.-Mures.

Egy jobb esztendőt kíván barátainak és üzletheleiknek Julius Glück és Comp. Transport international.

Ezton kíván üzletheleiknek, rokonainak és barátainak boldog újévet. Janovics Sándor, Szatmár.

Rokonainak és barátainak ezton kíván boldog újévet Idsb. Markovics Elek és neje, Szatmár.

Elbarátainknak, rokonainknak, klienseinknek és jóbarátainknak boldog új esztendőt kíván. Dr. Borgida József, Szatmár.

Tisztelt üzletheleimnek és minden jó ismerősünknek boldog újévet kívánunk. Guth A. Fia R. T. Parafadugó gyár.

Ezton kíván rokonainak, barátainak boldog újévet, Markovics József drogueria és neje.

Minden rokonainak és jóbarátainak ezton kíván boldog újévet Feuer Ignác és családja.

Összes rokonainak, barátainak és ismerőseink ezton kíván boldog újévet Wiesel Jenő és családja, Arad.

Ezton kíván boldog újévet vevőinek, rokonainak és jóismerőseinek Sternthal Ferenc a Shimmy cipőpáasztagyár tulajdonosa.

Ezton kíván vevőinek rokonainak és jóbarátainak boldog újévet Fränkel Jenő, az „Elite” cukorgyár tulajdonosa.

Szatmári előfizetőinek, rokonainak és jóismerőseinek ezton kíván boldog újévet Fuchs Marcell és neje, Szatmár.

Ezton kíván boldog és eredményes új esztendőt üzletheleiknek, barátainak és ismerőseinek Perl és Rosenkrantz cég, Sighet.

Ros Hásonó alkalmából ezton kíván boldog új esztendőt összes rokonainak és ismerőseinek Özv. Fuchs Mózes Berné és családja.

A Cernauti Tricotania képviselője ezton kíván boldog újévet üzletheleiknek, jóbarátainak és rokonainak. Dávid Hermann, Szatmár.

B. u. é. k. üzletheleiknek, rokonainak és ismerőseinknek. Mandula Marcell.

Boldog újévet kívánunk az összes üzletheleiknek és rokonainknak, Léb Fivérek Cluj.

Az igen tisztelt vendégeinknek és jóbarátainknak boldog újévet kívánunk. Weisz és Lázár, a Regal kávéház tulajdonosai.

Boldog újévet kívánunk az összes üzletheleiknek, barátainknak és ismerőseinknek, Katz és Bernáth.

Boldog újévet kívánunk ügyfeleinknek, rokonok és ismerőseinknek. Weisz Fivérek szücsök, Cluj.

A hitközség és chevra összes t. tagjainak, ismerőseinek és barátainak jobb és zebb új esztendőt kíván. Lax A. Salvator.

Ékszerkereskedelmi Rt. Cluj, Str. Iuliu Maniu 8. boldog újévet kíván összes igen tisztelt zsidó üzletheleiknek.

Seelenfreund optikus Cluj, Str. Universitáti (v. Egyetem u.) 1. szerencsés boldog újévet kíván mindenkinek.

Boldog új évet kívánnak rokonainak és összes ismerőseiknek. Schaffer Lipót és neje Petrozsény.

Gottlieb József és neje boldog újévet kíván rokonainak, elbarátainak és ismerőseinek.

Boldog újévet kíván összes vendégeinknek, Metropol kávéház.

Az Erdélyrzszi Palesztina Hivatal Elnöksége és bizottsága boldog újévet kíván az összes Palesztina-bizottságok tagjainak. Lösonó háze böjerusolájim.

Rubin Sámuel és családja boldog és szerencsés újévet kíván üzletheleiknek, rokonainak és barátainak.

Boldog újévet kíván üzletheleiknek a Szilágyi Eleonora Rt., Cluj.

Boldog újévet kíván rokonainak, ismerőseinknek és üzletheleiknek. Rosenfeld Izsák, a Zauderer cég beltagja.

A nöszintnak, a zkan testületnek a Hánhágá Hárásitnak és az összes Aviva-Barisszia Hithábrutoknak boldog és eredményes munkás esztendőt kíván a petrozsényi Aviva-Barisszia és Biron.

Boldog és eredményes újévet kíván az összes helyicsoporthoz és azok tagjainak a petrozsényi helyicsoporthoz.

Boldog új évet és eredményes munkát kíván összes cionista elbarátainak dr. Ábrahám József és neje, Petrozsény.

A mifkádá Gálilit és a petrozsényi kő, jó és eredményes munkát kíván az összes erdélyi kőnek és revizionista elbarátainak, Trumpeldor Petrozsény.

Rózsa Mór barátainak, üzletheleiknek és ismerőseinek kíván boldog újévet.

A Wizo elnökségének, a Wizo csoportoknak és az összes cionista egyesületeknek boldog és eredményes új évet kíván, Wizo Petrozsény.

Boldog új évet kívánnak összes rokonainak, ismerőseiknek és jó barátainknak, Horváth Testvérek, Petrozsény.

A Nöszintnak, a Hithábruthoknak, a cionista barátainknak, és az összes Keren Kajemeth munkatársainknak eredményes és boldog új évet kíván, Ifj. Bieber József, Petrozsény.

A Mifkádának, a Betároknak, cionista barátainknak és az összes ismerőseinknek boldog új évet kíván, Weitzner Armin, Petrozsény.

Boldog és kellemes új évet ezton kívánunk összes rokonainknak és jó barátainknak, Grossmann Sándor és családja Petrozsény.

Ismerőseinek és rokonainak és üzletheleiknek boldog új évet kíván, Goldstein Márkus és családja, Petrozsény.

Boldog új évet kíván rokonainak, jóbarátainknak, üzletheleiknek, Farkas Lajos Béda-Bistra.

Országunk minden építőjének az Ereben és a gaultban eredményes munkát kíván az új évre, dr. Jordán Viktor.

שנה טובה ליה וליאק Dr. Fried Ábrahám és neje.

Boldog új évet kíván, rokonainak, barátainak és vevőinek. Stüssel Lajos fémerkedő és családja.

Boldog új évet kíván rokonainak, jóbarátainak és ismerőseinek, Grünstein Dávid és neje, Mercurea Ciuc.

„Gólya” Áruház, Cluj. Nimberger Ernő, Cluj. Dr. Samu Dezső, Cluj. Massler cég, Cluj.

Özv. Wertheimer Samuné, Cluj. Dr. Neufeld Jenő, Cluj. Dr. Weisz Jenő és családja, Cluj. Berger Árpád, Cluj.

Hitachdut Aviva-Barisszia, Cluj. Dr. Glasner Izsák ügyvéd és neje, Cluj.

Grün Sándor és neje, Cluj. Dr. Dénes László, Cluj. Wolf Jakab „Woja” fehéremű üzem, Cluj.

Dr. Friedmann Ernő és neje, Dicioşanmartin.

Kishitelbank R. T. Tg.-Mures. Simon Márton és családja, Tg.-Mures. Vámos Sándor, Tg.-Mures.

Eidinger Ignác és neje, Bethlen. Dr. Katz Izsó és neje, Satu-Mare. Friedmann Kálmán és neje, Satu-Mare. Friedmann Miksa kereskedő, Satu-Mare.

Lázár és Popper szállító, Satu-Mare. Ids. Reiter Mór és családja, Satu-Mare. Gottlieb Hermann és családja, Satu-Mare.

Noé Andor, Beszterce. Dr. Halberg Gyula, Beszterce. Özv. Kallus Lajosné, Beszterce.

Dr. Agai Andor és neje, Dej. Edelstein Nándor és neje, Dej. Dux Mór és neje, Mike-Háza. Salamon Adolf és neje, Dej.

Rosenzweig M. Jehuda és neje, Dej. Wolf Adolf és neje, Dej. Schönberger Nándor és neje, Dej. Klein Albert és neje, Dej.

Rosenzweig Testvérek, Dej. Ing. Weiss Miklós és neje, Dej. Dr. Weinberger Manó és neje, Dej. Salamon Máttyás, Timisoara.

Jakabfy Miklós, Timisoara. Kóvári gyógyszerész, Timisoara. Fuchs Nándor, Timisoara. Grünberger Jenő, Timisoara. Goldberger Ignác, Timisoara. Treitel Izidor, Timisoara. Singer Armin, Timisoara. Grünfeld Ernő, Timisoara. Interocontinental, Timisoara. Hermann Izsó, Timisoara. Weiss Bernáth, Timisoara.

B. U. É. K. boldog újévet kívánunk a Brit Hánoár Hámizráchi központjának, valamint az Ereben élő Tora Vávova ideológiát valló testvéreinknek. Brit Hánoár Hámizráchi Dej

B. U. É. K. boldog újévet kívánunk a Hitachdut Aviva-Barisszia Nöszintjának az Erec Jiszráéli kvucáknak, valamennyi Aviva-Barissziai testvérünknek és minden igaz elvtársunknak. Aviva-Barisszia Dej

B. U. É. K. minden zsidó testvérnek kívánok boldog újévet és békességet „parnoszát”. Grünfeld Endre Lugos és családja

B. U. É. K. összes üzletheleinknek és ismerőseinknek kívánunk lösonó tová tikvoszeni Soc. An. Colliexpress serviciul de Colete. Lösnig et Lázár Arad

B. U. É. K. üzletheleiknek Neumann M. cég Cluj,

B. U. É. K. ügyfeleiknek Phönix vezérigynöksége Cluj,

B. U. É. K. üzletheleiknek I. Heinrich ásvány- és gyógyszerpáasztagyár, Harnicu Rt. Cluj

B. U. É. K. Lebstein Izidor, Timisoara. Hirsch Márton és neje, Simbriasi. Sonnenschein Eliás, kerületi főrabbi, Páncota.

B. U. É. K. Roth Vilmos és családja, Lupeni. Jakobovics Sándor, Lupeni. Kandel Chájim, hitközségi titkár, Toplita.

B. U. É. K. Aviva-Barisszia. Hateg. Krémer Bernáth és családja, Cluj. Gottlieb Lajos, Cluj. Léb Ödön, Cluj. Dr. Fischer József és családja, Cluj. Schwartz Miksa, Cluj. Mandula Ernő és neje (lisztkereskedő), Cluj.

(Polytatás a 12-es oldalon.)

Még mag

Cluj-Kolozsvár, Kelet tud.) A... Az AMTE megó... ellen elvesztett... zését azon a címet... játékos igazolatla... kes, hogy hasonló... övni akart a Juve... vezetői azonban k... ahhoz vannak sz... nyerjenek s nem... fel aztán a Juve... A tövisi CFR an... fel a lapokat, hogy... nia nem a CFR-t v... ottani Voivodul M... ben csak vendégk... CFR játékos.

Vasárnap Kolozsvár... Cluj-Kolozsvár, sz... Kelet tud.) Hosszu... váradí District me... válogatottja ismét... vári sportkörök a... állítják össze, amel... vehesse fel a verse... rezentánsaival. A... eséyei azonban bi... válogatottjából hi... csatásor, amely a... logatottban játszik... A kolozsvári Dist... fél 5-kor trialmérkő... tatott játék alap... állítja össze a csapa... szakosztályi elnök... Vasárnap atlétka...

Vasárnap Kolozsvár... Cluj-Kolozsvár, sz... Kelet tud.) Hosszu... váradí District me... válogatottja ismét... vári sportkörök a... állítják össze, amel... vehesse fel a verse... rezentánsaival. A... eséyei azonban bi... válogatottjából hi... csatásor, amely a... logatottban játszik... A kolozsvári Dist... fél 5-kor trialmérkő... tatott játék alap... állítja össze a csapa... szakosztályi elnök... Vasárnap atlétka...

Vasárnap Kolozsvár... Cluj-Kolozsvár, sz... Kelet tud.) Hosszu... váradí District me... válogatottja ismét... vári sportkörök a... állítják össze, amel... vehesse fel a verse... rezentánsaival. A... eséyei azonban bi... válogatottjából hi... csatásor, amely a... logatottban játszik... A kolozsvári Dist... fél 5-kor trialmérkő... tatott játék alap... állítja össze a csapa... szakosztályi elnök... Vasárnap atlétka...

Vasárnap Kolozsvár... Cluj-Kolozsvár, sz... Kelet tud.) Hosszu... váradí District me... válogatottja ismét... vári sportkörök a... állítják össze, amel... vehesse fel a verse... rezentánsaival. A... eséyei azonban bi... válogatottjából hi... csatásor, amely a... logatottban játszik... A kolozsvári Dist... fél 5-kor trialmérkő... tatott játék alap... állítja össze a csapa... szakosztályi elnök... Vasárnap atlétka...

Vasárnap Kolozsvár... Cluj-Kolozsvár, sz... Kelet tud.) Hosszu... váradí District me... válogatottja ismét... vári sportkörök a... állítják össze, amel... vehesse fel a verse... rezentánsaival. A... eséyei azonban bi... válogatottjából hi... csatásor, amely a... logatottban játszik... A kolozsvári Dist... fél 5-kor trialmérkő... tatott játék alap... állítja össze a csapa... szakosztályi elnök... Vasárnap atlétka...

Vasárnap Kolozsvár... Cluj-Kolozsvár, sz... Kelet tud.) Hosszu... váradí District me... válogatottja ismét... vári sportkörök a... állítják össze, amel... vehesse fel a verse... rezentánsaival. A... eséyei azonban bi... válogatottjából hi... csatásor, amely a... logatottban játszik... A kolozsvári Dist... fél 5-kor trialmérkő... tatott játék alap... állítja össze a csapa... szakosztályi elnök... Vasárnap atlétka...

Vasárnap Kolozsvár... Cluj-Kolozsvár, sz... Kelet tud.) Hosszu... váradí District me... válogatottja ismét... vári sportkörök a... állítják össze, amel... vehesse fel a verse... rezentánsaival. A... eséyei azonban bi... válogatottjából hi... csatásor, amely a... logatottban játszik... A kolozsvári Dist... fél 5-kor trialmérkő... tatott játék alap... állítja össze a csapa... szakosztályi elnök... Vasárnap atlétka...

Vasárnap Kolozsvár... Cluj-Kolozsvár, sz... Kelet tud.) Hosszu... váradí District me... válogatottja ismét... vári sportkörök a... állítják össze, amel... vehesse fel a verse... rezentánsaival. A... eséyei azonban bi... válogatottjából hi... csatásor, amely a... logatottban játszik... A kolozsvári Dist... fél 5-kor trialmérkő... tatott játék alap... állítja össze a csapa... szakosztályi elnök... Vasárnap atlétka...

SPORT

Mégis megtartják a román-magyar válogatott mérkőzést

Cluj-Kolozsvár, szeptember 20. (Az Uj Kelet tud.) A vasárnapra Bukarestben eljöttésre kerülő román-magyar amatőr-válogatott mérkőzés megtartása elé már hetekkel ezelőtt komoly akadályok gördültek. Ugyanis a magyar szövetség kifogásolta, hogy Románia a temesvári Ripensia profijátékosait is szerepeltesse, mert indokolása szerint így a román válogatott ellenkezésbe kerülne az közép-európai Amatőr-kupa szabályaival.

A tegnapi napon, amikor ismeretessé vált a román válogatott összeállítása, az MLSZ táviratban tiltakozott az összeállítás ellen, sőt már-már úgy látszott, hogy a mérkőzés emiatt el is marad. A magyar szövetség tegnap este tartott ülésén azonban úgy határozott, hogy a válogatottat mindenképpen elküldi Bukarestbe, de amennyiben a román válogatottban mégis játszanának profik, a helyszínén fogja tiltakozását bejelenteni és ennek természetesen folytatása lenne az illetékes fórumok előtt.

A magyar amatőr-válogatott összeállítása a következő:

Raffai (33-as FC), Belcsik BSKRT—Füstös BSE, Pázmándi BSE—Steczovicz Elektromos—Király BSKRT. Reiter Elektromos—Soltz KEAC—Keszeli II. Törökvs.—Zsiros Dunakeszi Magyarság—Barna FTC.

Tartalék: Odrobinák CsAK és Godavszky MAFC.

A román válogatott végleges összeállítása még nem ismeretes.

Az AMTE megővta a bukaresti CFR ellen elvesztett nemzeti bajnoki mérkőzését azon a címen, hogy a CFR egyik játékosja igazolatlanul szerepelt. Érdekes, hogy hasonló címen a Ripensia is óvni akart a Juventus mérkőzés előtt, vezetői azonban kijelentették, hogy ők ahhoz vannak szokva, hogy a pályán nyernének s nem a zöldasztalnál. Erre fel azután a Juventus győzött.

A tövisi CFR annak közlésére kérte fel a lapokat, hogy a kolozsvári Románia nem a CFR-t verte 8:0-ra, hanem az ottani Voivodul Mihaii együttesét, amelyben csak vendégként játszott néhány CFR játékos.

Vasárnap Nagyváradon Kolozsvár - Nagyvárad válogatott!

Cluj-Kolozsvár, szeptember 20. (Az Uj Kelet tud.) Hosszu szünet után a nagyvárad District meghívására Kolozsvár válogatottja ismét starthoz áll. A kolozsvári sportkörök a legerősebb együttest állítják össze, amely méltó ellenfélként vehesse fel a versenyt Nagyvárad reprezentánsaival. A kolozsvári válogatott esélyei azonban biztosak, mert Várad válogatottjából hiányzani fog a NAC csapatosa, amely a magyarok elleni válogatottban játszik.

A kolozsvári District csütörtök d. u. fél 5-kor triálmérkőzést rendez és a mutatott játék alapján csütörtökön este állítja össze a csapatot Darabant futball szakosztályi elnök.

Vasárnap atlétikai versenyt rendez a

KAC. A KAC vasárnap, 24-én délelőtt 9 órai kezdettel országos atlétikai versenyt rendez a következő számokkal:

200 m-es síkfutás, sulydobás, 500 m-es síkfutás, magasugrás, 4x400 m-es staféta, valamennyi szám ifjúsági versenyzők részére.

Szeniorszámok: 1500 m., távolugrás, rudugrás, gerelydobás.

A versenyre eddig megígérték megjelenésüket az országos távolugró rekordler Lupan, a gerelydobó rekordler Soós, a kétszeres országos bajnok Kovács.

A Haggibbor futballszakosztályának közleménye. Felhívtnak a szakosztály összes aktív játékosait, de különösképpen Knitz, Zéjig, Havas, Ganz, Weinberger, Meister és Krausz I. játékosok, hogy a közbeeső ünnepek miatt elmaradó rendszer csütörtöki összejövetel helyett pénteken este a klubhelyiségben 9 órakor okvetlenül jelenjenek meg. Távolmaradás szigoruan büntetve lesz.

Kijelölték Románia atlétáit a Balkán-olimpiára. Az országos atlétikai bajnokságok eredményei alapján az atlétikai szövetség az athéni Balkán-olimpiára a következő csapatot jelölte ki:

100 m.: Kovács, Beju, 200 m.: Kovács, Oó, 400.: Nemes, Oó, 800 m.: Lapusan, 1500 m.: Lapusan, Manea, 5000 m.: Manea, 10.000 m.: Manea, 110 méteres gát: Herold, 400 méteres gát: Puhola, díszkasz: Havaletz, suly: Fritz, Chivulescu, gerely: Soós, kalapács: Bodea, Fritz, távolugrás: Lupan, magasugrás: Panajoth, Bakó, rudugrás: Csegezi, hármassugrás: Panajoth, marathoni futás: Gál.

SPORTHIREK NÉHANY SORBAN

A Román Kupára eddig 43 egyesület nevezett be.

A kitűnő lengyel hölgyatléta, Wajsiewicz Poznanban két világrekordot javított: 60 m-en 7.4 mp-et futott, 100 m-en 11.8 mp-et. Az eddigi rekordok: 7.6 mp. és 11.9 mp.

Október 1-én Bécsben lesz az osztrák-magyar futballmérkőzés. Bécsből jelentik: Október elsején magyar-osztrák válogatott futballmérkőzés lesz az osztrák fővárosban. Budapestben e napon svéd-magyar atlétikai mérkőzést bonyolítanak le.

Szeptember 23 és 24-én lesz Budapestben a magyar birkozóbajnokság döntője. Budapestről jelentik: Az első szabadstílusú magyar birkozóbajnokságot szeptember 23 és 24-én bonyolítják le.

A legolcsóbb magyar lexikon

Genius Kis Lexikon,

mely 1618 bevezetjén 110.000 sorban 40.000 szót, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 645 lej helyett 120 lej főve, 150 lej egész számban köve. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portó díj (20 lej) előtérbe befizetésével. (Mindenhol is vagy utánváltással)

Ganz Abrahámné

Kóser szakácskönyve

ismét kapható az UJ KELET könyvosztályánál

Ara 180 lei

Őszi divatujdonságok megérkeztek!

Szabó Jenő
nagyáruházába, CLUJ

Eredeti angol, francia, kosztüm, kabát, és ruhaszövetek

A helyi divat-osztály reklám árai:

1 méter 140 széles kabát kelme	Lei 118--
1 méter 140 széles Twed kabát kelme	Lei 150--
1 méter 140 széles mintás kabát kelme	Lei 180--
1 méter 140 széles prima kabát kelme	Lei 195--

Boldog újévet kíván kedves vevőinek, összes jóismerőseinek és barátainak Szabó Jenő

Elnyelt a föld egy kínai várost ezer lakosával

Sanghai, szeptember 20. Észak-Szeesuanban a Min-folyó völgyében auuszus 23-ika és 31-ike között elkésett jelentések szerint nagy földrengés pusztított. Ötezer kínai halt meg és egy városka teljesen

eltűnt a földszínéről s ezer főnyi lakosát a földtömegek élve eltemették. A szerencsétlenség színhelyével az összeköttetést még nem sikerült helyreállítani és ezért további részletek még hiányzanak.

Bulgária, Jugoszlávia és Magyarország meg egyeztek a gabona-kiviteli kontingens felosztásában

London, szeptember 20. A buzakonferencia határozatait végrehajtó és ellenőrző bizottság ma ülést tartott, amelyen a négy dunaj exportállam és pedig Bulgária, Jugoszlávia, Magyarország és Románia közölték, hogy meg egyeztek léte-

sítették egymás között a kiviteli kontingens Közép-Európát illető részének felosztása ügyében. A szovjet részéről az a bejelentés történt, hogy Oroszország nem elégszik meg a részére juttatott kiviteli kvótával.

Kánya kijelentette, hogy Magyarország a közép-európai gazdasági béke érdekében fog dolgozni

Budapest, szeptember 20. Kánya Kálmán magyar külügyminiszter éjjel 11 órakor visszaérkezett Budapestre. A pályaudvaron fogadtatására megjelent De Vienne budapesti francia követ is. Az üdvözlések után Kánya az újságíróknak kijelentette, hogy kedvező benyomásokkal távozott Párizsból. Franciaország

a kisantant barátja, de ez nem akadályozza abban, hogy megértéssel ne viselkedhessen Magyarország gazdasági problémái iránt. A magyar külügyminiszter köölte a francia kormányfőfiakkal, hogy kormányja nem fog utjába állani a közép-európai normális gazdasági élet helyreállítására irányuló törekvéseknek.

Békés megegyezésre van kilátás a külföldi hitelezőkkel

Bucuresti-Bukarest, szeptember 20. Ma a pénzügyminisztériumban megbeszélés volt Madgearu és Ghelmedgeanu miniszterek, valamint Costin Stoicescu, a Banca Nationala igazgatója között. Általában az vélemény, hogy menél jobban közeledik a szeptember 25-iki terminus, a külföldi hitelezők annál lázasabban keresnek valamilyen megfele-

lő utat a békés megegyezésre. Néhány nap múlva megjelenik Madgearu pénzügyminiszternek második jelentése az ország fizetési kapacitásáról. Ebben a jelentésben a pénzügyminiszter fejlelni fog azokra a kifogásokra, amelyeket a külföldi hitelezők némely csoportja tett a tranzfermoratórium felfüggesztésével kapcsolatban.

Százezermárkás képlomás egy berlini műkereskedésben

Berlin, szeptember 20. A Goldschmidt és Társa híres régiség és műkereskedő cég termeiben a Bellevue uton nagy képlóást fedeztek fel.

Eltűnt 38 olajfestmény, köztük nagy-névű mesterek művei, így néhány Liebermann és Renoir. A kárt a cég több mint százezzer márkára becsüli. A vizsgálat kiderítette, hogy a lopást a cég Manchen nevű háziszolgája követte el, aki szombaton üzletzárás után behatolt a helyiségbe és a festményeket kivágta a keretből. Hétfőn, mikor a tulajdonos megjelent, hogy kinyissa üzletét, a házi szolga nem jelentkezett és Goldschmidt ré-

műlten vette észre a lopást. Manchen egész családjával eltűnt Berlinből. A rendőrség azt hiszi, hogy Hollandia felé menekült.

TURISZTIKA

— A Haggibbor Turisztikai Szakosztálya szeptember 24-én, vasárnap kedvező idő esetén — gyalog kirándulást rendez Kolozsvár környékére. Indulás reggel 8 órakor a klubtól.

חגיגה וחגיגה טובה

Boldog új évet kívánnak rokonaiknak, ismerőseiknek és üzletfeleiknek

Cluj: Glasner Akiba, főrabbi, Boschán Gézané, Boskovits József és családja, Boskovics Dezső és családja, Dr. Weiss Fülöp és neje, Bodner Benjámín és neje, Léb Zsigmond és neje, „Figaro” Bonbonarie, Ausländer Lajos és neje, Ullmann Andor és neje, Kertész Márton és családja, Ing. Sámson Mór, Ullmann Dezső, Dr. Fenichel József, Dr. Fenichel Mór és neje, Tizian Zinkografia, Szentes Károly, Nierenfeld Simon és családja.

Boldog új évet kíván vevőkörének, rokonainak és jó ismerőseinek Czódik Károly „Talpa” cipőáruház, Cluj.

Léwy Dániel és családja Csucsca—Cluj. Mandelbaum, szücs, Cluj.

Dux Manó, Florenthal Jenő, Zádor Margit.

Orástie: Róth Dezső és családja.

Baia-Mare—Cluj: Lévi Sándor.

Tg.-Mures: Wolster és Kertész, Vámos Sándor, Reissfeld Miklós, Citty Cukrázda, Boskovits Ferenc, Wieder Endre, gyógyszerész, Dr. Friedmann Izsák, Erdélyi Emil, parfümerie „Ideal”, Rottstein Testvérek.

Uioara: Dr. Benjámín Izsák, Sternberg Izidor és családja, Salamon Ernő, Ing. Salamon Andor, Mihály József.

Satu-Mare: Feuerstein Eta.

Gherla: Mihály Jenő.

Dej: Altmann Bernáth, Dr. Bör Emánuel, Hirsch Márton, Moskovits Márkus, Schnabel Béla, Stein és Hochstädt, Polver Jakab, Weisz és Eidinger, Sámuel Endre, Franck Béla, Rosenthal Ignác, Hochstädt Béla, Izrael Oszkár, Schwartz Laci.

Ludus: Geisz Jakab és családja.

Bontida: Lederer Lajos és neje.

Petroseni: Kratz Hermann, Weis Sándor, Zeichner Nándor, Klein József, Schächter Armin, Weitzner Izsák, Végh Hermann, Weitzner Manó, Simon Lajos, Berkovics Náthán, Somogyi Miklós, Reissmann Pál, Grün Albert.

Filmstudio Talpiothban

A napokban érkeznek meg Palesztinába a Kol-Or nevű filmtársulat Amerikában vásárolt film-gépei. A társaság Jeruzsálem mellett, Talpiothban filmstudiót állít fel, amely kizárólag palesztinai filmeket fog felvenni. Az új gépekkel együtt érkeznek meg Palesztinába a társaság első filmje, a „Palesztina dalban”, mely a nemrég elhunyt Josele Rosenblatt világhírű kántor közreműködésével készült el. Az új film iránt világszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

GINNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

Ma, csütörtökön 3, 5, 7 és 9 órakor: Eggerth Márta, Szöke Szakáll: Császárkerülő című világlágerben, Strauss zene.

Holnap, pénteken 3, 5, 7 és 9 órakor: Angelika nővér, Slavia-film Prága gyártmánya, a 20-ik század egyik leggrandiózusabb filmalkotása.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor: Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor: Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Válás mindenáron. Elsőrangú operett. Zenéjét szerzte Spoliansky. Főszerepekben: Petrovics Iván, Elise Elster, Szöke Szakáll.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor: Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor: Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Nagana. Szenzációs felvételű exotikus film. Főszerepekben: Tala Birell, Melvyn Douglas.

AZ OPERA MŰSORA

Szerdától: Az üldöző. Főszerepekben: Eggerth Márta, Hans Albers, Gerda Maurus. Rendezte: R. Eichberg.

A VÉRNEK FOLYÉKONYNAK KELL LENNIE

A hűgysavval telített vér *megsűrűsödik*, aminek elkerülhetetlen következménye az **érelmeszesedés**. Ezen betegség első jelei: *fejfájás, fülzúgás, szédülés, elfulladás, étkezés utáni ellangyulás, álmatlanság*. Később: **vértolulás, angina pectoris, szélhűdés, bénulás**. Ezen betegségeket megelőzendő, vérünket feltétlenül **URODONAL**-al kell tisztítanunk. Ez *megtisztítja* az ereket és *megkönnyíti* a szív működését.

„En az **URODONAL**-t tartom a legtekélyesebb gyógyszernek a **helytelen anyagcsere**, az **érelmeszesedés** és általában minden **köszvényes bántalom** ellen, mert hatása elmaradhatatlan”.

DR. SAMPIETRO GALLIGO
a Saragossai Orvosi Akadémia tagja.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, szeptember 20.

Bukarest, 18.15: Zenekari hangv. — 19: Rádiógyetem. 1920: Könnyű lemezek. 19.40: Rádiógyetem. 20: Dalest. 20.20: Szímf. hangv. 21: Felolvasás. — 21.45: Beszélő újság.

Budapest, 6.45: Torna. Utána gramofon. 9.45: Hírek. 10: Felolvasás. Közben gramofon. 12.05: Zongora. 12.30: Hírek. 1.15: Pontos időjelzés, időjárás. 1.30: Katonazene. 2.45: Hírek. 4: Ifjúsági előadás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: A földművelésügyi minisztérium előadása. 5.30: Cigányzene. 6.30: Felolvasás. 7: Hegedű. 7.30: Angol nyelvtanítás. 8: Mézeskalács c. zenésjáték közz. a Stúdióból. 10.30: Pontos időjelzés, időjárás, majd gramofon. **Bécs,** 15.45: Német operalemezek. — 20: Opera.

Berlin, 21: Vidám est.

Hamburg, 20.10: Millöcker: A koldusdiák c. operettje.

Langenberg, 20.05: Brahms: Rapszódia Goethe harzhegységi téli utazására. Utána Beethoven: Egmon nyitány.

Lipsee, 21.30: Beethoven szonáták.

Varsó, 18.35: Mendelssohn, Chopin művei.

Milánó, 20: Grammfón. 20.30: Bellini: A kalóz c. operája.

Róma, 20.15: Szopránadalok. 20.45: Könnyű zene.

Prága, 22.30: Szalonzenekari hangv. **Pozsony,** 18.25: Zongorahangv.

Kassa, 18.20: Grammfón. **Brünn,** 19.30: Muzsorgszikj: Knovacsina c. zenedrámája.

Osló, 22.15: Enekyolcas. **Stockholm,** 21: Karének. 22: Szórakoztató zene.

Svájci Aleman Adó, 20.30: XVIII. századbeli olasz zenekari művek. **Svájci Romand Adó,** 20: Bach: Zenekari szvit, Schubert: V. szimfónia.

Péntek, szeptember 22.

Bukarest, 19.40: Rádiógyetem. — 20: Bizet: Gyöngyhalászk. Szünetben beszélő újság, csevegés.

Budapest, 6.45: Torna. Utána grammfón. 9.45: Hírek. 10: Felolvasás. Közben grammfón. 12.05: Cigányzene. — 1.15: Pontos időjelzés, időjárás. — 1.30: Katonazene. 2.45: Hírek. 3.30: Diákkéltára. 4: Elbeszélés. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Gyorsíró tanfolyam. 5.30: Szalonzenekar. 6.30: Előadás. 7: Hangv. 7.40: A jubiláló Herczeg Ferenc c. előadás. 8: Szimfonia Stúdióból. A fekete lovas. 10: Pontos időjelzés, időjárás, majd az Operaház tagjaiból alakult zenekari hangv. — 11: Cigányzene.

Bécs, 15.55: Filmzene lemezek. — 17.15: Altének. 19.15: Bécsi szimfonikusok. 20.30: Óz a zenében.

Berlin, 21: Bruckner: D-moll szímf. **Breslau,** 20.10: Kamaracnékcar. **Heilsberg,** 21.45: Verdi: Ernani című operája.

Langenberg, 20.05: Népdallá váló műdalok, bariton, basszus, kamaracnékcar, gyermekkar, fuvószenekar.

Milánó, 19.40: Grammfón. 20.45: Opera- és operettérsz. **Róma,** 20.15: Kivánsághangv. **Prága,** 20.25: Mozart: D-dur vonós-negyese.

Osló, 19.50: Gounod: Romeo és Julia c. operája.

Stockholm, 22: Szórakoztató zene. **Svájci Aleman Adó,** 19.20: Grammfón. 21.10: Népszerű dalok. **Svájci Romand Adó,** 20.40: Cselló.

Szombat, szeptember 23.

Bukarest, 19.20: Hangszerzene. 19.40: Rádiógyetem. 20: Citerazene. 20.30: Énekhangv. 21: Felolvasás. 21.15: Zenekari hangv. 21.45: Beszélő újság.

Budapest, 6.45: Torna. Utána grammfón. 10: Felolvasás. Közben grammfón. 12.05: Szalonzenekari hangv. 12.30: Hírek. 1.15: Pontos időjelzés, időjárás. 1.20: „Épül a nagyvadó” helyszíni közz. 1.55: Zenés utinapló, grammfónrevü. — 2.45: Hírek. 4: Mesóra. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Zongorahangv. — 5.30: Rádióamatőrposta. 6: Magyar nő-ták. 7.15: Előadás. 7.45: Hangv. 9: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 9.15: Vidám est. 11: Cigányzene.

Bécs, 20: Schubert zene. 22.15: Táncczene.

Berlin, 18: Beethoven: Pathetikus szonata. 20.05: Tarkaest. **Heilsberg,** 20.10: Tarkaest. **Varsó,** 21.30: Chopin hangv. **Milánó,** 20: Grammfón. **Róma,** 20.45: Bellini opera. **Pozsony,** 17.45: Grammfón.

Tolsztoj

a 20. század mérlegén

Irta: Dr. Stern Ignác. A világhírű író biográfiája napjaink megvilágításában.

Ara 10 lej

Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Egy szép széfertóra 9000 lejért eladó. Lebovits, Royal udvar, Satu-Mare.

Keresek megvételre 40-től feljebb gyulagép abrichter áteresztővel. Ajánlatot ármegjelöléssel Kepes Aladár Gherla.

Intelligentes Fraulein die auch rumänisch spricht und die Schulaufgaben rumänisch korrepetirt suche zu zwei Buben (7 und 8 Jährig) für 1. Oktober. Die nähen Kann wird beforzigt. Schriftliche Offerte zu richten an Franz Friedmann Timisoara, Str. Mercei 2.

Gyakornokot azonnali belépésre keres Rimóczy szállítási vállalat, Piata Gării 9. szám.

Tüzifa megrendelési irodánkat megnyitottuk Cal, Victoriei 7. alatt. I. búkhasábfá öle 750—800. Calcit. Telefon: 11-06.

Központban izr. uricsalódnál egyetem hallgatózó teljes ellátást kaphat. Érdeklődni lehet Piata Mihai Viteazul 37., II. emelet, balra, délebb 1—3-ig.

Szerényigényű leányt keresünk három éves fiugyermek mellé, aki a háztartásban is segítkezne. Nyelvtudás előny. Ajánlatok e lap kiadóhivatába „Fűrészüzem” jelígre kéretnek.

A legiztetesebb és legváltozatosabb vegetárius koszt a Schwartz Ignácné vezetése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kapható. Unió u. 10. hátul az udvarban. Egy menü (leves, főzelék, tészta) 25 lej. Abonoma ebédvacsora 900 lej, csak ebéd 600 lej.

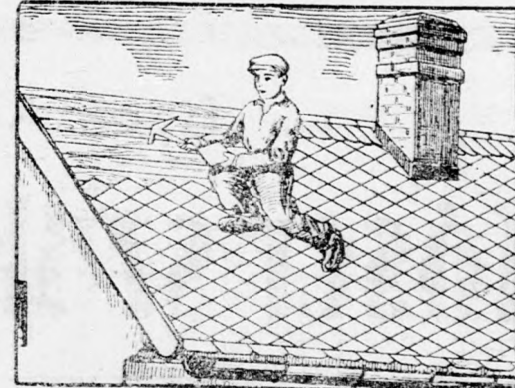
Üzemben levő mosóda családi okok miatt eladó, esetleg bérbeadó. Cim a kiadóban.

Talmudista egyetemi hallgató vállalja gyermekek talmud és lecke tanítását szerény díjazással, vagy koszt ellenében. Megkereséseket a kiadóhivatalt továbbít.

Textil- és divatáru izrealita nőtlen kereskedőségét október 1-re állást változtatna. Elsőrangú kiszolgáló és kirakatrendező. Ajánlatokat „Tízéves praxi” jelígre a kiadóba kér.

Felhívás azon romániai zsidókhoz, kiknek Németországban hozzátartozóik vannak és ottani vagyonukat likvidálni szeretnék. Beeszerelhetik Erdély virágzó megveszékelysén két szép, nagy, jókarban levő ingatlanra. Válaszbélyeggel részletes információért forduljanak dr. Stern Ignáchoz, Alba-Iulia.

Fedjük palával

mivel az árak lényegesen csökkentek és amellét a legkiválóbb fedőanyag. Ár-ajánlattal díjmentesen szolgál:

„FAVORIT” palagyár
Osorhei, jud. Bihor
Cluji képviselő: Szenes Károly Cluj, Str. Tunariilor 2.

HIR

Ma, csütörtökön utoban Márta Eggerth Császárkerülő. V. z.

Ver
Irta: Adle

Furca. Valohol most ünnepróforró szavak peregn

szájakon a kibuggy

Akiknek száján mos

csengenek. akinek melléből most zsiros

ki az? Furca. hogy nem hull mind

hogy sárgavérben a

söldtaraju hegyek si

2

Megmondták ezersze a világ minden ucca a síró járdá szelín

az örök sóvárgás:

Megmondták ezersze

a neved: a mező szelín piros p

mint a véred. Megm

tied a városvegen te

annak is a széle. Az

és te kihullottál. Éj

Éjjednek napjaid a

— — — — —

Megmondták ezersze a világ minden ucca a síró járdaszelín fel

az örök sóvárgás: m

3

Öreg fejében számol

Életét megszorozta. a summa.

elindult egy örök v

— Lapunk legkö

közbeeső rohasanai

sárnappal reggel a re

meg.

— Kivítták köve

Montangesellschaft

Jelentik: Az Alpine

stájerországi bányás

get ért. A munkások

munkát. A béke me

volt a munkabérék

tos folyósítása és a

dási időnek 14 nap

Szönyeg és párna

zem Cal, Reg. Ferdin

— Scharagai a n

érkezik. Maramaro

Scharagai a palesz

HIREK

Ma, csütörtökön utoljára Royal mozgóban Márta Eggerth, Szölke Szakáll: Császárkerítő, Világsláger, Strausszene.

Versek

Irta: Adler Hubert

1.

Furcsa.
Valahol most ünnepre készülnek és
forró szavak peregnék emberszóján:
furcsa, Puhá
szájakon a kibuggyant sírás: furcsa.

Akiknek száján most könnyen görögül
rimek.

csengenek.

mellől most zsirosszavu röhögés

hallik,

ki az? Furcsa.

hogy nem hull minden ölelés ömögára

vissza, Furcsa.

hogy sárgavérben a hold most oda-

simul

cöldtaraju hegyek sisakjára, Furcsa.

2.

Megmondták ezerszer: tiéd

a világ minden uccasarka: tiéd

a síró járda szélén felejtett cigarettá-

vég. Tiéd

az örök sóvárgás: megmondták ezer-

szer.

Megmondták ezerszer: fekete sóhaj-

lovag

a neved:

a mező szélén piros pipacs nevet,

piros,

mint a véred. Megmondták ezerszer:

tiéd a városvegen terülő rét,

annak is a széle. Az ucca keskeny

és te kihullottál.

Éjjeidnek napjaid a bére.

Megmondták ezerszer: tiéd

a világ minden ucca sarka: tiéd

a síró járdaszélén felejtett cigarettavég.

Tiéd

az örök sóvárgás: megmondták ezer-

szer...

3.

Öreg fejében számok keltek viadatra.

Életét megszorozta, és mére kijött

a summa,

elindult egy örök vándoratra.

Lapunk legközelebbi száma — a

közbeeső roshasanai ünnep miatt — va-

sárnap reggel a rendes időben jelenik

meg.

Kiválták követeléseiket az Alpine

Montangesellschaft bányászai. Bécsből

jelentik: Az Alpine Montangesellschaft

stájerországi bányászainak sztrájkja vé-

get ért. A munkások rendben felvették a

munkát. A béke megkötésének feltétele

volt a munkabérek felhavyonkénti pon-

tos folyósítása és a nyolcnapos felmon-

dási időnek 14 napra történt emelése.

Szönyeg és párna tisztítomat áthelyez-

tem Cal. Reg. Ferdinand 97 alá.

Scharagai a napokban Kolozsvárra

érkezik. Máramaroszigetről jelentik:

Scharagai a palesztinai vallásos mun-

kásság vezére, aki tudvalevőleg Erdély-

ben tartózkodik, eddig különböző városok-

kat látogatott meg. Eddig Szigeten, Szat-

máron és Halmiban tartott előadásokat

és az erdélyi cionista élet szempontjából

szervezőmunkája rendkívül sikerrel

jár különösen azokban a vallásos körök-

ben, ahol még eddig nem bírt begyöker-

ezni az ereli gondolat. Az erdélyi val-

lások ifjuság számára új utakat jelöl az

a tevékenység, amit felvilágosításuk ér-

dekében Scharagai a téren a Poale Miz-

rachi eszme terjesztésével hozott. Szept-

ember folyamán a következő dátum-

szerinti sorrendben fog látogatásokat

tenni a Poale Mizrachi vezére: Vasár-

nap, 24-én Felsővícsán, 25, 26-án Borsán,

27-én, szerdán Nagybányán és 29-én

Kolozsváron. A kolozsvári ifju Mizrachi

hatalmas előkészületeket tesz vezérének

fogadására és felvilágosító munkájának

megkönnyítésére ifjusági összejövetele-

ket szerveznek be.

Raktár átszervezés

miatt hatalmas tétel különböző szövet- és textilárut beszerzési áron dobok a piacra.

DANIEL divatárúház, Cluj, C. Reg. Ferd. 21.

Ujjonnan bevezetem a következő cikkeket: férfi ing, alsónadrág, nyakkendő, gallér, zokni, kesztyű, női és gyermekharisnya, gomb, csatt és mindennemű rövidáru.

Gazdag raktár női és férfi ruha- és kabát-szövetekben!
Feltűnő olcsó árak! Szolid kiszolgálás!

— A kolozsvári rendőrség hírei. Pop Anna Str. Osjanu 96 fejelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki 800 lej értékű ruhaneműt lopott tőle. — Muresan Gheorghe Cal, Dorobantilor 7. sz. alatti lakos fejelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes behatolt lakására és 3500 lej értékű ruháját elvitte.

Melyik lesz a világ legelső nagy-hatalma? Miért esik vissza Anglia? Kinek jut Kina gazdasági kizsákmányolása? Mitől függ Szovjetország fejlődése? Mindezekre érdekesen és realisan felel Horrakin: Mire tanít a gazdasági földrajz? című most megjelent könyv. Ára 40 lej. kapható az Uj Kelet könyvosztálya ban.

STRASSERNÉ Hermann Katalin a zongoratanítást újból megkezdte. Cal, Victorjei (Magyar u.) 53. földszint.

— Véget ért a nemzetközi szaksajtó-kongresszus. Bécsből jelentik: A 7-ik nemzetközi szaksajtó-kongresszus véget ért.

Holnap, péntektől

ROYAL MOZGÓBAN

Angelika nővér

a XX. század egyik legnagyobb, legkiválóbb filmalkotása. Slavja film Prága gyártmánya. Német nyelvű verzió.

— Upton Sinclair — renegát. Párizsból jelentik: A Chicago Tribune távirata szerint Upton Sinclair átpártolt a szociáldemokrata pártból a demokratapártba. Kalifornia legközelebbi kormányzóválasztásán fel fogják léptetni az író demokrata programmal kormányzójelöltnek.

— Szenvető nőknél a természetes „Ferenc József” keserűvíz könnyű, erőlködés nélkül való belkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több megalkotója írja, hogy a Ferenc József víz kitűnő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalmá volt meggyőződést szerezni.

— Szófiába várják Izmed pasa török miniszterelnököt. Szófiából jelentik: Mára a bolgár fővárosba várják Izmed pasa török miniszterelnököt és Tevfik Rüzsdji bey török külügyminisztert.

Nass Sári tornatanáró külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett, testképző és mozgásművészeti iskolájában a tanítás megkezdődött. Beiratkozni lehet naponta délelőtt 11—12, délután 6—8 között Str. Neculcea (Korniss u.) 2. Renner palota, I. kapu.

— Sirkőavatás. Néhaj Vigdorovits Hermann sirkőavatása az új orth. zsidó temetőben vasárnap, f. hó 24-én délelőtt 10 órakor lesz megtartva, melyre ezuton hívjuk meg a megboldogult rokonait, barátait és jóismerőseit. Vigdorovits család.

— Eljegyzés. Steiner Elvira Marghita és Engel József Szilágyiur jegye-ek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A prágai kormány megköveti a pápát. Prágából jelentik: Beavatott helyről származó közlések szerint a kormány kérte a Vatikántól Ciriaci prágai pápai nuncius visszahívását.

— Hajalozás. Vogel Sámuel a Kalotaszegi Erdőipar Rt. volt tisztviselője f. hó 16-án 65 éves korában elhunyt.

— A bolgár pártok — egyszerre fíljoguszlávok lettek. Szófiából jelentik: A választási hadjáratra való tekintettel a pártok egy része a joguszláv-bolgár közeledés mellett foglal alkást. Elérkezettnek látják az időt arra, hogy a két ország között a kapcsolatok barátságossá váljanak.

Gimnázisták! Jó körzöt 40 lejért, feles vonalzó, háromszöget külföldi nemgömbűlő fából, olcsón vehet Lepagenál. Vásárlásnál ajándék. Betétkönyv sorsjegye, jegyzék ingyen. Menjen és kérje Lepagétól.

— Pápen Budapesten. Budapestről jelentik: Von Pápen német helyettes kancellár este visszaérkezett vidéki vadászatából Budapestre. Szerdán a helyettes kancellár fogadta a sajtó képviselőit, majd tárgyalásokat folytatott. Csütörtökön Horthy kormányzó fogja audiencián fogadni.

— Köszönetnyilvánítás. Ezuton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, kik felejtethetetlen édesanyjánk, öz. Farkas Samuné elhunytá alkalmából fájdalomkon enyhíteni igyekeztek, különösen a dícsőszentmártoni Hitközség Elöljáróságának, a dícsőszentmártoni Chevra Kadisa egyesületének, valamint dr. Krauss József főrabbi urnak. A gyászoló család.

— Sirkőállítás Désen. Ezuton értesítjük rokonainkat és ismerőseinket, hogy boldogult férjemnek, illetve apáknak folyó hó 24-én, vasárnap állítunk sirkövet. Öz. Izsák Ignácné és gyermekei Dés.

A biztos módszer. A „100 ujságciikk alapján románul” c. új könyvből játszva megtanul románul. 150 lej Lepagenál Kvár. Kérjen nyelvkönyv- és szótárjegyzéket.

— Sirkőavatás. Rokonainkat és ismerőseinket ezuton értesítjük, hogy boldogult apánk és anyáknak f. hó 24-én, vasárnap állítunk sirkövet. Tüzes Testvérek Batini (jud. Somes.)

NAPRÓL NAPRA

Szó van arról, hogy Jamnings vissza-szerződök az Ujához. A filmgyár három filmet akar készíttetni szereplésével.

A newyorki kifuzetés 343, London 16.215. Az aranyvalutájú országok izletj világában nagy aggodalmakat kellett az újabb árfolyamhanyatlás, mert az árupiacon hátrányos helyzetbe kerültek az amerikai és az angol exportörökkel szemben.

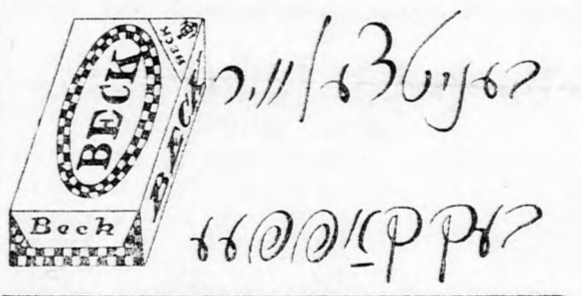
A Deutsches Volkstheater október 8-án, vagy 10-én mutatja be az Um 8 Uhr wird serviert c. amerikai színművet, a főszerepekben Fedákkal és Moissival. A próbák hétfőn megkezdődnek.

Verebes Ernő filmszínész szereplését egyik filmgyárnál az illetékes miniszterium nem engedélyezte. Vita keletkezett a színész és a gyár között, mivel a vállalat nyolcezer sillinget ajánló lenne fizetni a nem teljesíthető szerződés pónláljaképpen, de a filmszínész 12 ezer sillinget követel a gyáron.

Luigi Pirandello író jelenleg Buenos Airesben tartózkodik, ahol az Odeon-színházban színe került új darabja, a Quando si e qualcuno. Pirandellót aki konferanszot tartott a premier előtt a régi és az új színházról, az olasz kolónia nagy ünnepségen részesítette a buenos airesi közönséggel együtt.

A friedrichshafeni Zeppelin-művek közlik, hogy októbertől kezdve rendszeres léghajójáratakat fognak indítani nemcsak Dél-, hanem Északamerikába is.

Kassel új rádióállomása elkészült. Ünnepélyes megnyitása csütörtökön lesz.

— Hitler jó szíve. Berlinből jelentik: Hitler az őschelbronni tüzkárosultak felsegítését célzó akció céljaira ötezer márkát juttatott el.

— A lengyel külügyminiszter is csatlakozik a leszerelési tárgyalásokhoz. Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter utban van a francia főváros felé, ahol a kormányférfiakkal tárgyalni fog a leszerelésről s más aktuális politikai problémákról.

— Ajjamosítják Japánban a vas-és acélgyártó üzemeket. Londonból jelentik Szeptember 22-én Japán összes vas-és acélgyártó üzezei egyetlen konszernbe tömörülnek s a mammutvállalat a kereskedelmi miniszter ellenőrzése alá kerül.

A világháború és a nyomában megváltozott politikai határok következtében az idegen nyelv tanulásá elveszti luxus jellegét. Gyakorlati jelentősége hirtelen és szembeötlően megnő. Már nemcsak a kereskedelmi levelező, nemcsak a divatból tanuló érdeklődik más nyelvek iránt, hanem a társadalom legkülönbözőbb rétegeiből való tömeg is. A fúrge és ráéró kiesiny csapatát a munkában kimerült, tanulástól elszokott középkorúak nehézkés tábora váltotta fel. Ezzel — ugy hiszük — a háboru előtti nyelvtanulási módszer is összeomlott. (Részlet a „100 ujságciikk alapján románul” című könyv előszavából.) A kitűnő és feltűnően öleles magán tanulásra szánt tankönyv ára 150 lej.

Értékes szépirodalmi művek darabja 20 lej

Szép Ernő: Lila akác	20 Lei
Farrère: A tikárkisasszony	20 Lei
Toudouze: Vulkanok ébresztője	20 Lei
Bennett: Mr. Prohack	20 Lei
Bennett: Hugo	20 Lei
Magre: A tigris titka	20 Lei
Fouchardière: Ha nagyjaink	
visszatérnek	20 Lei
Renard: A bacillusember	20 Lei

1756

angol, francia, dán, holland, amerikai, német, olasz, osztrák, japán, svéd, orosz stb. pályázó közül az egyetlen magyar: Köröndy Ferenc nyerte meg a három legnagyobb angol és amerikai könyvkiadó cég által 1932-ben kiirt nemzetközi regény pályázat 1000 angol fontos (650.000 lej) első díját

A budapesti kaland

című nagy regényével. „A budapesti kaland”-ot eddig Románia olvasóközönségének nagyrésze nem vásárolta meg, mert 180 lejbe került. Május 25-én jelent meg az új olcsó kiadás. Az 500 oldalas könyv jó kiállításban, kemény fedőlappal csak

44 lej

lesz. Miután a könyv csak korlátozt példányszámban jelent meg, tanácsos, ha olvasóink és előfizetőink előjegyeztetik a könyvet az Uj Kelet kiadóhivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassaj u.) 10. Vidékiek a portóval együtt 54 lejűt küldjenek be címünkre s a könyvet bérmentve azonnal elküldjük.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Ma „hirdet ítéletet“ a nemzetközi jogászbizottság a Reichstag felgyújtásának perében

Hertz szociáldemokrata képviselő, Grzesinsky volt rendőrönök és Georg Bernhard kihallgatása a Reichstag felgyújtásának londoni ellentárgyalásán

London, szeptember 20. A lipcsei per holnapi tárgyalásának előestéjére várják a nemzetközi jogászbizottság „ítéletének“ kihirdetését. A feladattal sir Stafford Cripps képviselőt, a második munkáspárti kormány volt főállamügyészét bízták meg, aki az este folyamán közli a nyilvánossággal a három napos „tárgyalás“ megállapításait, azt, hogy kik a Reichstag felgyújtásának igazi bűnösői.

London, szeptember 20. A Reichstag felgyújtásának londoni ellentárgyalásán tegnap dr. Hertz német birodalmi képviselőt hallgatta ki a nemzetközi bíróság. Hertz közléseket tett arról, amit február egyik napján tapasztalt. Ezen a napon beszélgetést folytatott Galle igazgatóval, a Reichstag épületének főgondnokával, aki a parlament mellett levő házában lakott. Ugyanabban, amelyben Hitlerék uralomra jutása után Göring is beszélt magáról, Hertz képviselőnek feltűnt, hogy amikor Galle a Reichstag égéséről beszélgetett vele, az igazgató nagyon tartózkodóan nyilatkozott. Beszédének egy momentumát azonban nagyon fontosnak találta. Galle azt mondta ugyanis, hogy

„nem hisz abban, mintha a szociálisták vagy pláne Torgler képviselő tudott volna a gyújtogatásról. Hertz közölte továbbá, hogy az égés után az összes pártok teremt a parlament épületében elzárták, annak ellenére, hogy a tűz nem tett kárt bennük, kivéve a nemzeti szociálistákat, akik állandóan használták saját helyiségeiket. Hertz, aki a szociáldemokrata birodalmi frakció titkára is volt, március elején beszélgetett az országos főügyessel és két alügyessel. A beszélgetésből az volt a benyomása, hogy

ezek az urak sem hittek abban, hogy a szociálistáknak vagy Torglernek valami része lenne a gyújtogatásban. Néhány nappal a gyújtogatás után Hertznek feltűnt, hogy az ülésterem baloldali folyosója teljesen érintetlen, annak ellenére, hogy a tűz egyik fészke ott volt a közelében. A sajtótribünök és a sajtó szobája ellenben el voltak pusztítva. A folyosó baloldalán a székeket és a kerevetet borító bőr fel volt szaggatva és a töltelék ki volt tépve. A gyújtogatás nyomait lehetett még tapasztalni a vendéglőben és a kancellári előszobában.

Meg lehetett állapítani, hogy a gyújtogatás huszonöt helyen készítették elő. És meg lehetett állapítani azt is, minthogy tíz perccel kilenc óra előtt még az épületben járt az a postai alkalmazott, aki a postaszekrényt kijárta, hogy ebben az időben még nyoma sem volt a tűznek, mely 9 óra 15 perckor ütött ki.

Nyilvánvaló tehát, hogy nem egy ember követte el a gyújtogatást, hanem bizonyára 10-15 kampószerű terroristák. Jellemző, hogy Stranewitz, a parlament egyik inspektora, aki február 23-án hitleri beszédet mondott a rádióban és akit pontos és szigorú tisztviselőnek ismertek, február 29-én semmit sem vett észre abból, hogy előkészítik a tűzet. Nyilván ő is be volt avatva a terroristák terveihez és ezért tette a vizsgálóbíró előtt ismeretes negatív vallomását.

Backer-Nort asszony: Nem gondolja ön, hogy esetleg kommunisták mentek be a földalatti uton és ők vitték a gyújtogatáshoz szükséges anyagot?
Hertz: Megtörténhetett volna, hogy kommunisták bejutnak a Reichstag épületébe, az azonban teljességgel bizonyos, hogy csak a holttestük kerül ki onnan. (Derültség.)
Branting kérdezi, hogy ez a Skranewitz nevű parlamenti inspektor milyen

politikai párthoz tartozik. Hertz elmondja, hogy szélső jobboldali és valamikor Löbe Reichstag elnökkel politikai természetű összekülönbözései voltak. Egy másik kérdésre Hertz kijelenti, hogy teljességgel lehetetlen bejutni a bezárt parlamenti épületbe másként, mint a fűtőházon át, vagy pedig Göring, a Reichstag elnökének háza alatt.
Göring pedig állandóan terroristákkal volt körülveve.
A második napon kihallgatták Grzesinsky volt porosz minisztert és rendőr-főnököt, aki azt vallotta, hogy mindaz, amit a kampószerű terroristák rendőrsége állítanak, a berlini Karl Liebknecht ház földalatti katakombáiról, közönséges mesék és koholmányok.
Georg Bernhard, a hírneves publicista és egykori képviselő a politikai helyzetről tartott előadást. Kijelentette, hogy mindaz, amit Hitlerék a kommunista veszedelemtől irtak és beszéltek, a mesék világába tartozik.
A hatalomnak a náci által való átvétele után arról beszélni, hogy kommunisták gyújtották fel a Reichstagot, tiszta örület. Georg Bernhard ezután még a német nemzeti pártnak a hitleri terroristák által meggyilkolt vezérének, Überföhrennek memorandumáról beszélt és kijelentette, hogy annak minden mondata tény és valóság.

Nem sikerült Manoilescunak fuzionálni a romániai két antiszemita pártot

Egyedül alakít fasizista pártot Manoilescu

Bucuresti-Bukarest, szeptember 20. Manoilescu, a román politikai élet legnagyobb kalandora, négy hónap óta a fasizmusra adta a fejét és azóta egyre másra a legkalandosabb tervekkel lép meg az ország közvéleményét. Legutóbbára azon fáradozott, hogy a két antiszemita pártot összefogja és a megerősödött antiszemita akció vezetését ő vegye át. Manoilescunak az volt a feltétele, hogy az egyesület antiszemita pártok élére kerüljön, míg Cuza és Codreanu egy triumvirátust akartak az akció élére állítani: Cuza-Codreanu-Manoilescu személyében. Manoilescu éppen ezért most egyedül alakít fasizista pártot, amelynek programja már sajtó alatt van.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 20. Ma kezdte meg a bukaresti legfőbb katonai bíróság Renoiu kapitány fellebbvezési perének tárgyalását. Renoiu kapitány tudvalevőleg Magyarország javára való kémkedés miatt a temesvári hadbíróház husz esztendői kényszer munkára ítélte. A bukaresti revíziós bizottság most megemissiótette az ítéletet és a per újra tárgyalására más hadbírószéket jelölt ki.

A pénztárnok kétmilliót sikkasztott, a raktárnok meggyilkolta a sikkasztót és elrabolta tőle a pénzt

Bucuresti-Bukarest, szeptember 20. Az Uj Kelet tud. A brailai Fedac cégnek a pénztárosa kétmillió lejít elsikkasztott a cégtől és azzal megszökött. A rendőrség nyomozást indított az eltűnt pénztáros kézrekerítésére, ami tegnap szenzációs fordulathoz érkezett. Letartóztatták ugyanis a cég Andrus nevű

Bucuresti-Bukarest, szeptember 20. Ma kezdte meg a bukaresti legfőbb katonai bíróság Renoiu kapitány fellebbvezési perének tárgyalását. Renoiu kapitány tudvalevőleg Magyarország javára való kémkedés miatt a temesvári hadbíróház husz esztendői kényszer munkára ítélte. A bukaresti revíziós bizottság most megemissiótette az ítéletet és a per újra tárgyalására más hadbírószéket jelölt ki.

Bujor fog beszédet tartani a szocialista párt vasárnapi gyűlésén

Bucuresti-Bukarest, szeptember 20. Galacban vasárnap nagy négyülségi rendezés a szocialista párt, amelynek vezérszónoka Gh. Bujor lesz, aki nemrégiben szabadult ki amnesztia révén a doftanai fegyházból.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 20. Bács szeptember 20. Buresch dr. osztrák szövetségi pénzügyminiszter kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy Romában a nemzetközi osztrák kölcsön ellenőrző bizottságának ülésén sikerült keresztülvinnie, hogy a közelebből kintásra kerülő osztrák belső kölcsönt a munkaalkalmak teremtésének szolgálatába rendeljessék.

Munkaalkalmak teremtésére használják fel az osztrák belső kölcsönt

Bács szeptember 20. Buresch dr. osztrák szövetségi pénzügyminiszter kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy Romában a nemzetközi osztrák kölcsön ellenőrző bizottságának ülésén sikerült keresztülvinnie, hogy a közelebből kintásra kerülő osztrák belső kölcsönt a munkaalkalmak teremtésének szolgálatába rendeljessék.

— Szívbetegnek és érjelmeszesedésben szenvedőknek a természetes „Ferenc József“ keserűviz használata könnyű és pontos bélműködést bizto.it.

Ujból garázdálkodik a jugoszláv Balan. Belgrádból jelentik: A jugoszláv főváros közelében a Mitrovics rablóbanda elvett egy kereskedőtől 20 ezer dinárt. Csendőrék üzik a rablókat a környéki erdőrengetegben. A banditákkal folytatott tűzharc során egy csendőré életét veszítette s egy másik súlyos sebesülést szerzett.

— Ujból garázdálkodik a jugoszláv Balan. Belgrádból jelentik: A jugoszláv főváros közelében a Mitrovics rablóbanda elvett egy kereskedőtől 20 ezer dinárt. Csendőrék üzik a rablókat a környéki erdőrengetegben. A banditákkal folytatott tűzharc során egy csendőré életét veszítette s egy másik súlyos sebesülést szerzett.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 9-77.

A koraj szezon beállításával külföldi modelleinket a legnagyobb választékban már most bemutatjuk

DÉRI

szőrmeáruház

Telef. CLUJ Telef. 12-12.

raktárnokát, akiről kiderült, hogy meggyilkolta a sikkasztó pénztárnokot. Andrus tudomást szerzett arról, hogy Marianeschi nagyobb összegű pénzt tulajdonított el a vállalatától, a pénztárnokot elcsalta szeretőjének lakására és ott két revolverlövessel végzett vele. Ezután a holttestet kifosztotta, majd elásta a pincében.

Daladier és a leszerelés

Párizs, szeptember 20. Az Echo de Paris hangoztatja, hogy Daladier miniszter elnöknek nem sok örömet szerzett az az üzenet, amelyet a leszerelés kérdésében Roosevelt elnöktől Norman Davis amerikai leszerelési főmegbízott utján kapott. Az amerikai elnök nyomban leszerelés elfogadását javasolja Franciaországnak, mert amerikai felfogás szerint a franciáknak kell megtenniük az első lépést. Leszerelés után következhetik a fegyverkezesek nemzetközi ellenőrzése, — írja az Echo de Paris értesülései szerint, Roosevelt elnök.

Ujra letárgyalják Renoiu kapitány kémkedési perét

Bucuresti-Bukarest, szeptember 20. Ma kezdte meg a bukaresti legfőbb katonai bíróság Renoiu kapitány fellebbvezési perének tárgyalását. Renoiu kapitány tudvalevőleg Magyarország javára való kémkedés miatt a temesvári hadbíróház husz esztendői kényszer munkára ítélte. A bukaresti revíziós bizottság most megemissiótette az ítéletet és a per újra tárgyalására más hadbírószéket jelölt ki.

Bujor fog beszédet tartani a szocialista párt vasárnapi gyűlésén

Bucuresti-Bukarest, szeptember 20. Galacban vasárnap nagy négyülségi rendezés a szocialista párt, amelynek vezérszónoka Gh. Bujor lesz, aki nemrégiben szabadult ki amnesztia révén a doftanai fegyházból.

Munkaalkalmak teremtésére használják fel az osztrák belső kölcsönt

Bács szeptember 20. Buresch dr. osztrák szövetségi pénzügyminiszter kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy Romában a nemzetközi osztrák kölcsön ellenőrző bizottságának ülésén sikerült keresztülvinnie, hogy a közelebből kintásra kerülő osztrák belső kölcsönt a munkaalkalmak teremtésének szolgálatába rendeljessék.

Ujból garázdálkodik a jugoszláv Balan. Belgrádból jelentik: A jugoszláv főváros közelében a Mitrovics rablóbanda elvett egy kereskedőtől 20 ezer dinárt. Csendőrék üzik a rablókat a környéki erdőrengetegben. A banditákkal folytatott tűzharc során egy csendőré életét veszítette s egy másik súlyos sebesülést szerzett.

— Ujból garázdálkodik a jugoszláv Balan. Belgrádból jelentik: A jugoszláv főváros közelében a Mitrovics rablóbanda elvett egy kereskedőtől 20 ezer dinárt. Csendőrék üzik a rablókat a környéki erdőrengetegben. A banditákkal folytatott tűzharc során egy csendőré életét veszítette s egy másik súlyos sebesülést szerzett.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 9-77.

Emulott évek - elveszett fogak - vissza nem térnek.

Fogkö - rogaink gyilkosai De bármennyire veszélyes is a fogkö, könnyen és örökre eltávolítható. Kalodont a Dr. Bräunlich féle tudományosan elismert szulfurizoleatot tartalmazza, mely fokozatosan és biztosan eltávolítja a fogkövet. Ezért: tisztítsák fogait reggel és este Kalodont-al!

KALODONT

foakó allen

Taxa postală plătită in num. No. 224.713-929.

da Baron L. Pop Telefon: 9-77. Havonta 110, ne évre 600, egész földre: Havonta félre 6, egész detések díjszab KELET az er szidóság egytel keink utányom rás megjelölésév

A népszövets

A Népszövetség Avin bécsi zenes Ma már nem Népszövetséget h A genfi temple gi ülészak alatt szát já innepé ség zel intonál lindere Ez a mjnden mal. A ze be. A fog ze Miko tömege eszünk vetség Miko gyüülö sete ciának lába. Miko ség st szépsé bátsro az el és ha megbe tek m akk vetsyg Hin nemze Himn Himn illetje usz, nelmi stése A himn sóhiv.

Ki a hibás

Nem nevezhető fináncot védeni. Ezuttal azonban — Madgearuval, szemben. Madgearu nemre vajoknak nevezte gok személyzetét, segtelen, lusta fra Meg kell mondan tisztviselő nem d lusta fráterek. Csak éppen Mad akinek eleinte lát Most a hivatalos tattak azt a nimbe tes összeállításár Az szép munka retikus maradt, m elérkezett. Most is teorjákk sággal akar adóbe A gorombaságai zük csak meg a te Egyik teoríaja: nem dolgoznak. Ez pénzügyminiszter tükus a tényekből, tsatisztikából jtel. A statisztika, pl kimutatások arról városnak 140 adóv den napra és 45 csak naponta mind retikus megazít szól: elvégzik ezt nek? Lassuk. Tovább lapoz a ben. Azt látja, hog a végrehajtást nem és azt nem tartja végrehajtani fizika Tehát a pénzügy szí tudomásul. Ellenben megír pénzügyi tisztvisel Továbbá: